

Talousarvio 2026 Taloussuunnitelma 2027-28

Kaupunginhallitus 24.11.2025
Kaupunginvaltuusto 8.12.2025

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOVUOTEEN 2026	2
2. YLEISET LÄHTÖKOHDAT.....	4
2.1 VÄESTÖ.....	5
3. TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT.....	9
3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	10
3.2 KUNTATALOUS.....	11
3.3 YLIVIESKAN KAUPUNGIN TALOUS	13
3.4 TULO- JA MENOPERUSTEET.....	17
3.5 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE	19
3.6 TALOUSARVION SITOVUUS	20
3.7 TILIVELVOLLISET	21
3.8 TALOUDEN KEHITYS JA MUUTOKSET	21
3.9 TALOUDEN SOPEUTUSOHJELMA.....	23
4. YLIVIESKAN KAUPUNGIN STRATEGIA 2022-2030: YLIVIESKA – KASVUN KAUPUNKI.	28
4.1 TALOUSARVIOTEOT.....	29
5. KÄYTTÖTALOUSOSA.....	33
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	34
<i>Vaalit.....</i>	34
TARKASTUSLAUTAKUNTA	35
<i>Tarkastustoiminta</i>	35
KAUPUNGINHALLITUS.....	36
<i>Hallintopalvelut.....</i>	36
<i>Elinvoimapalvelut.....</i>	38
<i>Pelastuslaitos</i>	41
SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	42
<i>Yleissivistävät koulutuspalvelut</i>	42
<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i>	45
<i>Nuorisopalvelut.....</i>	48
HYVINVOINTILAUTAKUNTA.....	50
<i>Kirjastopalvelut</i>	50
<i>Kulttuuripalvelut</i>	53
<i>Liikuntapalvelut.....</i>	57
MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA.....	61
<i>Musiikkiopiston toiminta</i>	61
KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA.....	64
<i>Kansalaisopiston toiminta.....</i>	64
TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA.....	67
<i>Tekniset palvelut</i>	67
<i>Viemärlaitos</i>	71
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	74
<i>Ympäristöpalvelut</i>	74
YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA.....	77
<i>Ympäristöterveydenhuolto.....</i>	77
JÄTELAUTAKUNTA.....	81
<i>Jätelautakunta</i>	81
6. TYTÄRYHTIÖT	83
7. TULOSLASKELMAOSA	86
8. INVESTOINTIOSA.....	92
9. RAHOITUSOSA	96

1. Kaupunginjohtajan katsaus talousarviovuoteen 2026

Vuoden 2026 talousarviota on valmisteltu tilanteessa, jossa merkittäviä kuntia koskevia lainsäädäntöhankkeita on ollut edelleen valmistelussa, eikä tätä kirjoitettaessa ole vielä varmaa tietoa, miten asioita tullaan valtion puolelta linjaamaan. Valtionosuusuudistus on ollut käynnissä koko nykyisen eduskuntavaalikauden ja tätä kirjoitettaessa Valtionvarainministeriöstä todetaan, että asiasta edelleen neuvotellaan. Kunnat pääsevät ottamaan kantaa uudistusesitykseen aikaisintaan joului-tammikuussa. Toinen iso kuntakentän uudistus, hankintalain muuttaminen siten, että kunnat eivät voi enää tehdä suorahankintoja omistamiltaan yhtiöiltä, mikäli kunnan omistusosuus yhtiöstä ei ole vähintään 10 %, on myös edelleen kesken ja kunnat odottavat lakiesitystä lausuttavaksi. Mikäli uudistus etenee suunnitellusti, se tarkoittaisi merkittävää muutosta Ylivieskan kaupungin osalta mm. Kuntien Hetapalvelut Oy:n, Joki Ict Oy:n ja PPE-Köökki Oy:n toimintaan.

Kuntien yleinen taloustilanne on heikentynyt vuonna 2025 edelliseen vuoteen verrattuna ja pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden ennakoidaan edelleen heikentävän kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, ja verotulot kehittyvät vuonna 2025 heikosti, myös Ylivieskan kaupungin osalta. Pari vuotta jatkunut heikko työmarkkinasuhtanne ei vielä osoita kohenemisen merkkejä.

Ylivieskan kaupunginhallitus päätti 25.8.2025 kokouksessaan talousarvion laadintaohjeesta. Talousarviokehityksessä huomioitiin tiedossa olevat palkankorotukset, oppilas- ja lapsimäärän lasku, Pohteen vuokrasopimukset, tiedossa olevat tilamuutokset sekä tukipalveluiden arvioidut hinnankorotukset. Syksyllä 2024 päätetyn sopeuttamisohjelman mukaiset toimenpiteet ulottuvat edelleen osin vielä vuodelle 2026 saakka. Kaupunginvaltuusto on päättänyt kouluverkkosuunnitelmasta 11.11.2024 § 65 päätöksellään. Suunnitelman mukaiset toimenpiteet ulottuvat nyt päätettävälle taloussuunnitelmakaudelle.

Nyt päätettävässä talousarviossa ja -suunnitelmassa on mukana 10 vuoden investointisuunnitelma. Investointisuunnitelmassa esitetään liikuntakeskus/-uimahalli-investointia toteutettavaksi 2030-luvun alkupuolella, tarkempi kustannusarvio ja hankesuunnitelma valmistuvat vuoden 2026 helmikuussa. Investointilistalle on nostettu uuden kirjastoauton hankinta vuodelle 2028, mikä helpottaa uuden kirjaston investointia tai nykyisen tilan peruskorjaustarvetta. Talousarviossa varaudutaan Taanilan alueen jatkokaavoittamiseen sekä Salmiperän uusien asuintonttien rakentamiseen. Muita talonrakennusinvestointeja vuoden 2026 talousarviossa ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelmassa on vähemmän.

Vuonna 2025 Ylivieskassa on käynnistynyt merkittäviä yksityisiä investointeja. Taanilan kauppakeskusta rakennetaan WasaGroupin toimesta, kauppakeskukseen tulee sijoittumaan Citymarket ja Rusta, jolla ei aikaisemmin ole vielä toimipistettä Ylivieskassa. Hankkeen rahoittajaksi valikoitui ruotsalainen Prisma Properties, jonka ensimmäinen sijoituskohde Suomen markkinoilla oli siis Ylivieskassa. Syksyllä 2025 on käynnistynyt Lehtonen Yhtiöt uuden logistiikkakeskuksen rakentaminen Koskipuhdon teollisuusalueelle. Oulun varten, Schenkerin logistiikkaterminaalin viereen Gasum Oy rakentaa raskaan kaluston nestekaasutankkausasemaa, joka on ainoa laatuaan Jyväskylän ja Oulun välillä. Marraskuun alussa Puuilo ilmoitti

avaavansa myymälän Ylivieskaan syksyllä 2026. Taanilan alueen kehittäminen jatkuu edelleen. Centria AMK:n ja koulutuskeskus JEDU:n yhteisen kampuksen peruskorjaus Vierimaantiellä, Taanilan kauppakeskusta vastapäätä, valmistuu syksyllä 2026. Kaikki nämä investoinnit vahvistavat Ylivieskan vetovoimaa ja tuovat työpaikkoja alueelle.

Talousarvion mukaan vuoden 2026 tulos olisi noin 150.000 euroa positiivinen. Vuoden 2024 tilinpäätöksen tuloksen ennakoidaan osavuositarkastuksen perusteella olevan n. 2,4 miljoonaa euroa negatiivinen. Taseen pienestä puskurista huolimatta toiminta ei kuitenkaan jatkuvasti voi olla alijäämäistä. Jatkossa on kyettävä tekemään toimenpiteitä ja päätöksiä, jolla suunnitelmavuosien talouskehitystä pystytään korjaamaan, muuten tase kääntyy jälleen alijäämäiseksi.

Haluan kiittää koko kaupungin henkilöstöä ja kaikkia luottamushenkilöitä kaupunkimme hyväksi tehdystä työstä kuluneen vuoden aikana.

Maria Sorvisto
Kaupunginjohtaja

2.Yleiset lähtökohdat

2.1 Väestö

Väestökehitys

Tilanne 31.12	Väestö	Muutos	%
1900	6.313		
1920	7.865		
1940	8.046		
1960	10.100		
1980	11.738		
1990	13.053		
1997	13.357	-78	-0,6
1998	13.263	-94	-0,7
1999	13.276	+13	+0,1
2000	13.248	-28	-0,2
2001	13.235	-13	-0,1
2002	13.220	-15	-0,1
2003	13.185	-35	-0,3
2004	13.343	+158	+1,2
2005	13.482	+139	+1,0
2006	13.571	+89	+0,7
2007	13.650	+79	+0,6
2008	13.803	+153	+1,1
2009	13.895	+92	+0,7
2010	14.067	+172	+1,2
2011	14.266	+199	+1,4
2012	14.533	+267	+1,9
2013	14.748	+215	+1,5
2014	14.976	+228	+1,6
2015	15.039	+63	+0,4
2016	15.199	+160	+1,1
2017	15.251	+52	+0,4
2018	15.216	-35	-0,2
2019	15.255	+43	+0,3
2020	15.304	+49	+0,3
2021	15.357	+53	+0,3
2022	15.293	-64	-0,4
2023	15.369	+76	+0,5
2024	15.406	+37	+0,2
9/2025	15.276	-130	

Väestötavoite

Vuosi	Ylivieskan väestötavoite	Tilasto- keskuksen ennuste
2026	15.330	15.430
2027	15.370	15.453
2028	15.410	15.467
2030	15.600	15.445

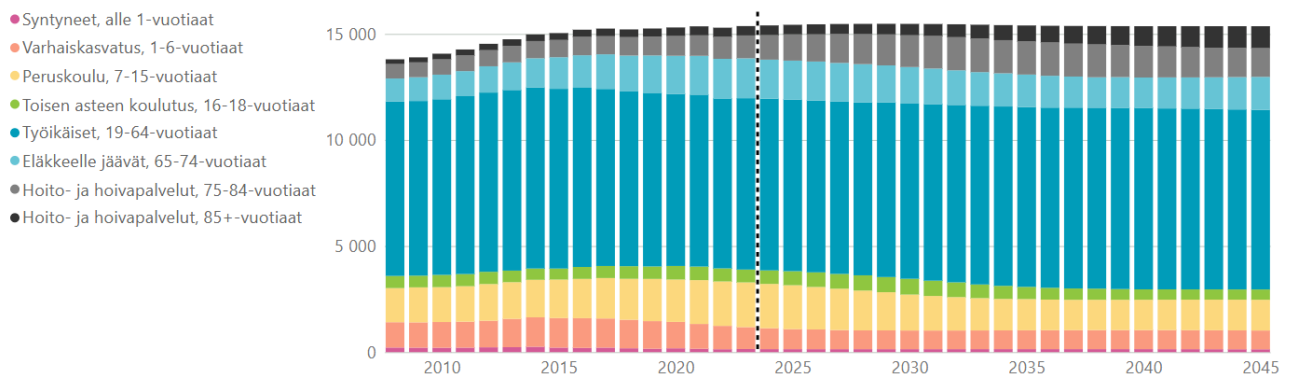
Väestönmuutokset

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Syntyneet	213	200	205	180	160	175	158	139	144	138
Kuolleet	104	102	139	126	122	116	124	135	155	124
Syntyneiden enemmitys	109	98	67	54	38	59	34	4	-11	14
Kuntaan muutto	890	858	883	838	764	759	833	814	745	779
Kunnasta muutto	936	830	917	935	771	772	831	895	733	770
Muuttovoitto/-tappio	-46	28	-16	-94	-7	-13	2	-81	12	9
Väestönmuutos	+63	+160	+52	-35	+43	+49	+16	-64	+76	+37
Asukasmäärä	15.039	15.199	15.251	15.216	15.255	15.304	15.357	15.293	15.369	15.406

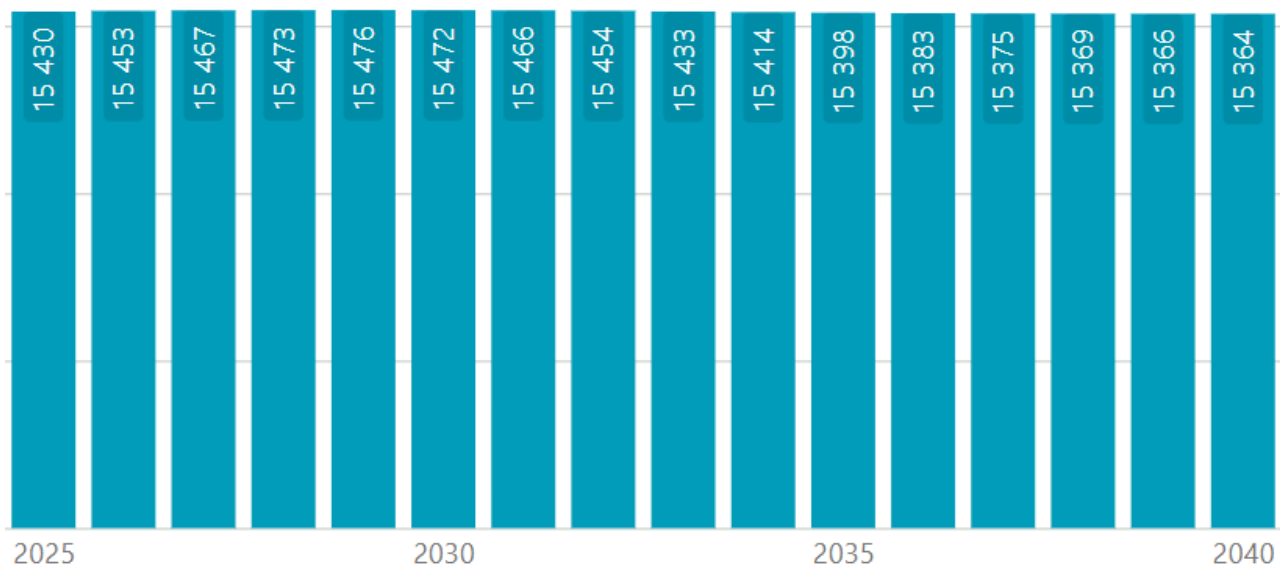
Taulukosta voidaan havaita, että luonnollinen väestönkasvu on säilynyt Ylivieskassa pitkään hyvänä. Syntyvyys on kuitenkin vähentynyt viimeisten vuosien aikana alle 150 lapsen. Tämä tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia tulevana vuosina varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kysynnässä ja valtionosuusrahoituksen osalta.

Muuttovoittoa on saatu varsinkin vuosina 2010–2014, mutta tämän jälkeen kumulatiivinen muuttotappio on 206 henkeä. Vuosien 2004–2017 väestönlisäys oli keskimäärin 1,1 % vuodessa. Sen jälkeen kehitys on vaimentunut noin 0,3 %:iin. Tilastokeskuksen väestöennuste 2024 ennakoii Ylivieskan väestökasvun olevan lähivuosina noin 20–30 henkeä vuosi, mutta kääntyvän laskuun 2030. Ennusteen mukaan syntyvyys asettuisi tuleville vuosille noin 140 lapseen, jota se viime vuodet on ollut.

Väestö 2008–2023, väestöennuste 2024–2045 (Tilastokeskus 2024)

Väestöennuste (tilastokeskus 2024)

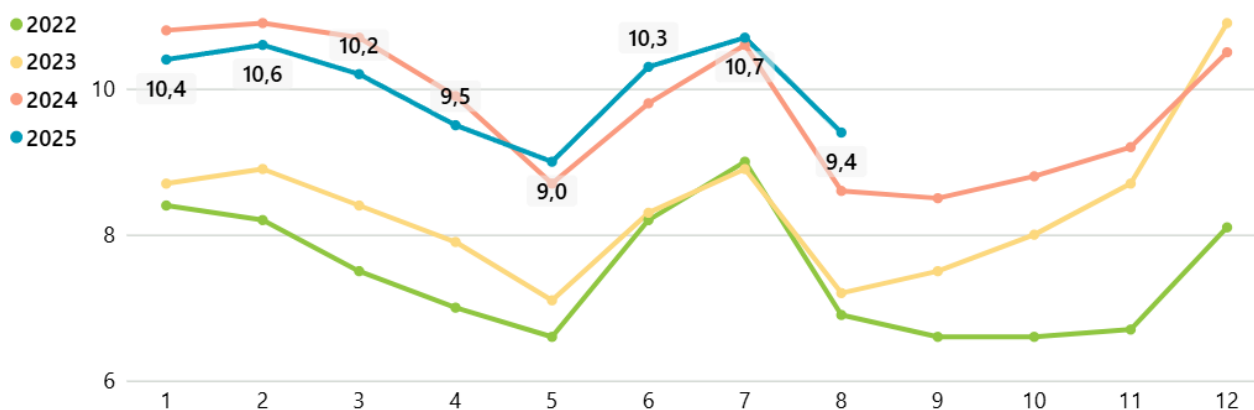

Väestöllinen huoltosuhde (Tilastokeskuksen ennuste 2021)	2023	2024	2025	2030	2040	2045
Ylivieska	73,6	72,1	71,6	67,6	66,9	68,6

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti.

Huoltosuhteennuste on heikentynyt tulevien vuosien osalta verrattuna vuosien 2019 ja 2021 väestöennusteeseen.

Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta kuukauden laskentapäivänä, %

Tunnuslukuja	Ylivieska	Ylivieska ed.vertailuluku	Pohjois- Pohjanmaa	Koko maa
Taajama-aste, %, 2023	86,9	85,8	85,0	87,1
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2024	19,3	19,9	17,1	14,6
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2024	58,1	58,0	61,4	61,9
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2024	22,6	22,1	21,5	23,6
Syntyneiden enemmitys, henkilöä, 2024	14	-11	-235	-14 547
Kuntien välinen muuttovoitto/- tappio, henkilöä, 2024	9	12	-1396	-
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2024	72,8	73,0	62,7	50,2
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2024	28,4	28,6	33,8	36,0
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2024	76,5	73,4	77,4	75,1
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2024	27,4	27,2	32,1	34,1
Taloudellinen huoltosuhde, 2023	143,4	140,0	144,9	131,8
Työpaikkaomavaraisuus, 2023	108,7	108,9	98,8	100
Alueella asuva työllinen työvoima, 2023	6314	6 372	170 733	2 417 365
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %, 2023	70,5	70,6	75,4	64,2
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2023	10,5	7,9	12,4	10,9
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2023	25,3	25,5	24,3	25,8
Alueella olevia työpaikkoja, 2023	6863	6 936	168 625	2 417 365
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2023	2,2	2,1	3,8	2,4
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2023	20,6	21,7	22,3	20,3
Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2023	76,4	75,2	72,9	76,0

3.Taloudelliset lähtökohdat

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talous on siirtymässä hitaaseen elpymisvaiheeseen usean haastavan vuoden jälkeen. Vuonna 2025 bruttokansantuotteen (BKT) ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia, vuonna 2026 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 1,7 prosenttia. Kasvua tukevat inflaation hidastuminen, korkojen lasku sekä tuloveronalennukset, jotka vahvistavat kotitalouksien ostovoimaa. Investoinnit energiasiiirtymään, rakentamisen elpyminen ja puolustushankinnat tukevat talouden aktiviteettia, vaikka maailmantalouden epävarmuus ja kauppapoliittiset jännitteet rajoittavat viennin kasvua. Työllisyystilanne on edelleen haasteellinen, mutta sen odotetaan paranevan vuodesta 2026 alkaen, kun tuotanto kasvaa ja hallituksen työllisyystoimet alkavat tuottaa tulosta. Työttömyysasteen ennustetaan laskevan vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä. Työmarkkinoiden elpyminen on kuitenkin hidasta, ja työvoiman saatavuusongelmat jatkuvat erityisesti hoiva- ja rakennusosalalla. Maahanmuuton rooli työvoiman täydentäjänä korostuu tulevina vuosina. Inflaatio on hidastunut selvästi ja pysyy alle kahden prosentin lähivuosina. Kuluttajahintojen nousua hillitsevät korkojen lasku ja energian hintojen maltillinen kehitys. Palkankorotukset ja veronalennukset tukevat kotitalouksien ostovoimaa, mutta sosiaalietuuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset rajoittavat kulutuksen kasvua. Kotitalouksien kulutus kasvaa maltillisesti, mutta epävarmuus tulevasta kehityksestä hillitsee investointihalukkuutta. Viennin näkymät ovat kaksijakoiset. Vaikka teknologiateollisuuden ja metsäteollisuuden vienti on elpymässä, kansainvälisen kaupan epävarmuus ja tullien korotukset hidastavat viennin kasvua. Suomen Pankin mukaan vienti piristyy vähitellen vuodesta 2025 alkaen, mutta kasvu jää vaimeaksi erityisesti euroalueen heikon talouskehityksen vuoksi.

Julkisen talouden tila on edelleen heikko. Vuonna 2025 julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja se pienenee vain maltillisesti lähivuosina. Vuonna 2026 alijäämä on 3,6 prosenttia ja vuonna 2027 noin kolme prosenttia. Velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, mutta kääntyy sen jälkeen uudelleen kasvuun ja ylittää 90 prosenttia vuonna 2029. Suomen Pankin mukaan julkinen talous pysyy selvästi alijäämäisenä koko ennustejakson ajan, ja velkasuhteen kasvu jatkuu, vaikka hallitus on käynnistänyt mittavia sopeutustoimia. Julkisyhteisöjen velka kasvaa edelleen, vaikka sen kasvuvauhti hidastuu. Vuonna 2024 velkasuhde ylittää 80 prosenttia ja vuonna 2025 sen arvioidaan olevan noin 87 prosenttia. Velan kasvu johtuu erityisesti valtion puolustusmenojen lisääntymisestä, hoivapalveluiden kustannuksista ja korkomenojen noususta. Kuntien osalta velkaantuminen on ollut maltillisempaa, mutta investointitarpeet infrastruktuuriin, koulutukseen ja energiatehokkuuteen voivat lisätä painetta tulevina vuosina. Kuntatalouden näkymät ovat hieman vaakaammat, ja verotulojen sekä valtionosuuksien kasvu tukee kuntien taloutta. Menojen kasvu erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä väestön ikääntymisen vaikutukset asettavat kuitenkin paineita julkiselle taloudelle.

Tulevien vuosien talouskehitys edellyttää kunnalliselta ja valtioliselta tasolta aktiivista varautumista ja sopeutumista. Julkisen talouden vahvistaminen vaatii rakenteellisia uudistuksia, jotka parantavat tuottavuutta ja hillitsevät menojen kasvua. Työllisyyden parantaminen edellyttää elinkeinoelämän tukemista, osaamisen kehittämistä ja työvoiman liikkuvuuden edistämistä. Kuntien tulee varautua geopolitiisiin riskeihin, ilmastomuutoksen vaikutuksiin ja talouden suhdannevaihteluihin vahvistamalla kriisivalmiutta ja taloudellisia puskureita. Veropohjan turvaaminen on keskeistä, sillä talouden rakennemuutokset heikentävät verotulojen kasvua. Kuntien tulee seurata verotulojen kehitystä tarkasti ja arvioida

mahdollisuuksia uusien tulonlähteiden hyödyntämiseen, kuten kiinteistöveron tai palvelumaksujen uudistamiseen. Suomen talous on siirtymässä hitaaseen mutta vakaaseen kasvuun, joka on kuitenkin haavoittuvaista kansainvälisen epävarmuuden, väestön ikääntymisen ja julkisen talouden rakenteellisten haasteiden vuoksi. Tämä korostaa tarvetta pitkäjänteiselle ja vaikuttavalle talouspolitiikalle niin valtakunnallisesti kuin kunnallisella tasolla.

3.2 Kuntatalous

Kuntatalouden tila heikkenee vuonna 2025 selvästi, kun toiminnan ja investointien rahavirta pienenee noin miljardilla eurolla edellisvuodesta. Tämä negatiivinen kehitys jatkuu lähivuosina, ja rahavirta pysyy noin -1,6 miljardin euron tasolla vuoteen 2027 saakka. Vasta kehyskauden lopussa, vuosina 2028–2029, rahavirta alkaa vahvistua määräaikaisten valtionosuusleikkausten väistyessä. Kuntatalouden vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointeja koko tarkastelujaksolla, mikä lisää painetta lainanottoon ja velkaantumiseen.

Kuntien verotulojen kasvu on maltillista. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan 2,3 prosenttia, kun taas yhteisöveron tuotto laskee 5 prosenttia ja kiinteistöveron tuotto kasvaa 2,4 prosenttia. Verotulojen kokonaiskasvu jää 1,4 prosenttiin vuonna 2025, mutta kiihtyy vuosina 2026–2029 noin 3,5–4 prosentin vuosivauhtiin. Kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa erityisesti väestöään menettävissä ja ikääntyvissä kunnissa, joihin Ylivieska ei suoranaisesti kuulu, mutta väestörakenteen muutokset voivat silti aiheuttaa paineita palvelurakenteen uudistamiseen. Valtionosuuksiin kohdistuu sekä lisäyksiä että leikkauksia. Vuonna 2026 valtionosuudet kasvavat 3 prosenttia, mutta hallituksen päätösten yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 miljoonalla eurolla. Kuntien valtionrahoitus muodostaa noin 11 prosenttia kuntien tuloista, ja

sen merkitys vaihtelee suuresti kuntakokoryhmittäin. Kehyskauden lopulla määräaikaisten valtionosuusvähennysten päätyminen vahvistaa kuntataloutta, mutta vaikutus on maltillinen etenkin suuremmissa kunnissa.

Vuosina 2025–2029 kuntien toimintamenojen kasvu johtuu erityisesti henkilöstökulujen ja palveluiden ostojen lisääntymisestä. Vuonna 2025 toimintamenojen arvioidaan kasvavan 5,7 prosenttia ja palkkamenojen 4,3 prosenttia. Menopaineita lisäävät erityisesti kunta-alan palkkaratkaisut, jotka ylittävät yleisen palkkatason kehityksen. Ennusteiden mukaan kunta-alan ansiokehitys on vuosina 2026–2027 muuta sektoria nopeampaa, mikä johtuu aiemmin sovitusta palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmista. Tämä kasvattaa kustannuksia erityisesti peruspalveluissa. Ylivieskan kaltaisissa kasvukunnissa, joissa väestö kasvaa ja alueellinen vetovoima lisää palvelutarvetta, korostuu tarve tehostaa toimintaa ja uudistaa palvelurakennetta. Investointipaineet kohdistuvat erityisesti infrastruktuuriin, koulutukseen ja varhaiskasvatukseen. Lisäksi TE-palvelu-uudistus tekee kuntataloudesta aiempaa herkemman suhdannevaihteluille, ja pitkittynyt työttömyys voi kasvattaa kuntien rahoitusosuutta työttömyysetuuksista. Kuntatalouden vuosikate riittää tarkastelukaudella niukasti kattamaan käyttöomaisuuden poistot, mutta ei nettoinvestointeja, mikä tarkoittaa, että investointeja joudutaan rahoittamaan velalla. Valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset ja verotulojen vaimea kehitys heikentävät kuntien tulorahoitusta, mikä korostaa tarvetta tiukkaan taloudenpitoon, menojen sopeuttamiseen ja mahdollisiin veroprosentin korotuksiin tulevana vuosina.

Kuntien lainakanta kasvaa koko tarkastelujaksolla. Vuonna 2025 kuntien ja kuntayhtymien lainakanta on 22,4 miljardia euroa, ja sen arvioidaan nousevan vuoteen 2029 mennessä 28,5 miljardiin euroon. Samalla kuntien rahavarat pysyvät lähes ennallaan, mikä kertoo siitä, että investointeja

rahoitetaan yhä enemmän velalla. Velkaantumisen hallinta edellyttää tarkkaa investointisuunnittelua ja vuosikatteen vahvistamista, jotta talouden tasapaino säilyy. Kuntatalousohjelman mukaan toiminnan ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena koko tarkastelujakson ajan, mikä lisää tarvetta menojen sopeutustoimenpiteille ja mahdollisille veronkorotuksille.

Kuntatalouden näkymät ovat eriytyneissä. Eri kuntien taloudellinen kantokyky vaihtelee voimakkaasti, ja erityisesti pienissä ja väestöään menettävissä kunnissa negatiivisten vuosikatteiden määrä kasvaa. Kuntatalousohjelman mukaan laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine Ylivieskan kokoluokan kunnissa (10 001–20 000 asukasta) on vuonna 2025 noin 0,6 prosenttiyksikköä, ja se kasvaa vuoteen 2026 mennessä 1,2 prosenttiyksikköön. Vuosina 2027–2029 korotuspaine pysyy 1,2 prosenttiyksikössä ja laskee 1,0 prosenttiyksikköön vuonna 2028 sekä 0,9 prosenttiyksikköön vuonna 2029. Tämä tarkoittaa, että Ylivieskan kaltaisissa kunnissa veroprosentin korotuspaine on suurempi kuin suurimmissa kaupungeissa, mutta pienempi kuin pienemmissä kunnissa, joissa paine on korkein.

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	2025	2026	2027	2028	2029
yli 100 000 asukasta	1,1	0,9	0,8	0,5	0,4
40 001 – 100 000	0,9	0,8	0,7	0,4	0,3
20 001 – 40 000	1,1	1,4	1,4	1,2	1,1
10 001 – 20 000	0,6	1,2	1,2	1,0	0,9
5 001 – 10 000	0,6	0,9	0,9	0,6	0,5
2 001 – 5 000	0,6	1,3	1,5	1,5	1,5
alle 2 000	0,3	1,6	1,7	1,5	1,6
Manner-Suomen kunnat yhteensä	0,9	1,0	0,9	0,7	0,6

Kuntatalouden kehitys vuosina 2025–2029 edellyttää kunnilta aktiivista talouden hallintaa, rakenteellisia uudistuksia ja kykyä sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön. Ylivieskassa tämä tarkoittaa muun muassa investointien priorisointia, palveluiden tuottavuuden parantamista ja veropohjan vahvistamista. Talousarviosuunnittelussa on tärkeää varautua kustannuspaineisiin, arvioida realistisesti tulokehitystä ja huolehtia siitä, että vuosikate riittää kattamaan vähintään

poistot ja osa investoinneista. Samalla on tärkeää panostaa palveluiden tuottavuuden parantamiseen ja talouden sopeuttamistoimiin, jotta veronkorotusten tarvetta voidaan hillitä ja talouden tasapaino turvata myös tulevana vuosina.

Lähde: Kuntatalousohjelma 2026–2029, kevät 2025, Valtiovarainministeriö.

Valmisteilla on valtionosuusuudistus. Valtionosuusuudistus on edelleen merkittävä rakenteellinen muutos, joka tulee vaikuttamaan kuntien rahoitusasemaan ja talouden suunnitteluun tulevina vuosina. Uudistuksen tavoitteena on ajanmukaistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä vastaamaan muuttunutta kuntakenttää erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä työvoimapolveluiden uudelleenjärjestelyjen jälkeen. Uudistuksessa pyritään varmistamaan, että kunnilla on yhdenvertaiset edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut koko maassa.

Uudistuksen keskeisenä sisältönä on valtionosuuksien laskentaperusteiden uudistaminen. Tämä voi johtaa valtionosuuksien uudelleenjaakoon kuntien välillä siten, että osa kunnista saa nykyistä enemmän ja osa vähemmän valtionosuuksia. Tavoitteena on kuitenkin turvata peruspalvelujen saatavuus kohtuullisella vero- ja maksurasitteella kaikissa kunnissa. Lisäksi uudistuksella pyritään yksinkertaistamaan järjestelmää ja vähentämään päällekkäisyyksiä, mikä parantaa sen läpinäkyvyyttä, oikeudenmukaisuutta ja hallinnollista tehokkuutta.

Alkuperäisen aikataulun mukaan uudistuksen oli määrä tulla voimaan vuoden 2026 alusta. Valtiovarainministeriö ilmoitti kuitenkin 22.10.2024, että uudistuksen voimaantulo siirtyy vuodelle eteenpäin. Syksyllä 2025 kävi ilmi, että valmistelutyö on edelleen kesken, ja uudistuksen voimaantuloa on nyt kaavailtu vuoden 2027 alkuun. Valmistelun viivästyminen lisää epävarmuutta kuntien pitkän aikavälin taloussuunnittelussa.

Kunnat joutuvat laatimaan talousarvionsa vuoden 2026 osalta nykyisten laskentaperusteiden ja ennakkolaskelmien pohjalta, vaikka järjestelmä on muutoksen alla. Vuoden 2026 ja taloussuunnitelmavuodet 2027 ja 2028 valtionosuudet määräytyvät nykyisen järjestelmän mukaisesti. Valtionosuudet kasvavat valtakunnallisesti noin 177 miljoonalla eurolla (4,4 %) verrattuna vuoteen 2025, mutta 159 kunnalla valtionosuudet alenevat. Tähän vaikuttavat muun muassa verotuloihin perustuvan tasausosuuden pieneneminen, lapsi-ikäluokkien väheneminen sekä sote-uudistuksen tasausten heikentyminen. Lisäksi vuoden 2026 valtionosuuksiin kohdistuu 75 miljoonan euron leikkaus hallituksen kehysriihipäätösten mukaisesti. Leikkaus toteutetaan prosenttiperusteisesti ja kohdistuu yleiskatteelliseen valtionosuusrahoitukseen.

Samanaikaisesti kuntien tehtäväkenttä on laajentunut muun muassa TE-palveluiden siirron ja oppimisen tuen uudistuksen myötä, mikä kasvattaa kuntien kustannuksia ilman täysimääräistä valtion kompensatiota. Näiden muutosten yhteisvaikutus lisää painetta kuntataloudelle ja korostaa tarvetta huolelliselle talouden suunnittelulle ja sopeuttamistoimille.

3.3 Ylivieskan kaupungin talous

Ylivieskan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen kireä. Tulokehityksen jäädessä vaisuksi kaupungin tulolaskelma on vain niukasti ylijäämäinen. Aiemmin laadittu sopeutusohjelma helpottaa kuitenkin vuoden 2026 toimintakulujen kehitystä.

Ylivieskassa on tehty sivistyspalveluiden palveluverkkoselvitys ja tilastojen mukaan lasten määrä vähenee 575 lapsella vuodesta 2025 vuoteen 2031. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Ylivieskan perusopetuksen oppilaspaikkoja tarvitaan vuosikymmenen lopussa neljännes vähemmän

kuin tällä hetkellä. 2030-luvulle siirryttäessä, Ylivieskan kaupungin perusopetuksen vuosiluokkien 1–6. palvelutarve on laskenut kolmanneksella. Kouluverkkoa tarkasteltaessa kohdistuu oppilasmäärän väheneminen melko tasaisesti Ylivieskan kaikkiin kouluihin. Lasten määrän vähentyminen näkyy myös valtionosuuksien vähentymisenä, joten se vaatii talouden sopeutusta ja valtuusto linjasi kouluverkon supistamisen kokouksessaan 11.11.2024. Suunnitelman mukaan Ojakylän koulu 1.8.2027 lakkaisi ja Rahkolan koulu 1.8.2029. Valtuusto päätti 14.4.2025 § 17 lakkauttaa Niemelän koulun 1.8.2028.

Lapsimäärän vähentyminen aiheuttaa valtionosuuksien osalta, että mikäli jo vuonna 2026 olisi vuoden 2028 väestörakenne, saisi Ylivieska 3,3 miljoonaa euroa vähemmän valtionosuuksia. Tämä tarkoittaa merkittävää toiminnan sopeutusta tuleville vuosille.

Eräänä keinosyynä kireään taloustilanteeseen on kaupungin voimakas investointitarve, ja siitä aiheutunut poistojen lisääntyminen. Lähivuosille investointimäärät ovat kohtuulliset, mutta tulossa olevan liikunta- ja tapahtumakeskus-investoinnin vaikutukset kuntatalouteen ovat merkittävät.

Mittavan investointiohjelman takia kaupungin velkamäärä on asettunut yli 100 miljoonaan euroon. Pitkätähtäimen investointisuunnitelma lähtee siitä, että 10 vuoden aikana investoinnit katetaan tulorahoituksella, joten velkamäärä pitkällä tasoilla pysyisi ennallaan. Korkeasta velkamäärästä ja aiemmin tehtyjen korkosuojausten vuoksi korkokulut nousevat tulevina vuosina.

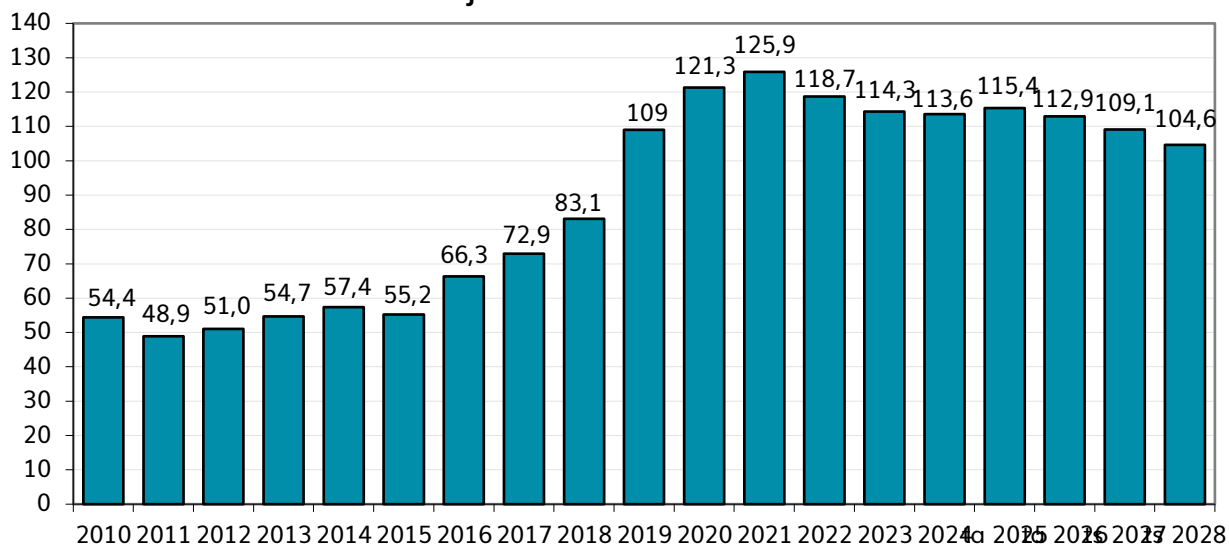
Ylivieskan kaupungin taseessa oli ylijäämää 4,5 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa. Vuoden 2025 talousarvio on -0,4 miljoonaa euroa alijäämäinen, mutta näyttäisi toteutuvan sitä selvästi heikompana. Näin ollen kaupungin taseen puskuri on seuraavien vuosien alijäämää vastaan selvästi vähäisempi.

Lainamäärän kehitys

Velkamäärä kasvoi merkittävästi vuosien 2019-2021 aikana, jolloin rakennettiin Taanilan ja Kaisaniemen koulut sekä tehtiin merkittäviä kunnallisteknisiä investointeja. Sen jälkeisen maltillisen investointitahdin ja vuosikatteen parantumisen vuoksi lainakanta kääntyi laskuun 2022 ja jos vuosikate pysyy ennakoidulla tasolla, lainamäärä pienenee edelleen lähivuodet.

Lainamäärän kehitys

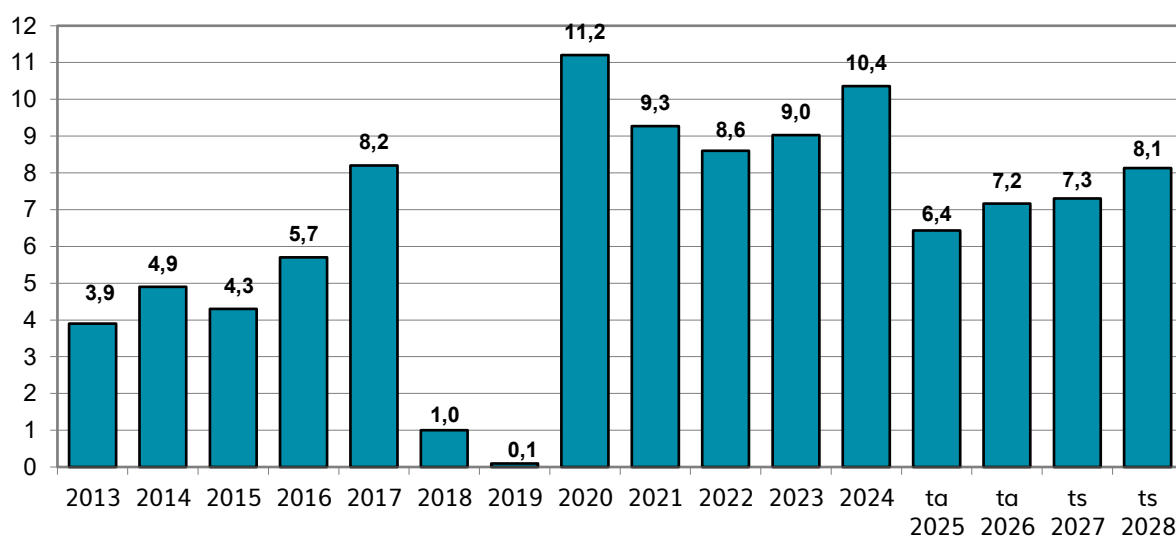
Milj. euroa

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuoden 2026 talousarvion vuosikate on 7,2 milj. euroa.

Vuosikate, milj. euroa

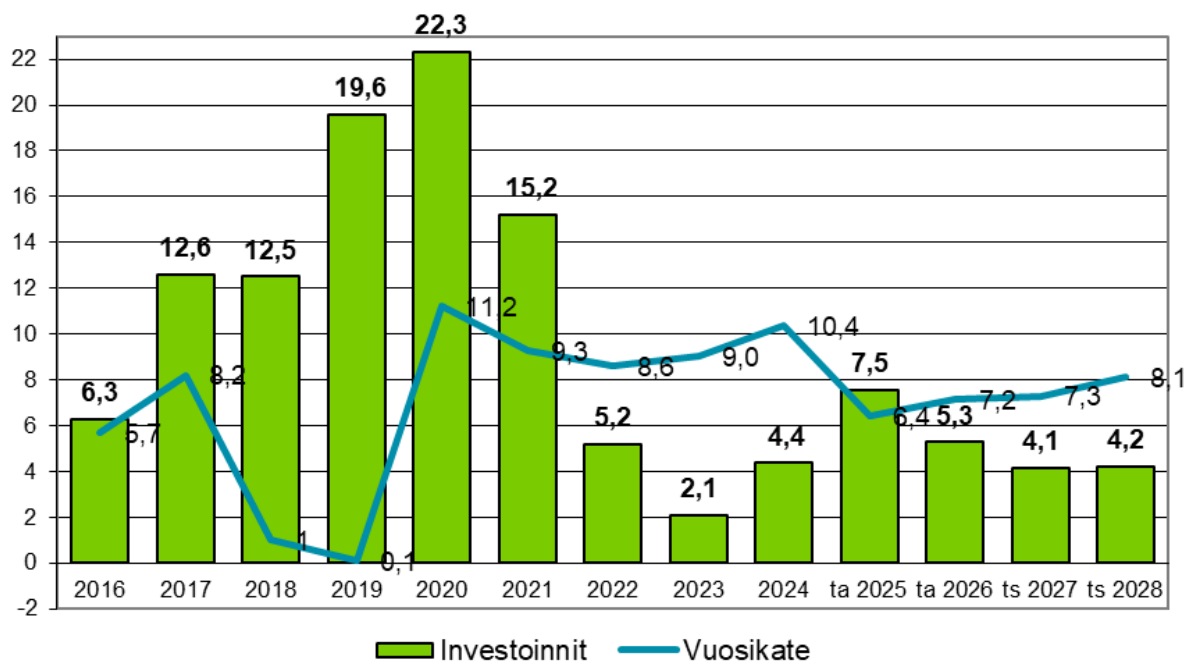
Vuosikatteen (tulorahoituksen) riittävyys poistoihin (milj.e)

Kaupungin vuosikate on riittänyt kattamaan poistot lukuunottamatta vuosia 2018-19 ja 2025.

Vuosikate (=omarahoitus) ja nettoinvestoinnit, Milj.e

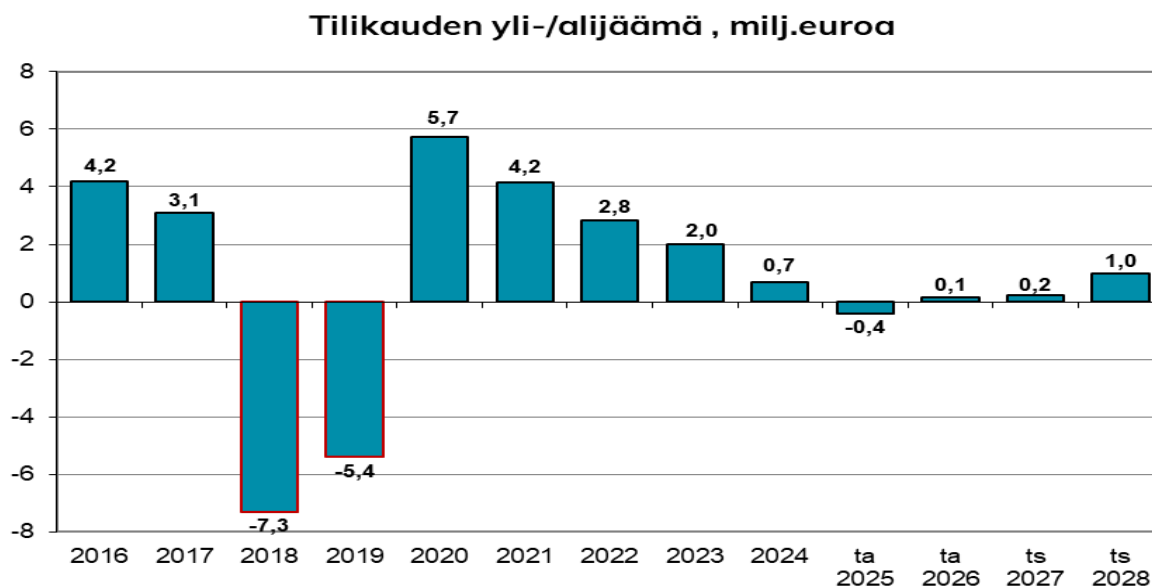
Ilman Vieskan liikelaitoksen purkamiseen liittyviä investointierä v. 2016 osalta

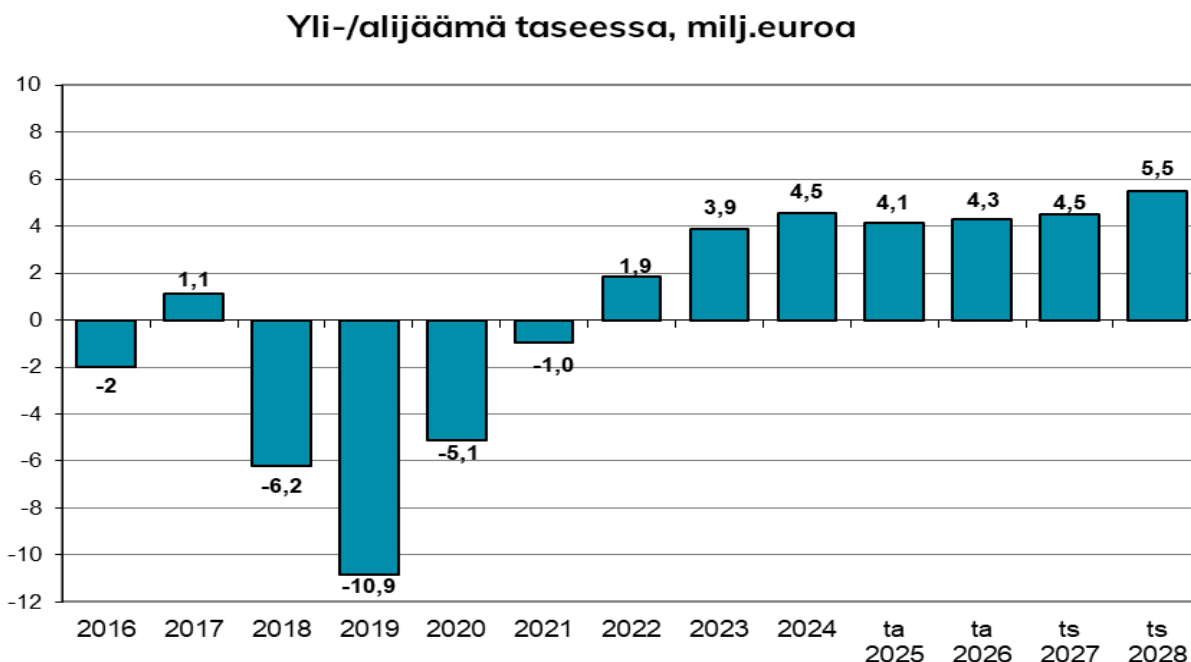
Omarahoitus ei ole riittänyt kattamaan nettoinvestointeja vuosina 2013-2021, josta on aiheutunut voimakas velkaantuminen. Omarahoitus ylitti nettoinvestoinnit vuosina 2022-2024 ja vuonna 2026.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Vuoden 2018 tuloksessa näkyy Jokirannan koulun 3,4 miljoonan euron alaskirjaus. Vuosien 2020 ja 2021 osalta 1,5 miljoonan euron harkinnanvarainen valtionosuus, vuosien 2021 ja 2022 osalta myyntivoitot olivat tavanomaista suuremmat. Vuoden 2024 osalta tehtiin lisäpoistoja ja alaskirjauksia 2,757 milj.euron edestä, joka pienensi ylijäämää vastaavasti.

Taseessa 31.12.2024 oli ylijäämää 4,53 miljoonaa euroa ja vuoden 2025 talousarvio on -0,4 milj. euroa alijäämäinen, joten ylijäämä pienenee 2025 loppuun mennessä 4,1 miljoonaan euroon. Talousarviovuosi 2026 ja suunnitelmakausi on ylijäämäinen.

3.4 Tulo- ja menoperusteet

Tuloperusteet

Verotulot

Vuonna 2026 kunnallisveroprosentti on 10,30 %:a eli sama kuin vuonna 2025. Kunnallisverotuloja ennustetaan kertyvän 33,3 milj. euroa. Muutos vuoden 2025 toteumaennusteeseen on noin 6 %:a.

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio ja kunnat. Ylivieskan kaupungille ennakoidaan kertyvän yhteisöverotuloja noin 3,19 milj. euroa vuonna 2026. Kasvua vuoden 2025 toteumaennusteeseen nähden on 3 %:a. Kuntaryhmän osuus yhteisöverosta on 22,84 % (v.2025: 23,7 %).

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain mukaan valtuusto määrää kiinteistöveroprosentin suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla kun se vahvistaa tuloveroprosentin.

Kiinteistöveron tuotto vuonna 2026 on noin 5,6 milj. euroa. Kiinteistöveron tuottoon vaikuttaa kiinteistöjen määrä, verotusarvojen muutokset ja veroperustemuutokset.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verosteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromenetysten kompensatio. Valtiovarainministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2026 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2025.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet. Peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia koskee yksi yhteinen ikäryhmitys. Järjestelmään sovelletaan ikäryhmituksen lisäksi seuraavia kriteereitä: työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Laskennallisen osan valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohti yhtä suuri. Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta lisäosan perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitusosuutta. Lisäosia ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, asukas määrän kasvu, syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus.

Peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,5 prosenttia, joka kasvattaa valtionosuuksia. Hallitusohjelman mukainen indeksijarru kuitenkin vähentää indeksikorotuksen vaikutusta yhdellä prosenttiyksiköllä, mikä hillitsee valtionosuuksien kasvua. Lisäksi valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus lisää valtionosuutta koko maan tasolla noin 70 miljoonalla eurolla. Vastavasti kehysriihessä päätetty 75 miljoonan euron pysyvä leikkaus pienentää kuntien

peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta noin kahdella prosentilla.

Valtionosuudet on laskettu valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton tekemien kuntakohtaisten ennakkolaskelmien perusteella. Valtionosuudet ovat yleiskatteellista rahaa, jonka kunta voi käyttää lakisääteisten palveluiden järjestämiseen. Tämä tarkoittaa, ettei valtionosuusrahoitusta korvamerkitä tiettyihin tarkoituksiin, vaan kunta päättää talousarviossaan, miten paljon se osoittaa rahoitusta eri tehtävien hoitamiseen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,82 % vuonna 2026. Ylivieskan oma valtionosuusprosentti on korkeampi kuin keskiarvo ja on 33,58 %.

Peruspalveluiden valtionosuudesta on vuodesta 2020 lähtien erotettu erikseen valtion tekemien pää veromenetysten kompensaatio.

Lisäksi osana valtionosuusjärjestelmää on verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on nostettu sataan prosenttiin. Tasausrajan alapuolella oleville kunnille tasauslisänä lisätään valtionosuuteen tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta 80 % (kunnan omavastuu 20 %).

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettussa laissa (1705/2009) säädetään esi- ja perusopetuksen sellaisten toimintojen rahoituksesta, joita ei rahoiteta valtiovarainministeriön hallinnoimalla ikäluokkapohjaisella valtionosuudella. Opetus- ja kulttuuriministeriö hallinnoi perusopetuksen rahoitusta perusopetuslaissa tarkoitettuun lisäopetukseen, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen, muille kuin oppivelvollisille järjestettävään esi- ja perusopetukseen sekä ulkomailla järjestettävään opetukseen,

pidennettyyn oppivelvollisuuteen perustuvaan opetukseen, koulukotiopetukseen, sisäoppilaitosmuotoisesti järjestettyyn perusopetukseen ja joustavaan perusopetukseen. Näiden toimintojen rahoitus määräytyy oppilasmäärän ja oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Opetustoimen rahoitus käyttökustannuksiin maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjälle eli kunnalle, kuntayhtymälle tai yksityiselle yhteisölle tai säätiölle, jonka oppilaitokseen opiskelija on otettu. Myönnetyn rahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämis- ja laskentaperusteisiin, vaan kunta tai muu koulutuksen järjestäjä voi päättää varojen kohdentamisesta.

Valtionosuudet maksetaan kunnille kuukausittain ilman korvamerkintää yhtenä eränä.

Ennakkolaskelmien perusteella valtionosuuksia kertyy vuonna 2026 noin 17,7 (vuonna 2025: 17,2) milj. euroa, josta verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta 5,8 milj. euroa ja veromenetysten kompensaatioita 1,0 milj.euroa. Valtionosuuksien yhteismäärä nousee vuodesta 2025 noin 300.000 euroa eli noin 1,0 %.

Maksut ja taksat

Viemärlaitoksen taksojen taso määrätään tuloslaskelman perusteella. Tavoitteena on saada viemärlaitoksen kokonaistulos ylijäämäiseksi.

Muissa palvelumaksuissa tehdään pääsääntöisesti vähintään kustannustason muutosta vastaavat korotukset. Pitemmällä aikavälillä tavoitteena on nostaa palvelujen omakatteisuustasoa ja kaupungin maksutulojen kokonaismäärää, mikäli palvelujen kysyntä sen mahdollistaa.

Menoperusteet

Henkilöstömenot

Kunta-alan keskeisimpien työehtosopimusten KVTES:n, OVTES:n ja TS:n nykyinen sopimuskausi kestää 1.5.2025-29.2.2028, joten vuoden 2026 korotukset ovat selvillä. Vuoden 2027 yleiskorotus ja paikallinen erä voivat muuttua perälautaratkaisun myötä. Mikäli Teknologiateollisuuden työehtosopimus irtisanotaan, kunta-alan sopimuksissa seurataan vuoden 2027 osalta tilalle tulevia sopimuskorotuksia.

Tiedossa olevat sopimuskorotukset:

- 1.8.2026 tuleva 2,27 %:n yleiskorotus
- 1.10.2026 tuleva 0,20 %:n paikallinen järjestelyerä
- 1.10.2026 tuleva 0,40 %:n kehittämisohjelmaerä
- 1.4.2027 tuleva 2,00 % yleiskorotus
- 1.4.2027 tuleva 0,40 % paikallinen järjestelyerä
- 1.4.2027 tuleva 0,40 % kehittämisohjelmaerä
- 1.2.2028 tuleva 1,00 % kehittämisohjelmaerä

Kehittämisohjelman kaikki erät ovat paikallisia eriä. Tarvittaessa vuosien 2026–2027 erät voidaan sopia osittain tai kokonaan keskitetyiksi eriksi.

Talousarviossa palkan korotusprosentit ovat laskettu sopimuskorotusten mukaisesti. Vuoden 2026 palkankorotusten vaikutus verrattaessa TA 2025-tasoon on noin 1 miljoona euroa.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat pääpiirteittäin edellisvuoden tasossa.

Palvelujen ostot

ICT-palveluita (tukipalvelut, tietoliikenneyhteydet ym.) ostetaan kuntien omistamalta Joki ICT Oy:ltä. Menot kohdistetaan tulosalueille aiheuttamisperiaatteen tai ICT-laitteiden lukumäärän suhteessa. Joki ICT:n määrärahavaraus on noin 400.000 euroa.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut tuottaa kuntien omistama Kuntien Hetapalvelut Oy. Määrärahavaraus vuodelle 2025 on noin 800.000 euroa. Menot kohdistetaan tulosalueille henkilön lukumäärän mukaisessa suhteessa. Hetapalveluiden kuluja nostaa varautuminen lähivuosina tapahtuvaan taloushallinnon järjestelmäkilpailutukseen.

Maaseutuhallintopalvelut ostetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti vastuukuntana toimivalta Nivalan kaupungilta. Määrärahavaraus ostopalveluihin vuodelle 2026 on noin 58.000 euroa. Lisäksi joitakin kuluja kohdistuu kaupungille ostopalvelusopimuksen ulkopuolelta.

Menoissa näkyy elinvoimapalveluiden alla työliikennealueen kustannukset, joista muut kunnat maksavat oman osuuden. Kuten ympäristöterveydenhuollon kuluista.

3.5 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne

Kuntalain mukainen taloudenohjaus ja talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja taloussuunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto.

Kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto.

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi laadittavalla

hankintaa. Irtaimen omaisuuden määrärahat ovat sitovia toimielimtasolla.

Tulosalueet veloitetaan kantamaan ja hakemaan investointien valtionosuudet ja muut tulot talousarvioon merkityn mukaisesti. Hankkeen, hankeryhmän tai irtaimen omaisuuden määrärahaa ei saa käyttää ennen talousarvioon hyväksytyn tulorahoituksen varmistumista.

Tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan valtuuston hyväksymien meno- ja tuloerien toteutumisen valvontavastuu on kaupunginhallituksella. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat, tuloarviot ja ohjeellisesti sitovat perustelut on esitetty tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perusteluissa.

Talousarviossa olevat tunnusluvut eivät ole valtuustoon nähden sitovia, mutta suoritettavotteita tulee pitää ohjeellisina.

Suunnitelmapoistot ja laskennalliset erät eivät ole sitovia määrärahoja.

3.7 Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n (uusi kuntalaki) mukaisesti tilivelvollisina pidetään kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäseniä, esittelijöitä sekä toimialan johtavia viranhaltijoita. Edellä mainittujen lisäksi tilivelvollisina voidaan pitää itsenäisestä tulosalueesta vastaavia viranhaltijoita. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Tilivelvollisuus rajaa ne henkilöt, joiden kohdalta on erikseen tehtävä tilinpäätöksen yhteydessä päätös siitä, voidaanko heille myöntää vastuuvapaus vai kohdistetaanko heihin joku muistutus. Tilivelvollisuudella tarkoitetaan oikeudellisen vastuunalaisuuden lisäksi vastuunalaisuutta tehokkaasta johtamisesta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vahvistaessaan talousarvion valtuusto hyväksyy tilivelvolliset.

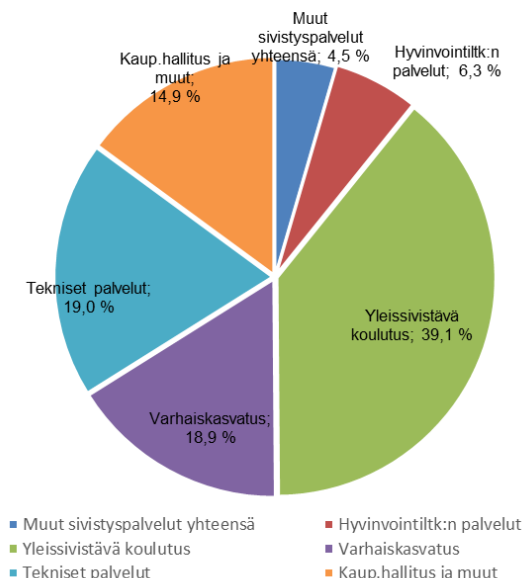
Tilivelvollisia ovat:

- kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenet
- kaupunginjohtaja
- hallintojohtaja, hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja, talousjohtaja, tekninen johtaja ja elinvoimajohtaja,
- henkilöstöpäällikkö, työllisyysaluejohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuurijohtaja, kirjastojohtaja, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston rehtori, nuorisopalveluiden johtaja, liikuntapäällikkö, sivistyspalveluiden talouspäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, kaupunginarkkitehti, ympäristöpäällikkö, ympäristöterveydenhuollon johtaja, jätelautakunnan esittelijä ja johtava rakennustarkastaja

3.8 Talouden kehitys ja muutokset

Seuraavassa kuvassa on esitetty bruttomenojen osuus kaikista käyttötalouden menoista

Bruttomenot 2026 %-osuus

Kokonaisuutena suurin osa eli yli puolet kaupungin toimintamenoista johtuu yleissivistävästä koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Teknisten palveluiden osuus on vajaa neljännes ja kaikki muut loput noin neljännes.

Teknisten palveluiden osuus sisältää ympäristöpalvelut ja -terveydenhuollon sekä viemärlaitoksen. Muut sivistyspalvelut 4,5 % muodostuu kansalaisopistosta, musiikkiopistosta ja nuorisopalveluista. Hyvinvointilautakuntaan 6,3 % kuuluu liikunta-, kirjasto ja kulttuuripalvelut. Kaupungin hallituksen alle vaalit, tarkastuslautakunta, hallintopalvelut, elinvoimapalvelut- ja työllisyyspalvelut sekä jätelautakunnan kulut.

3.9 Talouden sopeutusohjelma

Tulosalueet ovat sopeuttaneet taloutta seuraavilla toimenpiteillä vuosina 2025-26. Toimenpiteiden vaikutukset vuodelle 2026 ovat yli 2 miljoonaa euroa.

	<u>Toimenpiteet 2025-26</u>
Hallintopalvelut	Henkilöstön vähentyminen,
Elinvoimapalvelut	Työllisyyden kuntakokeilun lakkaaminen
Koulutuspalvelut	A2 -kielen supistaminen, koulutusmäärärahat, henkilöstön määrän pienentyminen ryhmiä optimoimalla
Varhaiskasvatus	Kerhotoiminta loppuu, Huvikummun päiväkoti lakkaa, perhepäivähoidon vähentyminen, palvelusetelikulujen vähentyminen, henkilöstön määrän vähentyminen
Nuorisopalvelut	Yhessä festareista ja puistokonserteista luopuminen, siivouksen vähentäminen, tarvikkeiden ja avustuksien vähentäminen
Musiikkiopisto	Etäopetuksen lisäys (matkakulujen säästö), vuokratilojen käytön vähentäminen, koulutusten vähentäminen, maksullisien konserttien ja soitinvuokratulojen lisäys, avustukset
Kansalaisopisto	Painetusta opinto-ohjelmasta ja kausikorteista luopuminen, tuntiopetuksen vähentäminen
Kulttuuripalvelut	Hinnaston korotukset, elokuvatoiminnan tuotot, tapahtumatoiminnan muutokset, henkilöstöjärjestelyt, markkinoinnin tehostaminen
Liikuntapalvelut	Hinnaston korotukset, avustusten vähentäminen, palveluiden ostojen vähentäminen, kalustohankintojen vähentäminen
Kirjastopalvelut	Hankintojen vähentäminen (kirjallisuus, kalusto, ilmoitukset, koulutukset)
Tekniset palvelut	Taksojen ja vuokrien korotukset, energian säästötoimenpiteet, rakentamis-/kunnossapitokulujen vähentäminen, koulutusmäärärahan vähentäminen
Rakennus- ja ympäristö	Tuulivoimaloiden rakennuslupatuloja v.2025
Ympäristö.terv.huolto	Tilapäishenkilöstön kulujen vähentäminen, koulutus-, matka- ja kalustokulujen vähentäminen, hinnaston korotukset

Talousarviossa seurattavien toimialojen/tulosalueiden toimintakate (nettomenot) 2026

Käyttötalouden sitovat määrärahat valtuustoon nähden:

Toimintakate, sitova taso

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	TA esitys 2026	ed.TA /TA muutos%
10 Keskusvaalilautakunta	-1 749	-20 100	0	-100,0 %
15 Tarkastuslautakunta	-52 280	-63 956	-61 472	-3,9 %
120 Yleishallinto	5 121 985	4 748 673	5 096 010	7,3 %
130 Elinvoimapalvelut	-2 325 329	-3 867 792	-4 063 939	5,1 %
190 Jokilaaksojen pelastuslaitos	-16 346	-6 000	-7 500	25,0 %
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut	-28 573 657	-29 470 002	-29 854 999	1,3 %
222 Varhaiskasvatuspalvelut	-12 653 552	-12 906 641	-12 573 041	-2,6 %
230 Nuorisopalvelut	-563 223	-559 382	-584 760	4,5 %
65 Musiikkiopiston johtokunta	-1 016 488	-1 045 974	-1 090 269	4,2 %
70 Kansalaisopiston johtokunta	-742 611	-785 098	-808 034	2,9 %
225 Kirjastopalvelut	-873 907	-871 977	-891 029	2,2 %
235 Kulttuuripalvelut	-762 674	-748 075	-768 613	2,7 %
250 Liikuntapalvelut	-2 301 114	-2 172 457	-2 233 225	2,8 %
255 Tekniset palvelut	-1 188 385	-2 645 900	-2 656 822	0,4 %
260 Viemärilaitos	221 733	480 479	476 717	-0,8 %
81 Rakennus- ja ympäristölautakunta	-118 852	-313 670	-361 045	15,1 %
82 Ympäristöterveyslautakunta	-461 981	-439 445	-479 591	9,1 %
84 Jätelautakunta	0	0	0	-133,3 %

4. Ylivieskan kaupungin strategia 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Ylivieskan kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.9.2022 Ylivieskan kaupungin strategian päivityksen 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Strategia jakautuu kolmeen strategiseen näkökulmaan (Liikkeestä elinvoimaa, Koulutuksesta osaamista, Palveluista hyvinvointia), jotka jäsentävät strategiasisällön. Jokaiselle näkökulmalle on luotu strategian toteutumista osoittavia mittareita, jolloin strategian suorituskyvyn seuranta on mahdollista. Strategiaa seurataan ja päivitetään vuosittain.

Toimimme...

Tuotamme tai järjestämme laadukkaita palveluita asukaslähtöisesti ja yrittäjämyönteisesti. Huuomomme ja ennakoimme kuntalaisten ja yrittäjien tarpeita esimerkiksi osallistamalla heitä päätöksentekoon ja kuuntelemalla palautetta. Kehitämme palveluita asiakaskyselyiden ja palautteen pohjalta. Etsimme ennakkoluulottomasti uudenlaisia ratkaisuja ja tapoja tehdä asioita vieläkin paremmin.

Otamme kaikessa toiminnassamme huomioon myös elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen. Olemme rohkeasti etukenossa. Päätöksentekomme on hyvän hallinnon mukaista, oikeudenmukaista sekä avointa. Toimimme kasvun ja palvelujen kehittämisessä hallitusti, kestävästi ja luotettavasti.

4.1 Talousarvioteot

Talousarvioteot esitetään kootusti strategisten tavoitteiden yhteydessä:

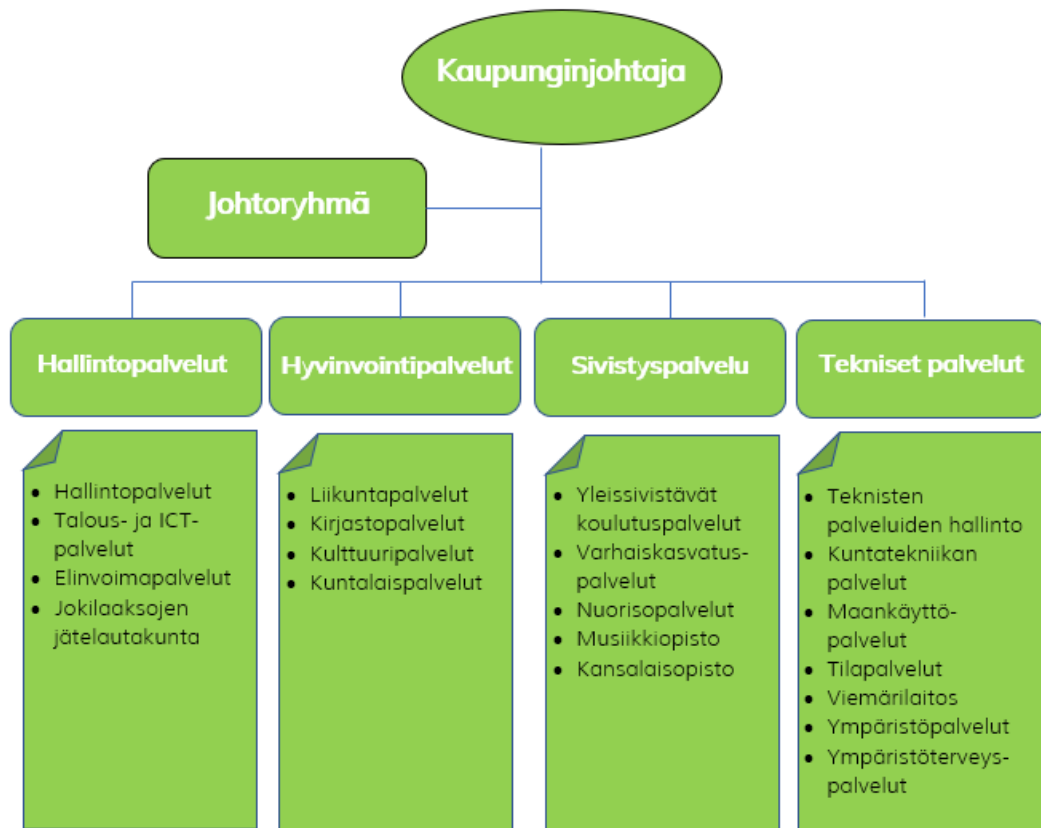
LIIKKEESTÄ ELINVOIMAA	Strateginen tavoite	Teot 2026	Mittari	Mittarin tavoitetaso
	1. Tavoite - Kasvu	Huolehdimme edunvalvonnalla/yhteistyöllä/ omilla teoilla Ylivieskan kasvun jatkumisesta	Asukasmäärän kasvu	Asukasmäärä kasvaa väh.40 henk.
			Yritysten määrä	Yritysten määrä suurempi kuin edellisenä vuonna
			Rakennetut neliöt/vuosi	Rakennetut kasvavat edellisvuodesta
	2. Tavoite – Monipuolinen yritystoiminta ja vuoteen 2030 mennessä 1000 uutta työpaikkaa	Järjestämme elinvoimapalvelujen resurssoinnin, teemme yhteistyötä yrittäjäjärjestön, kauppakamarin ja yrityskentän kanssa, varmistamme toimivat tietoliikennetyhdet Ylivieskassa ja käytämme aktiivisesti yritysvaikutusten arviointi	Työpaikkojen määrän muutos	Työpaikkojen määrä kasvaa edellisvuodesta
			Yritysten liikevaihto	Liikevaihto kasvaa
			Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometrin yleisarvosana	Yli 3,3
	4. Tavoite – varmistamme sujuvan ja joustavan kaavoituksen	Edistämme kaavoitusta ja maankäyttöä, kaavoitussovimuksin, oikea-aikaisilla maanhankinnoilla ja lunastuksilla; Teemme kaavoitusratkaisut niin, että tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää	Hyväksytytjen asemakaavojen lkm/vuosi, myytyjen/vuokrattujen tonttien lkm/vuosi	Hyväksytytjen asemakaavojen lkm (4 kpl), myytyjen (15) ja vuokrattujen tonttien määrä (10) tonttien lukumäärä.
			Kaavojen käsittelyaika, rakennuslupien käsittelyaika	Kaavojen käsittelyaika 1 vuosi, rakennuslupien osalta 2-4 viikkoa
	5. Tavoite – Huolehdimme hyvistä liikenneyhteyksistä	Kehitämme Ylivieskan saavutettavuutta sekä raideliikenteen että muun julkisen liikenteen osalta	Katujen ja kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja kunnostaminen.	Kunnostetut ja rakennetut kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit (700 m)
			Pysähtyvät henkilöjunat Ylivieskan asemalla ja muu julkinen liikenne	Nykyinen määrä tai suurempi
	6. Tavoite – HINKU - päästötavoitteet	Tavoite 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta	Päästövähennys %/asukas verrattuna v. 2007	Päästövähenevät vuosittain ja viimeistään 2030 taso on 80 % pienempi kuin 2007
	7. Tavoite - Kestävä talous	Kaupungin talous on ylijäämäinen	Taseessa kum.ylijäämää (hyvä: yli 5 milj.e ylijäämä, tyydyttävä ylijäämää 0-5 milj.e, heikko: alijäämää)	Ylijäämää 0-5 milj.e
			Vuosittainen tulos väh. 35 e/as (=540.000 e) ylijäämäinen	Tulos väh. 35 e/as ylijäämäinen
		Kaupungin verotus on kohtuullinen	Veroprosentin ero kaventuu vuosittain P-P:n keskiarvo%:iin	Ero kaventuu
		Uudet investoinnit rahoitetaan pääosin tulorahoituksella	Investointien tulorahoitustavoite 100 %:a. (Asteikko: Hyvä 100 %, tyydyttävä 80-99 %:a, heikko alle 80 %)	Tulorahoitus 100 %:a
		Kaupungin velkamäärä kääntyy laskuun	Lainamäärän muutos (hyvä: lainamäärä laskee, tyydyttävä: ennallaan, heikko: kasvaa)	Lainamäärä laskee

KOULUTUKSE
STA
OSAAMISTA

Strateginen tavoite	Teot 2026	Mittari	Mittarin tavoitetaso	
1. Tavoite - Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut	Tarjoamme laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita sekä valinnan mahdollisuuksia perheille.	Yksilötasoinen arvioinnin toteutuminen: lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinta ja arviointi	Seuranta ja toteutuminen toimintakauden aikana (100 %)	
		Varhaiskasvatuspalveluiden asiakasmäärät.	Asiakasmäärien toteutuminen suhteessa budjetissa arvioituihin asiakasmääriin (100 %).	
	Laadukkaat perusopetuksen prosessit - olemme alueemme edelläkävijöitä uusissa oppimisen ja opettamisen menetelmissä .	1. Perusopetuksen päättötodistusten lkm % 2.Kehittämishankkeiden lukumäärä	1. 100% 2. Kasvu edelliseen vuoteen (k/e)	
	Kehitämme aktiivisesti toisen asteen koulutuksen, korkeakoulutuksen ja työelämän yhteistyötä	Suoritetut ylioppilas- ja yhdistelmätutkinnot	Lukumäärä suurempi kuin edellisenä vuonna	
		Opintopisteet	Oppilaitosyhteistyöllä saatujen opintopisteiden lkm (kasvu edelliseen vuoteen)	
	Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus (kansalaisopisto/musiikkiopisto) Järjestämme terveellistä elämäntapaa edistävää opetusta sekä monipuolista ja laadukasta taiteen perusopetusta	1. Asiakaspalaute, 2.Kurssien täyttöaste	1. Asiakaskyselyjen ja kurssiarviointien keskiarvo vähintään 4,3 (asteikolla 1-5). 2. Kurssien keskimääräinen täyttöaste vähintään 75%:a.	
		1. Musiikkiopiston oppilasmäärä 2. Tapahtumien määrä 3.Suoritetut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Oppilasmäärä vuoden 2025 tasolla 2. Vähintään 80 konserttia/tapahtumaa (kyllä/ei) 3. Taidonnäytteiden ja todistusten määrä vuoden 2025 tasolla (kyllä/ei)	
	2. Tavoite - Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden	Mahdollistamme korkeakouluopinnot alueella yhteistyössä eri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa sekä kehitämme yhteistyötä Jedun kanssa	Koulutuspaikkojen määrä	Kasvu edelliseen vuoteen
		Järjestämme laadukkaita työnvälityspalveluita	1. Työttömyysaste ja avoimet työpaikat 2. Asiakastytytyväisyys	1.Työttömyysaste alle maakunnan keskiarvon. 2.NPS valtakunnallisen keskiarvon yli
	3. Tavoite – Korostamme osaamisen merkitystä edistämällä kaupungin avointa ja uudistamismyönteistä ilmapiiriä	Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu työyksikön osaamistarpeisiin ja kehityskeskusteluissa sovittuihin kehittämiskohteisiin. Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja hyvin johdettua. Tuemme kannustavalla johtamisella henkilöstöä mahdollisuuksia kehittää itseään, omaa työtään ja toimintatapoja.	1. Työhyvinvointikysely 2.Koulutuspäivät/vuosi 3.Kehityskeskustelujen pitäminen	1. Työhyvinvointikysely toteutetaan ja tulokset paranevat edellisestä 2. Koulutuspäiviä väh. 1-2 kokonaista työpäivää/työntekijä vuodessa sis. yhteiset koulutustilaisuudet. 3. Kehityskeskustelut järjestetään joka vuosi ja seuranta OSS-järjestelmän avulla.

PALVELUISTA HYVINVOINTI A	Strateginen tavoite	Teot 2026	Mittari	Mittarin tavoitetaso
	1. Tavoite – Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut	Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyödyntäen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa.	Prosenttiosuus oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä tai hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla (Move 5.Ik ja 8.Ik)	Oppilaiden osuus on pienempi kuin edellisissä mittauksissa.
		Kehitämme liikkumista ja liikuntapaikkoja	Alle 30 -vuotiaiden liikuntaneuvonnan kehittäminen	Alle 30-vuotiaiden määrä liikuntaneuvonnassa suurempi kuin edellisenä vuonna.
		Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa	Yhteistyön lisääminen ylivieskalaisten eri sidosryhmien kanssa. Kehitetään yhteistyötä nykyisten sekä uusien yhteistyökumppaneiden kanssa.	Tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa toteutetaan 20 kpl /vuosi
		Jokaisella kouluasteella on omat koulunuorisotyöntekijät, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti nivelvaiheessa olevien nuorten tukemiseksi	1.Koulunuorisotyötä toteutetaan kaikilla asteilla 2. Nivelvaiheen pienryhmätoiminta, osallistuvat nuoret. 3. Kesäajan toiminta	1. Omat työntekijät kaikilla asteilla, 3 työntekijää 2. Kaksi pienryhmää, 6 nuorta/ryhmä 3. Kesäajan nivelvaiheen toimintakertoja 15, kohdatut nuoret 6/toimintakerta
		Moniammatillisen Ankkurimallin käyttöönotto	Toiminnan käyttöönotto ja vakiinnuttaminen.	Yhteistyön aloittaminen. Toimintatilastot.
		Liikkuvan nuorisotyön ja Wautotoiminnan aloittaminen	Vähintään 2 iltaa viikossa Wauto-toimintaa toimintajaksojen aikana.	Toimintajakson aikana toimintakerrat 2/viikko, kohdatut nuoret keskimäärin 30/toimintakerta.
	2. Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina	Kulttuuripalvelut toimivat mahdollistajana erilaisille kulttuuritapahtumille ja -toiminnalle sekä toteuttavat näitä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Maksuttomien matalankynnyksen tapahtumien/toiminnan määrä, joissa kulttuuripalvelut on väh.osajärjestäjä tai mahdollistaja.	Tapahtumia toteutetaan 25 kpl
		Kulttuurikeskus Akustiikan kehittäminen ja tunnettavuuden kasvattaminen	Akustiikan kokonaiskävijämäärien kasvattaminen	Suurempi kuin edellisenä vuonna

Henkilöstöorganisaatio:

5.Käyttötalousosa

Vastuutoimielin:	10	KESKUSVAALILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija	Hallintojohtaja	

Sitovuustaso:	100	Vaalit
---------------	-----	--------

PALVELUAJATUS

Kuntavaalien, valtiollisten vaalien ja europarlamenttivaalien toimittaminen.

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA

Seuraavat vaalit ovat vuonna 2027 järjestettävät eduskuntavaalit.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Äänestysalueet	2	2	2	2	2
Äänioikeutettuja	11500	11500	11500	11500	11500

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
10 Keskusvaalilautakunta						
Myyntituotot	82 829	15 000	0	55 000	0	-100 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	82 829	15 000	0	55 000	0	-100 %
Henkilöstökulut	-66 009	-27 440	0	-40 000	0	-100 %
Palvelujen ostot	-16 614	-7 660	0	-20 000	0	-100 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 049	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-906	0	0	0	0	0 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-84 578	-35 100	0	-60 000	0	-100 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-1 749	-20 100	0	-5 000	0	-100 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	15 TARKASTUSLAUTAKUNTA
------------------	------------------------

Sitovuustaso:	110 Tarkastustoiminta
---------------	-----------------------

PALVELUAJATUS

Kuntalain mukaisesti kaupungin ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja JHTT-tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Varsinainen tilintarkastus on JHTT-tilintarkastajan tehtävänä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Tarkastuslautakunta kokoontuu 12-15 kertaa vuodessa. Tilintarkastukseen käytetään noin 18 tarkastuspäivää vuodessa. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät on eriytetty tarkastuspäivistä.

Toteutetaan hallinnon ja talouden tarkastus tehokkaasti ja luotettavasti, jolla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja taloudenpidon laillisuus, tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus, sisäisen valvonnan toimivuus ja kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä muun laskentatoimen oikeellisuus ja riittävyys.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Jhtt-tarkastajan tarkastuspäivät+ tarkastuslautakunnan kokoukset	18+15	18+14	18+12	18+12	18+12

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos- -% (ed.ta/ta)
15 Tarkastuslautakunta						
Henkilöstökulut	-18 857	-20 556	-20 572	-20 572	-20 572	0 %
Palvelujen ostot	-32 432	-43 400	-40 500	-41 310	-42 136	-7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-969	0	-400	-408	-416	0 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-52 280	-63 956	-61 472	-62 290	-63 124	-4 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-52 280	-63 956	-61 472	-62 290	-63 124	-4 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Toimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja	
Sitovuustaso:	120	Hallintopalvelut

PALVELUAJATUS

Kaupunginvaltuusto ylimpänä päätöksentekuelimenä päättää kaupungin strategiasta, palvelutasosta ja toiminnan keskeisistä tavoitteista ja osoittaa tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit. Kaupunginvaltuusto on Ylivieska-konsernin ylin valvoja.

Kaupunginhallitus huolehtii kokonaisuutena kaupungin hallinnosta, palveluista, toiminnoista, organisatiosta ja taloudesta. Kaupunginhallitus vastaa myös paikallisesta ja alueellisesta yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä edistää Ylivieskan vetovoimaisuutta ja elinkeinoelämän myönteistä kehittymistä. Kaupunginhallitus ohjaa ja johtaa Ylivieska-konsernia.

Kaupunginhallituksen alaisena tulosalueina toimivat hallintopalvelut sekä talous- ja ICT-palvelut tuottavat tukipalveluja muille toimialoille ja vastaa sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta ja tietohallinnosta sekä huolehtii osaltaan kaupungin tiedotus-, neuvonta- ja asiakaspalvelutehtävistä. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottajana toimii Kuntien Hetapalvelut Oy ja ICT-palveluiden osalta Joki ICT Oy. Tietohallinnon keskeisenä tavoitteena on vahvistaa strategista kumppanuutta tietohallinnon ja toimialojen välillä organisaation yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaupunginhallituksen tuloina näkyvät sisäisiin ja ulkoisiin vuokriin sisällytetyt pääomavuokrat.

Hallintopalveluiden sitovuustason toimintamenoihin kuuluu myös mm. kaupungin verotuskustannusosuu-den, yhteistoimintaosuudet (Pohjois-Pohjanmaan liitto, seutukaupunkiverkosto, Kerttu Saalasti säätiö, Suomen Kuntaliitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos), jäsenmaksut ja yhteisöjen avustamisen sekä maaseutuelinkeinojen kehittämisen avustaminen.

TOIMINTASUUNNITELMA

- Valmistuvan kaupunkistrategian jalkauttaminen.
- Kaupungin edunvalvonnan tehostaminen ja seudullisen yhteistyön vahvistaminen
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
- Hallintopalveluiden resurssitarkastelu ja kohdentaminen edelleen
- ICT-asioiden yhteistyön vahvistaminen sisäisesti

Yhteistoimintaosuuksia noin 210.000 euroa: Pohjois-Pohjanmaan liitto, Suomen Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos ja Kerttu Saalasti säätiö. Kaupungin verotuskustannusosuus verohallinnolle on noin 150.000 e. Jäsenmaksut seuraaville yhteisöille: Teosto, Kopiosto, Gramex, Jökilaaksojen Kauppaseura, Oulun Kauppakamari, Rieska-Leader, Pohjois-Suomen syöpäyhdistys, Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto.

Yhteisöavustuksilla tuetaan ensisijaisesti sellaista yhteisöjen toimintaa, joka täydentää kaupungin palveluja ja edistää työllisyyttä ja vapaaehtoistyötä. Hyvinvointilautakunta myöntää erillisavustuksia yhteisöille. Kylätoimintaan, kylien kehittämisen avustamiseen ja 4H- yhdistyksen avustamiseen on varattu yhteensä 36.000 euroa. Avustuksen piirissä olevat kyläyhdistykset: Löytyn kyläyhdistys ry, Niemelänkylän kyläyhdistys ry, Savela-Ojakylän kyläyhdistys ry, Sorviston kyläyhdistys ry, Vähäkangas-Pylväs kyläyhdistys ry, Raudaskylän kyläyhdistys ry, Kantokylän Maa- ja kotitalousseura ry ja Kankaan Nuorisoseura ry.

Vuoden 2026 toiminta- ja kumppanuusavustukset haetaan koko kaupungin osalta keskitetysti. Avustusperiaatteiden mukaisesti vuoden aikana voidaan myöntää kohdeavustuksia esimerkiksi tapahtuman järjestämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolot, päivinä	12.097	10.000	10.000	10.000	10.000
<u>Henkilöstö</u>					
- yleishallinto	13	13	12,5	12,5	12,5
- ICT-palvelut	1	1	1	1	1

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
120 Yleishallinto						
Myyntituotot	28 042	28 000	28 000	28 560	29 131	0 %
Maksutuotot	96	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	322 802	177 000	307 955	314 114	320 396	74 %
Muut toimintatuotot	8 912 844	8 073 290	8 404 012	8 404 012	8 404 012	4 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	9 263 785	8 278 290	8 739 967	8 746 686	8 753 540	6 %
Henkilöstökulut	-1 891 866	-1 848 998	-1 914 565	-1 933 625	-1 953 257	4 %
Palvelujen ostot	-1 538 173	-1 159 060	-1 390 800	-1 418 511	-1 456 296	20 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 177	-55 610	-27 010	-26 530	-39 308	-51 %
Avustukset	-67 518	-67 000	-67 000	-68 340	-69 707	0 %
Muut toimintakulut	-615 068	-398 949	-244 582	-245 747	-234 688	-39 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-4 141 800	-3 529 617	-3 643 957	-3 692 753	-3 753 256	3 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	5 121 985	4 748 673	5 096 010	5 053 933	5 000 283	7 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Elinvoimajohtaja	
Sitovuustaso:	130	Elinvoimapalvelut

PALVELUAJATUS

Elinvoimapalveluiden tehtävä on edistää Ylivieskan kaupungin elinvoimaa. Ylivieskan kaupunki tuottaa elinvoimapalvelut itse. Elinvoimapalvelut hallinnoivat yritystoimintaa ja kaupungin elinvoimaisuutta edistäviä kehittämishankkeita ja tukevat korkeaan osaamiseen perustuvan yritystoiminnan kehittämistä yhteistyöverkostojen kautta.

Ylivieskan kaupungin organisaatiossa työllisyyspalvelut ovat osa elinvoimapalveluita. Elinvoimapalveluiden vastuulla on myös kaupunkimarkkinoinnin toteuttaminen ja kehittäminen.

Vuoden 2025 alusta toimintansa aloitti Ylivieska, Kalajoki, Nivala-työllisyysalue. Työllisyysalueella työskentelee 34 asiantuntijaa ja se tuottaa järjestämislain mukaiset työllisyyspalvelut työllisyysalueen kuntiin lähipalveluna. Työllisyysalueella on työnhakijoita noin 3 500. Työllisyysalue on aloittanut toimintansa vaikeassa työmarkkinatilanteessa, jossa työnhakijoiden, lomautettujen ja pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut. Samalla avointen työpaikkojen määrä on pudonnut viime vuosista. Valtakunnallisessa vertailussa työllisyysalueen työnhakijoiden määrä on kuitenkin selkeästi alle valtakunnallisen tason. Myös alueemme investoinnit luovat elinvoimaa ja työllistymisen mahdollisuuksia alueemme työnhakijoille.

Työmarkkinatuen kuntaosuudessa otettiin käyttöön vuoden 2025 alusta kannustava rahoitusmalli. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee nykyään työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Kannustavan rahoitusmallin mukaisesti jatkossa pelkkä työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen työttömyysturvasta. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa 100 päivän kohdalla ja kasvaa portaittain. Myös tulevat lakimuutoksen esimerkiksi toimeentulotuen kokonaisuudistus, ennustavat työnhakijoiden määrän nousua.

Elinvoimapalveluiden sitovuustaso sisältää myös maaseutupalveluiden kustannukset. Ylivieska kuuluu Nivalan alueelliseen maaseutulautakuntaan, joka on viiden kunnan yhteinen lautakunta, jossa on jäseniä yhteensä viisi. Kärsämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kunnista kustakin 1 ja Nivalan kunnasta 2. Lautakunta on muodostettu kuntien välisellä yhteisellä sopimuksella. Se hoitaa alueen lakisäätiset maaseutuhallinnon tehtävät sekä muita maaseudun ja maatalouden kehittämistehtäviä. Pääasiallinen tehtävä on hoitaa viljelijöiden EU- ja kansallisten maataloustukien hakemisen järjestäminen, hakemusten käsittely ja maksatustehtävät annettuja säädöksiä ja ohjeita noudattaen. Toiminta hoidetaan lähipalveluina siten, että jokaisessa kunnassa on maaseutupalvelujen toimipiste.

Maaseutupalveluiden tehtävänä on kylien kehittämisrahan ja 4H -yhdistyksen avustuksen sekä maaseudun kehittämisrahan ohjaus ja hallinnointi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Painopistealueet vuonna 2026 ovat:

- elinvoima- ja kaupunkistrategian päivitys
- elinvoimastrategian ja kaupunkistrategian huomioiminen kaikessa toiminnassa ja päätöksissä
- hanketyöskentelyn kehittämisen
- kaupungin elinvoimaa tukevien hankkeiden edistämien, sekä alueellinen yhteistyö hankkeissa ja hankkeiden valmisteluissa
- Työllisyysalueen toiminnan kehittäminen Ylivieskassa, sekä yhdessä työllisyysalueen kuntien kesken
- alueellinen yhteistyö. Yhteistyön rakentaminen ja kehittäminen sekä kaupungin omien, että työllisyysalueen kuntien työllisyyspalveluiden ja yrityspalveluiden välillä
- yritysten liiketoimintaedellytysten, omistajanvaihdosten ja kasvun tukeminen
- uusien yrityshankkeiden edistäminen
- aktiivinen sidosryhmätyö ja alueellisten yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen
- yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa kuntamarkkinoinnin toteuttaminen, kehittämisen ja suunnitelmallisuuden lisääminen ml. tapahtumat

Kehittämishankkeiden kuntarahoitusosuuksista päätetään tapauskohtaisesti talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa. Vastaavasti kaupungin toteuttamien hankkeiden hakeminen päätetään myös talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa.

Rieska-Leader ry:n kaupungin rahoitusosuus pysyy aiempien vuosien tasolla eli 78 000 eurossa. Linjaliikenteen sopimuskauti päättyi 1.6.2025. Kilpailutuksen jälkeen kustannukset kasvoivat merkittävästi. Talousarvioon on varattu linjaliikenteen tukemiseen 241 363 euroa vuodelle 2026. Kutsutaksiliikenteen tukemiseen on varattu 8 000 euroa.

Kaupungin talousarvioon on varattu työmarkkinatuen kuntaosuuteen 1.500.000 euroa (vuonna 2025 varaus 1.550.000 euroa). Työllisyysalueen toimintakulut ovat 3,3 miljoonaa euroa, josta Ylivieskan maksuosuus on 1.183.466 euroa.

Elinvoimapaalveluiden henkilöstöön kuuluu neljä vakituista tehtävää: elinvoimajohtaja, yrityspäällikkö, asiakkuuspäällikkö ja talouspäällikkö. Markkinointikoordinaattorin toimii hallintopalveluiden alaisuudessa. Työllisyyspalveluiden henkilöstöön kuuluu 18 työntekijää: työllisyysaluejohtaja, työllisyyspäällikkö, palveluvastaava, kolme asiantuntijaa (hankinnat ja maksatus, viestintä ja tilastointi, tuet ja avustukset) sekä 12 TE-asiantuntijaa. Näistä 17 kuuluvat työllisyysalueen yhteiseen budjettiin ja työllisyyspäällikkö on Ylivieskan kaupungin resursoima. Lisäksi vuoden 2026 talousarvioon sisältyy 6 hanketyöntekijää. Lisäksi työllisyyspalveluiden tiloissa työskentelee yksi Nuorten Ystävät ry:n hanketyöntekijä.

Elinvoimapaalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027	SU 2028
Henkilöstö (htv)						
Yrityspalvelut	9	12	10	10	10	10
Työllisyyspalvelut	13	10,5	18	18	18	18

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
130 Elinvoimapalvelut						
Myyntituotot	108 877	3 436 655	3 520 015	3 589 245	3 660 108	2 %
Tuet ja avustukset	687 550	386 326	377 000	384 540	392 231	-2 %
Muut toimintatuotot	4 560	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	800 987	3 822 981	3 897 015	3 973 785	4 052 338	2 %
Henkilöstökulut	-1 133 121	-2 426 365	-1 756 521	-1 775 893	-1 820 580	-28 %
Palvelujen ostot	-631 027	-2 257 058	-3 313 901	-3 353 917	-3 444 733	47 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 102	-14 500	-22 582	-23 034	-23 494	56 %
Avustukset	-1 134 745	-2 678 000	-2 464 600	-2 513 892	-2 564 170	-8 %
Muut toimintakulut	-185 321	-314 850	-403 350	-401 793	-405 305	28 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-3 126 317	-7 690 773	-7 960 954	-8 068 529	-8 258 281	4 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-2 325 329	-3 867 792	-4 063 939	-4 094 743	-4 205 943	5 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	35	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	kaupunginjohtaja	

Sitovuustaso:	190	Pelastuslaitos
---------------	-----	----------------

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen toiminta päättyi 31.12.2022. Kuitenkin pelastuslaitoksen osalta on yhä vi-
reillä riita-asioita, joista aiheutuu asianajokuluja. Vuoden 2026 talousarviossa on yhä varauduttu näihin
kuluihin ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti laskutettaviin tuloihin. Ylivieskan osuus on esitetty toimin-
takatteessa.

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
190 Jokilaaksojen pelastuslaitos						
Myyntituotot	98 207	34 000	42 500	0	0	25 %
Muut toimintatuotot	10	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	98 217	34 000	42 500	0	0	25 %
Henkilöstökulut	-37 990	0	0	0	0	0 %
Palvelujen ostot	-78 373	-40 000	-50 000	0	0	25 %
Muut toimintakulut	1 800	0	0	0	0	0 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-114 563	-40 000	-50 000	0	0	25 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-16 346	-6 000	-7 500	0	0	25 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Sivistysjohtaja	

Sitovuustaso:	220	Yleissivistävät koulutuspalvelut
----------------------	------------	---

PALVELUAJATUS

Koulutuspalveluiden vastuualueeseen kuuluu kouluissa annettavan esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen sekä koululaisten iltapäivätoiminnan järjestäminen Ylivieskan kaupungissa laadukkaalla, kustannustehokkaalla ja samalla hyvinvointia ja terveitä elämäntapoja edistävällä tavalla.

Kasvatustavoitteina on kasvattaa oppilaista yhteistyökykyisiä, luovia, omiin kykyihinsä luottavia ja elämää sekä toisia ihmisiä kunnioittavia yhteiskunnan jäseniä. Tavoitteena on antaa oppilaille hyvään yleissivistykseen tarvittavat tiedot ja taidot sekä valmiudet jatko-opintoihin ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin tukien kotien kasvatusta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Koulujen toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittämistä tuetaan jaetun johtajuuden avulla sekä koulun ja koulujen johtoryhmätyöllä. Esihenkilötyötä tuetaan kaupungin järjestämällä esihenkilökoulutuksella, jonka kohderyhmänä ovat kaikki Ylivieskan kaupungin esihenkilöt. Yhteisön jäseniä osallistamisella halutaan vahvistaa yhteisön yhteisen osaamisen pedagogista ja sosiaalista varantoa. Tavoitteena on parantaa oppimistuloksia sekä koulu- ja työhyvinvointia.

Laadukkaan opetuksen sekä oppimisen ja koulunkäynnin riittävän ja oikeanlaisen tuen varmistamiseksi kehitetään erilaisia työtapoja ja -muotoja oppimisen tuen uudistuksen mukaisesti. Opetuksen järjestäminen perustuu lähikouluperiaatteeseen myös tukea tarvitsevien oppilaiden osalta. Oppimisen tukea kehitetään ja yhdenvertaistetaan edelleen parantamalla resurssisuunnittelua.

Koko lukio-opiskelijoiden ikäluokka on syksyllä laajentuneen oppivelvollisuuden piirissä. Lukion vetovoimaisuutta perusopetuksen päättävien keskuudessa on tärkeää parantaa mm. opetuksen laatua, markkinointia, etäopetusmahdollisuuksia ja erilaisia yhdistelmäutukintoja kehittämällä. Lukiokoulutuksen tulee antaa riittävät eväät korkeakouluopintoja varten.

Oppimisen tuen uudistus ja tuen tarpeiden kasvaminen edellyttävät toimintatapojen uudistamista ja aktiivista kehittämistä. Alueellinen edelläkävijyys koulutuspalveluissa edellyttää koko organisaatiolta ratkaisukeskeistä ja aktiivista otetta sekä jatkuvaa kouluttautumista. Uudenlaisten toimintatapojen ja ratkaisuiden löytymiseksi on tärkeää, että työnantaja kannustaa ja mahdollistaa uusia kokeiluita. Mahdollisuuksien mukaan toiminnan kehittämiseen haetaan erilaisia hankkeita ja erityisavustuksia.

Oppilasmäärän väheneminen edellyttää koulutuspalvelujen sopeuttamista taloudellisia resursseja vastavaksi. Sopeuttamisen keinoina ovat kouluverkkoon tehdyt valtuustotason pitkän aikavälin linjaukset sekä lukuvuoteen kohdentuva yhteistoiminnallinen koulukohtainen suunnittelu. Valtuusto teki 11.11.2024 pitkän tähtäimen suunnitelman kouluverkkoon liittyen, jolla on merkittävät vaikutukset koulutuspalveluihin. Talousarvion suunnitelmavuosille kohdistuu suunnitelman mukaan Ojakylän koulun lakkauttaminen 1.8.2027 ja valtuuston 14.4.2025 § 17 päätöksen mukaan Niemelän koulun lakkauttaminen 1.8.2028.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TAE 2026	TS 2027	TS 2028
-------------	------------	------------	---------	-------------	------------	------------

Oppilasmäärä 20.9.

Esiopetus	81	74	62	72	62	56
Vuosiluokat 1 - 6	1431	1393	1343	1259	1185	1106
Vuosiluokat 7 - 9	714	720	741	746	751	733
Peruskoululaiset	2145	2113	2084	2005	1936	1839
Peruskoulu ml esikoululaiset	2 226	2 187	2 146	2 077	1 998	1 895
Lukiolaiset (tutkintotavoitteiset)	237	267	295	330	338	340
Aineopiskelijat	2	2	3	2	3	3
yhdistelmätkinnot	2	5	4	4	4	4
Lukio yhteensä	241	274	302	336	345	347

TAE - TS ennusteissa ei mukana muualta muuttavia +eskariennusteet ikäluokka jaettuna kahdella (koulut/päiväkodit)

Tehokkuus / Taloudellisuus

Opetusryhmien keskipitkin keskimäärin (1-9 vsl) pl. Pienryhmät	18	18	18	17	17	17
--	----	----	----	----	----	----

Käyttökustannukset € / oppilas

Peruskoulu, mukaan lukien esiopetus	11586	11876	12 447	13 007	13 743	14488
Lukio	10955	9 493	8 923	8 451	8 405	8 506

Kustannukset sis. myös koulutuspalveluiden hallinnon osuuden. Vuodesta 2019 alkaen uudet sisäiset vuokrat ja pääomakustannukset. Vuodesta 2022 alk. uusien koulujen pääomakustannukset ja ylläpitovuokrat

Keskimääräinen ateriakustannus € / oppilas	3,15 €	3,42 €	3,73 €	3,72 €	3,87 €	4,03 €
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Toiminnan laajustiedot

Peruskoulujen lukumäärä	11	11	11	11	10	9
Lukioiden lukumäärä	1	1	1	1	1	1

Resurssit 18.10.

<u>Opettajat / peruskoulu yhteensä</u>	183	183	157	159	159	159
Virat	176	176	152	152	152	152
Tuntiopettajat	7	7	5	7	7	7
Vakituiset virat	142	148	132	138	138	138
Vakituiset tuntiopettajat	5	3	5	6	6	6
Sijaiset	15	12	15	8	8	8
Määräaikaiset muut kuin sijaiset	36	34	51	40	37	33
Resurssit yhteensä	198	197	203	192	189	185
<u>Opettajat / lukio yhteensä</u>	23	20	21	21	21	21
Virat	22	19	21	21	21	21
Tuntiopettajat	1	1	0	0	0	0
Vakituiset virat	18	18	18	17	17	17
Vakituiset tuntiopettajat	0	0	0	0	0	0
Sijaiset	2	2	2	3	3	3
Määräaikaiset muut kuin sijaiset	2	2	2	2	2	2
Resurssit yhteensä	22	22	22	22	22	22

Koulujen muu henkilökunta (koulusihteerit)	4,0	4,0	3,5	4,5	4,5	4,5
Koulunkäyntiavustajat (vak.toimet)	39	43	39	38	38	38
Koulunkäyntiavustajat (määräaikaiset)	68	67	63	62	58	56
Oppilashuolto -muut työntekijät (perhetyöntekijät) ml. Määräaikaiset	9	4	4	4	4	4
Koulu/siv.toimen hallinto sis. Tsto-työntekijät ja määräaikaiset	4,0	4,5	4,5	4	4	4
Tilat						
Koulut, lkm	12	12	12	12	12	11

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut						
Myyntituotot	883 320	1 036 121	1 080 377	1 095 943	1 095 943	4 %
Maksutuotot	127 809	147 500	140 500	143 300	143 300	-5 %
Tuet ja avustukset	445 299	170 000	130 000	132 600	132 600	-24 %
Muut toimintatuotot	315 835	12 450	15 750	16 065	16 067	27 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	1 772 262	1 366 071	1 366 627	1 387 908	1 387 910	0 %
Henkilöstökulut	-18 076 885	-18 151 285	-18 528 633	-18 933 814	-19 086 783	2 %
Palvelujen ostot	-4 662 669	-4 730 906	-4 690 877	-4 784 115	-4 780 742	-1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-686 847	-786 400	-767 400	-782 748	-782 791	-2 %
Avustukset	-3 000	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-6 916 518	-7 167 482	-7 234 716	-7 245 621	-7 143 108	1 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-30 345 919	-30 836 073	-31 221 626	-31 746 298	-31 793 425	1 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-28 573 657	-29 470 002	-29 854 999	-30 358 390	-30 405 515	1 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Varhaiskasvatusjohtaja	
Sitovuustaso:	293	Varhaiskasvatuspalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Toimintamuodot:

- päiväkotihoidon, päiväkodeissa järjestettävä esiopetus, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito
- palvelusetelit (päiväkodit, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito)
- yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon kuntalisä, kotihoidontuki, joustava ja osittainen hoitoraha
- MLL:n PerhePesä-toiminta / yhteistyössä järjestettävä verkostomainen perhekeskustoiminta

Varhaiskasvatuspalveluissa luodaan yhdenvertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle. Varhaiskasvatustoiminnan laadun, sekä siten lasten hyvinvoinnin takaamiseksi, varhaiskasvatustoiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista, jota arvioidaan toimintakauden eri vaiheissa.

TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuspalvelut tavoittavat edelleenkin ylivieskalaiset perheet hyvin, sillä osallistumisprosentti oli keväällä 2025 n. 83 %, jota voidaan pitää korkeana lukuna. Kuitenkin lapsimäärän väheneminen on jatkunut vuoteen 2025 verrattuna vuoteen 2024 -55 lasta (vertailu osavuositarkastuksessa 1-6). Varhaiskasvatuspalvelut kuuluvat osaltaan palveluverkkoselvityksen piiriin ja varhaiskasvatuksessa on vähennetty/vähentynyt lapsipaikkoja samassa suhteessa lapsimäärän vähenemän kanssa. Vuoden 2026 asiakasmäärät on arvioitu suhteuttaen osallistumisprosentti varhaiskasvatusikäisten lasten määrään (tieto pohjautuu syntyvyystilastoihin).

Sopeuttamistoimenpiteinä Huvikummun päiväkodin toiminta päättyi 31.5.2025. Samalla yksi kunnallisen varhaiskasvatuksen esiopetuspaikka väheni lukuvuodelta 2025-2026. Muita toimintaympäristön muutoksia vuoteen 2026 mentäessä ovat olleet perhepäivähoitopaikkojen väheneminen (mm. eläköitymisten myötä) sekä kunnalliselta että yksityiseltä puolelta, yhden yksityisen ryhmäperhepäivähoitopaikan toiminnan loppuminen sekä yhden yksityisen päiväkodin toiminnan loppuminen. Yksityisen varhaiskasvatuksen lopettamispäätökset eivät ole olleet Ylivieskan kaupungin sopeuttamistoimia, mutta liittyvät luonnollisesti asiakasmäärän vähentymiseen. Sen sijaan palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen sopeuttamistoimenpiteenä palvelusetelin indeksikorotus jäädytettiin määräaikaista 1.8.2025 alkaen, mikä vaikuttaa osaltaan myös vuoteen 2026. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus varhaiskasvatuspalveluiden kokonaissuudesta tulee olemaan vuonna 2026 keskimäärin 40 %.

Varhaiskasvatuspalveluiden tarjontaan kuuluu edelleen riittävästi niin kunnallista kuin yksityistenkin palveluntuottajien tuottamaa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen hoitomuotoina ovat päiväkotitoiminta, ryhmäperhepäivähoitokoti- sekä perhepäivähoito, joten ylivieskalaisille perheille on valinnanvaihtoehtoja varhaiskasvatuksen palvelutarjonnassa.

Esiopetusta järjestetään meneillään olevana lukuvuotena kolmessa kunnallisessa ja kolmessa yksityisessä esiopetusyksikössä. Lisäksi kahdella koululla toimii lukuvuotena 2025-2026 varhaiskasvatuspalveluihin

kuuluva esiopetuksen iltapäiväkerho. Viisivuotiaiden ikäryhmä on vuoden 2025 syksyllä suurin muihin ikäluokkiin verrattuna, täten syksyllä 2026 tulee olemaan esioppilaita määrällisesti enemmän kuin syksyllä 2025.

Varhaiskasvatuspalveluilla on yhteistyösopimus Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisyhdistyksen kanssa. PerhePesä on osa verkostomaista, monialaista yhteistyökenttää, jonka merkitys ennaltaehkäisevänä ylivieskalaisten perheiden palveluna on tärkeä.

1.8.2024 astuivat voimaan indeksillä tarkistettut tulorajat ja asiakasmaksut, joihin ei tullut muutosta vuoden 2025 aikana. Uusi indeksitarkistus asiakasmaksuun tulee 2026 aikana. Toimintatuottojen kokonaisuus on edelleen merkittävä talousarviossa.

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä keskimäärin /kk						
	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Päiväkotihoido (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	660	652	659	605		
josta yksityisten päiväkotien palvelusetelit	233	227	256	214		
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	214	176	152	152		
josta yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit	128	111	88	92		
Päiväkotihoido ja perhepäivähoito yht. (sis. kunnalliset ja yksityiset palvelut)	873	828	811	757	691	641
Yksityisen hoidon tuki	<5	<5	>5	>5	<5	<5
Kotihoidon tuki	142	137	125	125	120	115
Varhaiskasvatuskerhot	20	10	-	-	-	-
Yhteensä	1035	980	941	887	816	761
Verkostoimainen perhekeskustointi ja PerhePesä (MLL)	Kävijäkerrat: 1006 lapset ja 697 aikuiset	Kävijäkerrat: >1000 (lapset ja 881 aikuiset)	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: >1000 lapset + >500 aikuiset	Kävijäkerrat: >1000 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset
Palveluiden piirissä oleva lapsi €/vuosi	12 393 €	12 926 €	13 724 €	14 187 €		

Henkilöstö 31.12.	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027
vakainainen, kokoaikainen	95	88 (+9)*	89	71	
vakainainen, osa-aikainen	13	7	13	12	
sijaiset, kokoaikainen sijaiset, osa-aikainen	9	8(+1)* 2	10	26 2	
tilapäiset, kokoaikainen tilapäiset, osa-aikainen	45 5	24 1	30 3	21	
Yhteensä	167	145*	141*	132	128

Henkilöstöresurssin määrä vaihtelee toimintakauden aikana. *Lukuja tarkistettu jälkikäteen.

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
222 Varhaiskasvatuspalvelut						
Myyntituotot	147 526	94 917	110 550	110 557	106 564	16 %
Maksutuotot	300 696	247 470	241 834	246 671	242 761	-2 %
Tuet ja avustukset	17 915	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	123 890	88 037	0	0	0	-100 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	590 027	430 424	352 384	357 228	349 325	-18 %
Henkilöstökulut	-6 340 318	-6 536 456	-6 355 711	-6 473 129	-6 585 600	-3 %
Palvelujen ostot	-1 682 499	-1 740 521	-1 675 640	-1 708 248	-1 736 847	-4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 034	-66 575	-68 270	-69 635	-70 248	3 %
Avustukset	-3 986 279	-3 796 990	-3 706 400	-3 780 528	-3 856 139	-2 %
Muut toimintakulut	-1 183 449	-1 196 524	-1 119 404	-1 120 408	-1 120 964	-6 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-13 243 579	-13 337 065	-12 925 425	-13 151 948	-13 369 798	-3 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-12 653 552	-12 906 641	-12 573 041	-12 794 721	-13 020 473	-3 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Nuorisopalvelujohtaja	
Sitovuustaso:	230	Nuorisopalvelut

PALVELUAJATUS JA PERUSTEHTÄVÄT

Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua ja edistää nuorten elinoloja, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta luomalla edellytyksiä kasvulle tarjoamalla toimintaa, tukea ja turvallista, välittävää läsnäoloa. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita. Haluamme, että Ylivieska on paras paikka nuorille elää, kasvaa ja harrastaa.

Keskeisimmät nuorisopalveluiden osa-alueet ovat:

- nuorisotilatoiminta tapahtumiseen ja leireineen, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta, liikkuva nuorisotyö
- koulu- ja oppilaitosnuorisotyö
- etsivä nuorisotyö, yksilö- ja starttivalmennus, Ohjaamopalvelut ja monialainen yhteistyö eri toimintamuotoineen
- läpileikkaavana kaikissa nuorisotalon ehkäisevä päihdetyö, nuorten oman toiminnan tukeminen, sosiaalinen media, digitaalinen nuorisotyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet

Tavoitteena on innovatiivinen, laadukas, tasapuolinen, nuoria tavoittava, monipuolinen ja aktivoiva nuorisotoiminta. Toimintamme on nuorisolain sisältöjä vastaavaa sekä ajassa mukana pysyvää nuorisotyötä ja -politiikkaa. Toiminnassamme huomioimme hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen. Henkilöstön työhyvinvointi, osaamisen varmistaminen, nuorisotilojen ja välineiden ajantasainen kunto ovat olennainen osa nuorisopalveluiden toimintaperiaatteita. Keskeinen nuorisopalveluiden toimintapaikka on nuorisotalo Holvi, josta löytyy kaikki kaupungin nuorisopalveluiden palvelut yhdestä paikasta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Nuorisotyön ydin on laadukas, monipuolinen ja osallistava toiminta, joka tavoittaa laajasti nuoria aktivoiden heitä omaehtoiseen toimintaan. Nuorisotyö seuraa aikaa ja muuntautuu tarpeen mukaan. Sosiaalisen median ja verkkonuorisotyön käytännöt ovat työntekijöillä hallussa. Kaikilla työntekijöillä on toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet. Työntekijät koulutautuvat ja seuraavat aikaa pysyen nuorten muuttuvan maailman mukana.

Keskeistä vuoden 2026 toiminnassa: Vuoden 2026 yhdessä päätetty painopistealue on kohtaaminen ja sen kehittäminen monipuolisesti. Palvelutarjonta on monipuolinen sisältäen avointa toimintaa, kerhoja, pienryhmätoimintaa. Ohjaamon moniammatillisen yhteistyöverkoston toiminta on monipuolista sisältäen matalan kynnyksen psykiatrisen sairaanhoitajan tehtävän. Liikkuva nuorisotyö ja Wauto-toiminta ovat osa nuorisotyötä, Walkers-vapaaehtoistoimintaa vahvistetaan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö toimii kaikilla asteilla, uusia toimintamuotoja kehitetään. Liikennepuisto ja minigolf ovat aktiivisessa käytössä palvellen kävijöitä monipuolisesti, näiden alueiden kunnosta huolehditaan ja skeittiparkkia kunnostetaan käyttäjiä kuunnellen. Perusnuorisotyön pohjaa vahvistetaan tiiviillä yhteistyöllä muiden nuorten parissa toimivien kanssa. Lapsia ja nuoria kuullen ja nuorten maailmaa seuraten kehitetään toimintamuotoja, kerhotoimintaa ja avointa talotoimintaa.

Nuorten osallisuus on vahvaa, vaikuttamismahdollisuuksia on sekä nuorisovaltuuston että Lasten Parlamentin kautta, nuoria kuullaan heitä koskevissa asioissa. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on monipuolista

työtä nuorten hyvinvoinnin ja paikkakunnalla viihtymisen tueksi. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat luonteva osa toimintaa ja näitä kehitetään edelleen. Tukea tarvitsevien nuorten kanssa työskentely on monipuolista, tavoittaen myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevat nuoret. Nuorisotyön perussuunnitelma valmistuu vuoden 2026 aikana.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TA 2027	SU 2028
0–28-vuotiaiden nuorten määrä	5294	5393	5347	5300	5250
Nettomenot € / 0–28-vuotiaat (Suomen keskiarvo v.2023: 106 €)	106,4	103,7	109,4	112,4	115,5
Nettomenot €/asukas	36,56	36,38	38,25	38,8	39,5
Henkilöstö	9	9	9	11	11
Hanketyöntekijä	1	2	2		

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
230 Nuorisopalvelut						
Myyntituotot	11 095	25 000	27 000	27 400	27 808	8 %
Maksutuotot	9 234	2 000	0	0	0	-100 %
Tuet ja avustukset	172 962	205 000	201 400	203 718	206 082	-2 %
Muut toimintatuotot	1 779	6 000	5 000	5 100	5 202	-17 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	195 070	238 000	233 400	236 218	239 092	-2 %
Henkilöstökulut	-469 875	-517 056	-539 334	-550 713	-562 433	4 %
Palvelujen ostot	-91 167	-82 910	-81 110	-82 468	-83 854	-2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32 679	-31 000	-28 900	-29 258	-29 623	-7 %
Avustukset	-2 350	-3 500	-3 500	-3 570	-3 641	0 %
Muut toimintakulut	-162 222	-162 916	-165 316	-165 686	-166 063	1 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-758 293	-797 382	-818 160	-831 695	-845 615	3 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-563 223	-559 382	-584 760	-595 477	-606 522	5 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kirjastojohtaja	
Sitovuustaso:	225	Kirjastopalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kirjasto on peruspalvelu sekä osa hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluja. Kirjasto tarjoaa pääsyn tietoon ja kulttuurisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa ja tukee tiedon hankintaa, monipuolista lukutaitoa sekä lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston tulee olla kaikkien saavutettavissa. Maksuttomat kirjasto- ja tietopalvelut ehkäisevät syrjäytymistä, tukevat elinikäistä oppimista, edistävät kansalais- ja digitaitoja, tuottavat elämyksiä sekä lisäävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja monikulttuurisuutta.

Ylivieskan kirjaston palveluverkon muodostavat pääkirjasto, kirjastoauto, hakeutuva toiminta (siirtokokoelmat ja kotipalvelu) sekä verkkopalvelut. Kirjasto toimii tiiviissä yhteistyössä muiden kirjastojen, kaupungin toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Riittävä ammattitaitoinen henkilöstö sekä toimivat ja turvalliset tilat mahdollistavat asiakkaiden tarvitsemat kirjastopalvelut sekä niiden kehittämisen.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kirjasto jatkaa suunnitelmallista yhteistyötä naapurikirjastojen kanssa tehokkaasti ja taloudellisesti. Viikoittaiset seutukuljetukset Joki-kirjastojen välillä tehostavat kokoelmien käyttöä ja saatavuutta.

Kirjasto panostaa fyysisen aineiston ohella e-aineistoihin. Joki-kirjastot ovat mukana valtakunnallisessa eKirjastossa. Digitaalisia palveluja kehitetään ja niiden saavutettavuutta parannetaan.

Palvelut turvataan riittävällä ja ammattitaitoisella henkilöstöllä, jonka täydennyskoulutukseen panostetaan. Tiloja tarjotaan oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan mahdollisuuksien mukaan. Tilojen ajanmukaistamista pyritään suunnittelukaudella viemään aktiivisesti eteenpäin. Lehtilukusali on avoinna joka päivä klo 7–20. Pääkirjaston ollessa suljettuna lehtisali toimii omatoimisena, jolloin yli 15-vuotiaat pääsevät sinne kirjastokortin ja pin-koodin avulla.

Kirjasto järjestää monipuolisia tapahtumia kaikille ikäryhmille. Eri sidosryhmien kanssa käytävää yhteistyötä tiivistetään. Maksuttomat, matalan kynnyksen tapahtumat ovat kehittäneet kirjastoa yhteisöllisenä kohtaamispaikkana.

Kirjastoauto Tarinatoukka lähestyy käyttöikänsä päätä, joten sen tulee olla mukana kaupungin 10 vuotisen investointiohjelman lähivuosina. Tarinatoukka on hankittu vuonna 2004 ja sen käyttöaste on suuri. Vuonna 2024 kirjastoautosta lainattiin 75 666 lainaa, mikä on noin neljäsosa koko kirjastopalveluiden lainoista.

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Kirjojen uutuushankinta kpl / 1000 asukasta	365	340	340	350	360
Lainat / asukas Pohjois- Pohjanmaa 18,05 (2024)	20,37	20,4	20,4	20,4	20,4
Käyntiä / asukas Pohjois- Pohjanmaa 8 (2024)	7,41	7,4	7,4	7,4	7,4
Toimintakulut € / asukas Pohjois- Pohjanmaa 60,04 (2024)	56,86	57,9	57,4	57,5	57,6
Lainan hinta € / laina Pohjois-Pohjanmaa 3,33 (2024)	2,79	3,0	3,0	3,0	3,0
Kirjastoaineistomääräraha %-käyttömenoista	15,19	12,61	12,35	12,5	12,8
E-aineistokulut € / asukas	0,79	0,79	0,8	0,81	0,82
E-aineisto lainaus / asukas	2,24	2,3	2,3	2,4	2,4
Pääkirjaston aukiolotunnit (henkilökunta paikalla) h / vuosi	2185	2150	2150	2150	2150
Henkilöstön määrän kehitys	9,5	10	10	10	10

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
225 Kirjastopalvelut						
Tuet ja avustukset	4 000	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	14 741	13 500	13 500	13 770	14 045	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	18 741	13 500	13 500	13 770	14 045	0 %
Henkilöstökulut	-416 053	-460 545	-481 518	-493 408	-505 655	5 %
Palvelujen ostot	-114 252	-102 432	-101 800	-103 836	-105 913	-1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-162 930	-125 500	-125 711	-128 225	-130 790	0 %
Muut toimintakulut	-199 414	-197 000	-195 500	-195 640	-195 783	-1 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-892 648	-885 477	-904 529	-921 109	-938 141	2 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-873 907	-871 977	-891 029	-907 339	-924 095	2 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kulttuurijohtaja	
Sitovuustaso:	235	Kulttuuripalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kulttuuritoiminta on osa kunnan hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluita. Kuntien lakisääteinen kulttuuritoiminta tukee ja edistää kulttuurielämää ja kulttuurikasvatusta, sen saavutettavuutta ja osallisuutta. Tavoitteina on tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita taidenäyttelyiden, teatteriesitysten, konserttien ja erilaisten kulttuuritapahtumien merkeissä, jotka luovat elämyksiä sekä lisäävät sosiaalisuutta. Kulttuuritoiminta tukee moniarvoista taiteiden harjoittamista ja harrastamista, kolmannen sektorin sekä eri kulttuurijärjestöjen ja ammattitaiteilijoiden toimintaa. Kulttuuritoiminta tekee tapahtumayhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Kulttuuri edistää hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuuritoimi vaalii kaupungin perinne- ja kulttuurihistoriaa huolehtien perinnehistoriallisista arvokohteista Helaalan myllystä ja Puuhkalan kotiseutumuseosta. Kaupungin taidekokoelman ylläpito ja kotiseutuarkiston hoito kuuluvat kulttuuripalveluiden tehtäviin.

Kulttuuripalvelut koostuvat kokonaisuudesta: muu kulttuuritoimi, museotoimi, Kulttuurikeskus Akustiikan ja Kino Akustiikan toiminta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kaupungin kulttuuripalveluiden keskeisenä toimintana on tehdä ja kehittää erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia itsenäisesti sekä yhteistyössä kaupunkiorganisaation eri hallintokuntien kuin ulkoisten kulttuuritapahtumia tuottavien tahojen kanssa. Kulttuuripalvelut ovat mukana alueellisissa kulttuuria ja taidetta kehittämissä hankkeissa mahdollisuuksiensa mukaan.

Kaupungin matkailua pyritään edistämään myös kulttuurisilla keinoilla. Kulttuuripalveluiden kesätoiminta keskittyy historiallisiin arvo- ja suojelukohteisiin, Puuhkalan kotiseutumuseolle ja Helaalan Myllylle sekä vapaaehtuisiin tapahtumiin, joita järjestetään museokohteiden lisäksi muun muassa Kasarmintorilla. Museoiden toimintaa ja mahdollisuuksia kehitetään asiakaslähtöisellä otteella monipuolista ohjelma- ja palvelukokonaisuuksien sisältöjä. Perinne- ja kulttuurihistorian esille tuominen sekä kuntalaisten osallistaminen on kulttuuripalveluiden kesätoimintojen tärkein osa-alue. Yhteistyötoimintoja eri yhdistysten, järjestöjen sekä kaupungin hallintokuntien välillä kehitetään ja uusia toimintatapoja luodaan.

Alueellisen kulttuurikeskus Akustiikan toiminta kerää asiakkaita laajalta alueelta tapahtumiin toimintakausillaan; kevät- ja syyskaudella. Akustiikka on Ylivieskan kulttuurielämän ydin ja palvelutasoltaan erinomainen kokous-, koulutus-, taidenäyttely-, konsertti- ja tapahtumapaikka. Kulttuurikeskus toimii yhteistyössä taiteen harrastajien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa sekä ulkoisten toimijoiden kanssa. Yhteistyö

Ylivieskan seudun musiikkiopiston kaupungin eri hallintokuntien kanssa on tiivistä, kuin myös toiminta kulttuurikasvatuksellisissa asioissa perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja eri oppilaitosten kanssa.

Ylivieskan Kulttuurikeskus Akustiikka on vetovoimatekijä Ylivieskan kaupungille, jonka myötä kerrannaisvaikutukset ovat mittavat koko kaupunkikuvassa.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Kulttuuritoiminta					
Kulttuurikeskus Akustiikan palvelujen käyttäjämäärät	67 500	70 000	73 000	75 000	83 000
Museotoiminta – perinnekulttuuri					
Puuhkalan museon, Helaalan Myllyn ja keskiviikkotorien kävijämäärä	6 000	8 000	7 000	8 000	8 000
Yleinen kulttuuritoimi	6 000	5 000	6 000	7 000	7 000
Henkilöstö					
Kulttuurikeskus Akustiikan, kotiseutuarkisto, museotoimi, muu kulttuuritoimi	8 ½	8 ½	8½	8 ½	9 ½

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
235 Kulttuuripalvelut						
Myyntituotot	119 499	134 000	207 500	209 560	213 722	55 %
Tuet ja avustukset	1 660	0	2 900	2 958	3 017	0 %
Muut toimintatuotot	213 037	232 900	110 500	112 710	114 964	-53 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	334 195	366 900	320 900	325 228	331 703	-13 %
Henkilöstökulut	-407 019	-427 135	-432 110	-422 181	-432 555	1 %
Palvelujen ostot	-128 347	-133 745	-127 997	-130 551	-133 156	-4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83 392	-72 400	-34 950	-35 649	-36 362	-52 %
Avustukset	-4 350	-5 000	-21 300	-21 726	-22 161	326 %
Muut toimintakulut	-473 761	-476 694	-473 156	-473 720	-474 296	-1 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-1 096 869	-1 114 975	-1 089 513	-1 083 828	-1 098 529	-2 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-762 674	-748 075	-768 613	-758 600	-766 826	3 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	TA esitys 2026
235 Kulttuuripalvelut			
Myyntituotot	119 499	134 000	207 500
Maksutuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	213 037	232 900	110 500
LIKEVAIHTO	332 535	366 900	318 000
Tuet ja avustukset	1 660	0	2 900
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Palkat ja palkkiot	-354 292	-358 856	-360 700
Eläkekulut	-57 833	-58 304	-61 094
Muut henkilösivukulut	5 105	-9 976	-10 316
Henkilöstökulut	-407 019	-427 135	-432 110
Palvelujen ostot	-128 347	-133 745	-127 997
Ostot tilikauden aikana	-83 392	-72 400	-34 950
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83 392	-72 400	-34 950
Vuokrat	-458 916	-462 631	-460 341
Avustukset	-4 350	-5 000	-21 300
Muut toimintakulut	-14 845	-14 063	-12 815
Poistot ja arvonalentumiset	-3 354	-4 000	-6 006
LIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-766 028	-752 075	-774 619
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä ennen varauksia	-766 028	-752 075	-774 619
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-766 028	-752 075	-774 619
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, ei poistoja)	30,4 %	33,1 %	29,8 %
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, sis.poistot)	30,3 %	32,9 %	29,6 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Hyvinvointijohtaja	
Sitovuustaso:	250	Liikuntapalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupungin liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen
- tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- ylläpitämällä liikuntapaikkoja

Liikunnalla on merkittävä myönteinen vaikutus kaupungin väestön kokonaisvaltaiselle terveydelle ja hyvinvoinnille sekä sairauksien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Aktiivinen seuratoiminta yhdessä liikuntapalveluiden kanssa lisäävät Ylivieskan kaupunkiin elinvoimaisuutta. Liikkumattomuus on yhteiskunnallinen haaste, joka aiheuttaa merkittäviä kustannuksia vuosittain. Liikuntapalvelut pyrkivät edistämään liikunnan aikaansaamista terveyshyötyjä ja samalla parantamaan kaupunkilaisten arjessa jaksamista, kunnon ylläpitämistä ja tarjoamaan elämyksellisiä hetkiä. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Ylivieskan liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille liikuntamahdollisuudet yhdenvertaisuus-, tasa-arvo ja liikuntalain puitteissa asukkaitaan kuullen liikuntaa koskevissa päätöksissä, sillä liikunnalla on keskeinen rooli kuntalaisten harrastustoiminnassa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvinvointi- ja aktiiviset kuntalaiset ovat kunnan kivijalka.

TOIMINTASUUNNITELMA

Liikuntaneuvonnan palveluketjun laajentaminen nuorempiin ikäluokkiin ja toiminnan kehittäminen koko palveluketjun sekä kohderyhmien osalta on keskeisessä asemassa. Yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen hyvinvointialueen kanssa on olennaisessa asemassa kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämässä ja liikuntapalveluiden henkilökunnan monialaisen osaamisen vahvistamisessa. Palveluketjun kehittämisen taustalla on matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien kehittäminen sekä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien liikunnan lisääminen, liikkumisen psykofyysisten sekä sosiaalisten esteiden tunnistaminen ja näihin vaikuttaminen. Tulevien vuosien yhtenä keskeisenä painopistealueena on lasten ja nuorten liikkeen ja liikkumisen lisääminen, erityisesti yläkoulu- ja lukioikäisissä. Tätä painopistealuetta pyritään edistämään muun muassa liikkumista lisäävien hankkeiden avulla sekä olosuhteiden kehittämisellä.

Liikuntapaikkarakentaminen on monipuolistanut liikuntapaikkoja Ylivieskassa viimeisten vuosien aikana. Syksyllä 2022 rakennettu Kiviojan ulkokuntosali, koulujen pihojen lähiliikuntapaikkojen kehittäminen, syksyn 2023 tenniskenttien perusparannus sekä Hamarin talviuintipaikka ovat olleet konkreettisia tekoja olosuhteiden kehittämisen osalta. Vuonna 2025 syksyllä liikuntapuistoon rakennettava matalan kynnyksen

maastopyöräreitti tukee lähiliikunnan monipuolisuutta ja tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiseen, elämykselliseen liikkumiseen sekä monipuolistaa myös koulujen liikuntamahdollisuuksia. Olosuhteiden kehittämisen keskiössä on tuleville vuosille kohdistuva liikuntakeskuksen investointihanke, joka tilojen ja toimintojen nykyaikaistamisen kautta luo uusia mahdollisuuksia toimintojen kehittämiseen ja eri kohderyhmät huomioivaan, tasa-arvoiseen palvelujen monipuolistamiseen. Kehitettävää on myös edelleen olemassa olevien liikuntaolosuhteiden oheisrakennuksissa sekä lähiluontoliikuntakohteissa.

Liikuntapalvelut tarjoavat monipuolisesti eri kohderyhmät huomioivia liikuntapalveluita. Asiakaskysely suoritetaan vuosittain ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan asiakaspalautteet, henkilöstön vahvuudet sekä käytettävissä olevat toimintaympäristöt. Työhyvinvointia tuetaan aktiivisesti ja työntekijöitä kannustetaan huolehtimaan omasta kokonaisvaltaisesta terveydestään.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Uimahallin kävijämäärä	61 700	63 000	65 000	66 000	67 000
Keilahallin ratatunnit	3 133	6 000	6 500	6 800	6 800
Liikuntasalin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	65 %	70 %	70 %	70 %	70 %
Tennishallin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	72,5 %	73 %	73 %	73 %	73 %
Jäähallin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	91 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Erityisryhmien tilaisuudet	454	460	460	460	460
Liikuntapalveluiden nettomenot € / asukas	192 €	185 €	185 €	185 €	185 €
Henkilöstö	13	13	13	13	13

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
250 Liikuntapalvelut						
Myyntituotot	626 118	788 800	706 400	719 798	733 464	-10 %
Tuet ja avustukset	19 171	10 500	0	0	0	-100 %
Muut toimintatuotot	26 424	40 200	23 100	23 562	24 033	-43 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	671 713	839 500	729 500	743 360	757 497	-13 %
Henkilöstökulut	-649 553	-737 957	-707 681	-724 415	-741 652	-4 %
Palvelujen ostot	-408 426	-387 800	-395 144	-403 025	-411 063	2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 085	-99 900	-99 900	-101 898	-103 936	0 %
Avustukset	-62 940	-60 000	-60 000	-61 200	-62 424	0 %
Muut toimintakulut	-1 752 824	-1 726 300	-1 700 000	-1 725 476	-1 725 962	-2 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-2 972 827	-3 011 957	-2 962 725	-3 016 014	-3 045 036	-2 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-2 301 114	-2 172 457	-2 233 225	-2 272 654	-2 287 539	3 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	TA esitys 2026
250 Liikuntapalvelut			
Myyntituotot	626 118	788 800	706 400
Maksutuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	26 424	40 200	23 100
LIIKEVAIHTO	652 542	829 000	729 500
Tuet ja avustukset	19 171	10 500	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Palkat ja palkkiot	-549 848	-619 700	-590 500
Eläkekulut	-86 364	-101 029	-100 293
Muut henkilösivukulut	-13 341	-17 228	-16 888
Henkilöstökulut	-649 553	-737 957	-707 681
Palvelujen ostot	-408 426	-387 800	-395 144
Ostot tilikauden aikana	-99 085	-99 900	-99 900
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 085	-99 900	-99 900
Vuokrat	-1 741 861	-1 720 800	-1 694 800
Avustukset	-62 940	-60 000	-60 000
Muut toimintakulut	-10 963	-5 500	-5 200
Poistot ja arvonalentumiset	-438 451	-346 560	-496 940
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 739 565	-2 519 017	-2 730 165
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä ennen varauksia	-2 739 565	-2 519 017	-2 730 165
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-2 739 565	-2 519 017	-2 730 165
 Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, ei poistoja)	 22,4 %	 28,1 %	 25,1 %
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, sis.poistot)	19,5 %	25,1 %	21,5 %

Vastuutoimielin:	65	MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Musiikkiopiston rehtori	
Sitovuustaso:	240	Musiikkiopiston toiminta

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan seudun musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta sekä tarjoaa kulttuurikasvatusta järjestämällä konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Ylivieskan lisäksi toimialueeseen kuuluvat sopimuskunnat Alavieska, Kalajoki, Pyhäjoki, Reisjärvi ja Sievi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Musiikkiopisto on oman alansa erityisosaamista näkyväksi tekevä toimija kaikissa jäsenkunnissa ja järjestää toimialueellaan monipuolisia, eri kohderyhmille suunnattuja konsertteja. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa ja pyrkii myös tätä kautta tavoittamaan musiikin harrastamisesta kiinnostuneita lapsia ja nuoria. Lasten määrän vähentyessä pyritään lisäämään toiminnan näkyvyyttä ja markkinointia.

Opetussuunnitelman toteuttamisessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että oppilaat sitoutuvat tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen harrastukseen omien vahvuksiensa pohjalta. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas suorittaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaisuudessaan ja saa päättötodistuksen.

Musiikkiopistomme haluaa ylläpitää toimintailmapiiriä, joka rohkaisee ja kannustaa tekemään yhteistyötä sekä oppilaitoksen sisällä että myös ulkopuolisten tahojen kanssa. Laadukkaan perusopetuksen lisäksi toteutetaan opetushallituksen erillisvaltionavulla pedagogisia hankkeita laajentamaan kulloinkin valittujen teemojen osaamista ja ymmärtämistä. Vieska Sinfonietta-orkesterille suunnitellaan ulkomaanmatkaa. Sen toteutuminen kuitenkin edellyttää erillisvaltionavun saamista joko OPH:n hankerahoituksesta tai Erasmus-hankkeesta.

Taiteen perusopetuslain sekä valtionrahoitusjärjestelmän uudistuessa KOSKI-tietokannan käyttöönotto näyttää tulevan ajankohtaiseksi myös taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa. Tietokannan käyttöönottoon ohjelmistoinen ja koulutuksinen varaudutaan talousarviossa. Uuden taiteen perusopetuslain hyväksymisen jälkeen oppilaitoksessa aletaan varautua opetussuunnitelmauudistukseen. Lakiuudistukseen liittyvää rahoituksen uudistusta seurataan tiiviisti.

Toiminnassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen mm. välittämällä musiikin kautta hyvinvointia erilaisille kohderyhmille. Musiikkiopisto tunnetaan laadukkaasta opetuksesta, jonka turvaamme

jatkossakin oikea-aikaisella rekrytoinnilla. Pyrimme saamaan myös sijaisiksi päteviä musiikkipedagogeja tai useamman vuoden alaa opiskelleita. Tuemme opettajien ja hallintohenkilöstön osaamista ja jaksamista koulutussuunnitelman mukaisesti ammatillisten koulutusten avulla.

Pidämme huolta opetustilojen turvallisuudesta pitämällä turvallisuusohjeistukset ajan tasalla ja pyrimme lisäämään kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamista esimerkiksi siirtymällä soveltuvin osin digitaalisen nuottimateriaalin käyttöön.

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Tuntimäärät à 45 min.					
- vuodessa (35 viikkoa)	17 045	17 920	17 780	17 780	17 780
- viikossa	487	512	508	508	508
Oppilasmäärä yhteensä	667	686	675	675	675
- musiikin perus- ja syventävät opinnot	368	384	384	384	384
- varhaisiän musiikkikasvatus (musiikkileikkikoulu ja valmennusryhmät)	299	302	291	291	291
Todistukset	39	25	25	25	25
suorituksia/opettaja	1	1	1	1	1
Bruttomenot					
euroa/tunti	90 €	91 €	94 €	96 €	99 €
euroa/oppilas	2 305 €	2 375 €	2 479 €	2 537 €	2 596 €
Viikkotunnin hinta vuodessa	1 057 €	1 132 €	1 134 €	1 202 €	1 272 €
Henkilöstö	28	28	28	28	28

Ylivieskan kaupungin arvioitu osuus nettomenoista vuodelle 2026 on **235 956** euroa. Musiikin perus- ja opistotason oppilaita Ylivieskassa on 155, viikkotuntimäärä 208.

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
65 Musiikkiopiston johtokunta						
Myyntituotot	302 151	349 000	346 100	367 740	388 783	-1 %
Maksutuotot	198 023	204 500	206 800	210 936	215 155	1 %
Tuet ja avustukset	4 251	15 000	15 000	15 300	15 606	0 %
Muut toimintatuotot	16 395	15 000	15 000	15 300	15 606	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	520 821	583 500	582 900	609 276	635 150	0 %
Henkilöstökulut	-1 256 159	-1 338 751	-1 380 856	-1 415 245	-1 450 666	3 %
Palvelujen ostot	-181 325	-188 291	-189 299	-192 603	-195 974	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 128	-13 450	-13 450	-13 719	-13 993	0 %
Muut toimintakulut	-85 697	-88 982	-89 564	-90 583	-91 622	1 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-1 537 309	-1 629 474	-1 673 169	-1 712 150	-1 752 255	3 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-1 016 488	-1 045 974	-1 090 269	-1 102 874	-1 117 106	4 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	70	KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kansalaisopiston rehtori	

Sitovuustaso:	245	Kansalaisopiston toiminta
----------------------	------------	----------------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopiston opinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet, tietotekniikka ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, ja käsityön taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Ylivieskan seudun kansalaisopiston toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kansalaisopiston toimenpiteiden pohjana on Ylivieska - Kasvun kaupunki -strategiasta osiot Koulutuksesta osaamista ja Palveluista hyvinvointia.

Toiminnan painopisteenä on alueen asukkaiden tarpeista lähtevä laadukas ja monipuolinen opetus sekä mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen. Edellisen lisäksi tavoitteena on järjestää toimintaa, joka oppimisen lisäksi edistää ja tukee opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä. Kuntalaiskuuleminen, yhteistyö eri hallintokuntien ja laajan sidosryhmäverkoston kanssa ovat tärkeitä opetustoiminnan kehittämistyössä ja kurssisuunnittelussa. Huomiota kiinnitetään aktiiviseen opiston toiminnan ja kurssien markkinointiin, sekä monikanavaisen viestintään siten, että kaikki ikä- ja kohderyhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Laadukkaan opetuksen varmistamiseksi kansalaisopistolla tulee olla riittävät henkilöstö- ja talousresurssit. Edellisen lisäksi opetustilojen tulee täyttää ainekohtaiset vaatimukset niin turvallisuuden kuin välineiden osalta, jotta voidaan varmistaa mahdollisuus toiminnan ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen. Henkilöstölle suunnattujen säännöllisten palaverien tavoitteena on kehittää avointa ja osallistavaa päätöksentekoa sekä lisätä työhyvinvointia. Täydennyskoulutusten avulla turvataan henkilöstön ammatillinen osaaaminen muuttuvissa olosuhteissa.

Kansalaisopisto verkostoituu aktiivisesti toiminta-alueellaan kaupungin eri hallintokuntien, kolmannen sektorin, seurojen ja yhteisöjen kanssa ja näin vaikuttaa osaltaan opetustoiminnan lisäksi paikalliskulttuurin

ylläpitämiseen, alueen kulttuurielämän monipuolistamiseen sekä kuntalaisten yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Vuoden 2026 alussa opiston ilmoittautumisen yhteyteen avataan verkkokauppa. Opiskelija voi ilmoittautuessaan maksaa kurssimaksun pankin verkkomaksuna, E-passilla tai Smartumilla.

Talousarviovuonna 2026 tulee ratkaista kylätaloilta lakkautettujen kutomojen uudelleen sijoittaminen yhteistyössä tilapalvelujen kanssa. Sopimuskuntien osalta erityisesti päivällä järjestettävien kurssien osuutta tulee aktiivisesti edistää.

Osaamisperusteisuuden valmistelua jatketaan. Osaamisperusteisten kurssien suoritukset voidaan opiskelijan suostumuksella viedä kansalliseen Koski-tietovarantoon. Näin kansalaisopistossa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin opiskelijan hyödynnettävissä.

Uusi laki taiteen perusopetuksesta tulisi lakiluonnoksen mukaan voimaan vuonna 2027. Tästä johtuen opetussuunnitelmatyö alkaa heti sen jälkeen, kun OPH on julkaissut taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelmatyöhön tulee varata riittävät resurssit.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa "LATUA!" laatu- ja kehittämishankkeessa, jonka tavoitteena on kansalaisopistojen toiminnan ja tunnettuuden lisääminen laatutyön tulosten kautta muuttuvassa toimintaympäristössä. Hankkeessa kerätään tietoa toiminnan nykytilasta, itsearvioidaan ja nostetaan esiin kehittämiskohteita. Hankkeessa osallistetaan laadun arviointiin koko opiston henkilöstö, asiakkaat, sidosryhmät ja ylläpitäjät. Lopputuloksena tuotetaan digitaalinen ideakirja hyvistä käytännöistä sekä malleja laatutyön tulosten raportointiin ja esittämiseen henkilöstölle, asiakkaille ja sidosryhmille. Opistossa jatketaan jo aloitettua arviointityötä. Saatujen tulosten pohjalta valitaan kehittämiskohteet, joita edistetään myös hankkeen päättymisen jälkeen. Latua! -hanke jatkuu vuoden 2026 kesään saakka.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Opetustunnit	9980	9530	9800	9800	9900
Opiskelijamäärä	3420	3420	3560	3620	3780
Toimipaikkojen määrä	50	50	52	52	52
Kustannukset €/t	103,54	111,40	112,18	116,33	117,40
Kustannukset €/opiskelija	302,15	310,42	308,81	314,91	307,47
Tuloilla katettu %	24,50	26,00	26,40	25,90	25,80
Opintomaksuilla katettu, %	16,20	18,80	19,20	18,90	18,90
Henkilöstö (tuntiopettajia n. 100 /lv)	8	7	7	8	8

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
70 Kansalaisopiston johtokunta						
Myyntituotot	59 515	74 000	77 317	77 337	77 357	4 %
Maksutuotot	164 282	200 500	212 000	216 240	220 565	6 %
Tuet ja avustukset	209	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	2 606	2 050	2 000	2 036	2 073	-2 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	226 612	276 550	291 317	295 613	299 995	5 %
Henkilöstökulut	-611 425	-676 766	-724 178	-742 141	-760 642	7 %
Palvelujen ostot	-144 218	-164 395	-149 172	-151 818	-154 517	-9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 152	-13 770	-18 260	-18 625	-18 998	33 %
Muut toimintakulut	-201 427	-206 717	-207 741	-227 406	-228 084	0 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-969 223	-1 061 648	-1 099 351	-1 139 990	-1 162 241	4 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-742 611	-785 098	-808 034	-844 377	-862 246	3 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	
Sitovuustaso:	255	Tekniset palvelut

PALVELUAJATUS

Tekniset palvelut turvaa osaltaan hyvinvoinnin perustan ja luo ihmisille ja yrityksille edellytykset menestymiseen ja viihtymiseen Ylivieskassa. Teknisten palveluiden keskeisiä tehtäviä ovat kaupunkirakenteen kehittäminen sekä liikenneväylien ja muun kunnallistekniikan sekä puistojen ja liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito. Toimiala huolehtii kaupungin rakennusten rakennuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin puhdistus- ja ruokapalveluista, kaupunkiympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja kaa-voituksesta sekä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa teknisten palveluiden lautakunnan ja palvelukeskuksen yleis- ja taloushallinto sekä tuki- ja asiakaspalvelutehtäviä. Yksikkö huolehtii osaltaan toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä, ohjaa ja valvoo toimialan suunnittelua ja toteutusta sekä seuraa toiminnan tuloksia ja huolehtii yhteistyöstä.

Talouden seurantaan käytetään erilaisia raportteja ja talouden toteutumista vertaillaan muihin kuntiin.

Vakinaista henkilökuntaa on 3.5

Kuntatekniikan palvelut

Kuntatekniikan palvelut tuottaa palveluja kadunpidon ja kaupunkiympäristön elinkaaren eri vaiheisiin huomioiden Hinku-hankkeen antamat mahdollisuudet asukkaiden liikkumiseen koko kaupungin alueella sekä pyöräilykaupunki-imagon vahvistamisen. Kuntatekniikan palvelut turvaa osaltaan elinvoimainvestointien ja -hankkeiden toteutumista.

Vuoden 2026 suurimpia investointeja ovat Salmiperän uuden asemakaava alueen toisen vaiheen rakentaminen ja Taanilan liikealueen - sekä Junnikankankaan teollisuusalueen infran loppuun saattaminen. Lisäksi tärkeä pyöräilyä ja kävelyä tukeva investointi vuodelle 2026 on Hamarintien jk+pp yhteys, joka parantaa alueen liikenneturvallisuutta huomattavasti.

Kaupunki on mukana tulevana vuonna niin alueellisessa kuin paikallisessakin liikenneturvallisuustyössä.

Yleisten alueiden hoidossa ja kehittämisessä huomioidaan kaupungin viihtyisyys ja vetovoimaisuus. Leikkipuistojen kokonaisvaltainen tarkastelu ja kehittämissuunnitelma valmistellaan tulevan vuoden aikana. Mauno Koiviston -puiston peruskorjauksen ensimmäinen vaihe aloitetaan kunnostussuunnitelman mukaisesti.

Sopeutustoimina esitetään kaupungille varastoon jääneen tavaran/materiaalin uusiokäyttöä kaupungin omassa toiminnassa tai mikäli kaupungilla ei itsellään ole tarvetta käytölle, niin tavaran myynti. Taksoja tarkistetaan. Energiansäästötoimenpiteet: kulutuksen vähentäminen, sähkön käytön tarkentaminen ja valaistuksen uusiminen.

Vakinaista henkilökuntaa on 10.

Tilapalvelut

Tilapalvelut rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kaupungin eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyksensä ja kustannuksensa huomioon ottaen tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja monikäyttöisiä.

Vuoden 2026 investointeina ovat mm. Kasarmin rivitalon ja paritalon remontointi sekä terveyskeskuksen sisäilmakorjausten jatkuminen.

Säästötoimina esitetään kiinteistöstrategiasta johdettavia toimenpiteitä; Tyhjilleen jääneen Huvikummun päiväkodin ja rinnemajan omistuksesta luopumista selvitetään. Purkuhankkeina on seurakuntakoti Marian ja virastotalon (kaupungin osuuden) purkaminen. Energiansäästötoimenpiteinä pyritään kulutuksen vähentämiseen sähkön ja ilmanvaihdon käytön tarkentamisella.

Vakinaista henkilökuntaa on 9,75.

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut toteuttaa kaupunkistrategian maapoliittisia tavoitteita kaavoituksessa ja raakamaan hankinnassa sekä tonttien luovuttamisessa Ylivieskan kaupungin maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Maankäytölle laaditaan vuosittain toteuttamisohjelma. Raakamaata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisilla kaupoilla. Tarvittaessa käytetään alueidenkäyttölain mahdollisuuksia asemakaavojen toteutumisen varmistamiseen.

Merkittäviä asemakaavahankkeita ovat Taanilan liikealueen laajentamisen asemakaavoituksen käynnistäminen, sekä Rantavainion ja Hamarin pääosin pientalorakentamiseen tähtäävät asemakaavahankkeet Koskipuhdon kaupunginosassa. Pajukoski II:n tuulivoimapuiston osayleiskaava etenee hyväksymiskäsitteilyyn. Tavoitteena on keskustan osayleiskaavan uudistamistyön aloittaminen. Kaavahankkeet kuvataan tarkemmin vuosittaisessa kaavoituskatsauksessa.

Paikkatiedon rajapintapalveluiden kehittämistä jatketaan aineistoja parantamalla ja uusia aineistoja julkaisemalla. Mittauspalveluissa keskitytään rakennuspaikan merkintämittausten lisäksi täydennyskartoituksiin,

sekä kiinteistönmuodostukseen liittyvien tonttijakojen ja lohkomistoimitusten maastotöihin. Mittauspalveluita myydään kuntiin yhteistyösopimuksien mukaisesti.

Maankäyttöpalvelut huolehtii kiinteistönmuodostuksesta sekä kiinteistörekisterin ylläpidosta kaupungin asemakaava-alueella. Kiinteistöinsinöörille lakisääteisesti kuuluvat tehtävät ostetaan Maanmittauslaitokselta.

Metsien hoidossa ja hakkuissa noudatetaan vuosittain metsäsuunnitelmaa. Myyntiin tulevien tonttien puus-
toa raivataan ennakoivasti.

Vakinaista henkilökuntaa on 8.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Tekniset palvelut					
- kustannukset €/as	783	696	693	699	698
- henkilöstö	39	38	39	39	39
Kuntatekniikka					
Liikenneväylät					
- kustannukset (€/as)	65	74	72	73	74
Katujen rakentaminen (m)	700	2000	1500	1000	1000
Maankäyttö					
Kaavoitus					
-kustannukset (€/as)	18	21	21	21	21
Mittaus- ja kiinteistönmuodostus					
-kustannukset (€/as)	28	29	28	28	28
Tontit					
(myydyt/vuokratut)					
-asuinrakentaminen (kpl)	17	20	20	20	20
-liike- ja teollisuus (kpl)	4	10	10	10	10
Tilapalvelut					
- kustannukset (€/as)	436	486	481	485	485
Energian kulutus					
-kwh/m ²	263	250			

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
255 Tekniset palvelut						
Myyntituotot	240 875	132 500	106 946	112 530	114 601	-19 %
Maksutuotot	498 385	493 200	460 915	450 915	450 915	-7 %
Tuet ja avustukset	0	0	94 500	94 500	94 500	0 %
Muut toimintatuotot	7 991 275	7 265 440	7 296 549	7 314 397	7 332 347	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	8 730 535	7 891 140	7 958 910	7 972 342	7 992 362	1 %
Valmistus omaan käyttöön	114 621	135 000	136 000	136 000	136 000	1 %
Henkilöstökulut	-1 973 431	-2 193 378	-2 329 059	-2 098 172	-2 482 972	6 %
Palvelujen ostot	-2 987 273	-3 288 540	-3 287 965	-3 399 421	-3 415 403	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 764 951	-3 419 890	-2 942 155	-3 036 800	-3 041 146	-14 %
Avustukset	-29 373	-75 000	-95 000	-96 900	-98 838	27 %
Muut toimintakulut	-2 287 732	-1 695 232	-2 097 553	-2 109 818	-2 147 905	24 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-10 042 759	-10 672 040	-10 751 732	-10 741 111	-11 186 265	1 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-1 197 603	-2 645 900	-2 656 822	-2 632 769	-3 057 902	0 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	260	Viemärlaitos
----------------------	------------	---------------------

PALVELUAJATUS

Viemärlaitos huolehtii jätevesien keräilystä ja poisjohtamisesta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Uutta viemäriverkostoa rakennetaan asemakaavan laajentumisen ja kaupunkikehityksen mukaisesti. Pääpumpppaamon ja sieltä lähtevän verkoston kapasiteettia tarkastellaan ja suunnitellaan ylivuodon hallittu käsittely. Vuotovesiä pyritään saamaan vähennettyä, vanhoja kaivoja ja linjoja saneerataan. Lisäksi vuotovesien alkuperää selvitetään mm. maastomittauksilla.

Jäteveden käyttömaksut, perusmaksut ja liittymismaksut pysyvät ennallaan.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU2028
Kustannukset (€/as)	131	129	129	129	129
Viemärien rakentaminen (m)					
- jätevesiviemärit	1 100	2 000	1 000	800	500
Laskutettu jätevesi (m ³)	594 402	620 000	600 000	620 000	620 000
Vuotoveden määrä (%)	49	40	45	42	40

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
260 Viemärilaitos						
Myyntituotot	2 241 148	2 470 000	2 515 000	2 560 300	2 606 506	2 %
Maksutuotot	13 107	3 700	3 700	3 700	3 700	0 %
Muut toimintatuotot	70	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	2 254 325	2 473 700	2 518 700	2 564 000	2 610 206	2 %
Valmistus omaan käyttöön	4 217	5 000	5 000	5 000	5 000	0 %
Henkilöstökulut	-8 077	-6 051	-6 483	-6 639	-6 800	7 %
Palvelujen ostot	-1 994 033	-1 961 300	-2 020 800	-2 061 216	-2 102 440	3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 659	-27 750	-17 500	-17 850	-18 207	-37 %
Muut toimintakulut	-5 041	-3 120	-2 200	-2 244	-2 289	-29 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-2 036 810	-1 998 221	-2 046 983	-2 087 949	-2 129 736	2 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	221 733	480 479	476 717	481 051	485 470	-1 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	TA esitys 2026
260 Viemärilaitos			
Myyntituotot	2 241 148	2 470 000	2 515 000
Maksutuotot	13 107	3 700	3 700
Muut toimintatuotot	70	0	0
LIKEVAIHTO	2 254 325	2 473 700	2 518 700
Tuet ja avustukset	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	4 217	5 000	5 000
Palkat ja palkkiot	-6 792	-5 073	-5 400
Eläkekulut	-1 120	-837	-929
Muut henkilösivukulut	-165	-141	-154
Henkilöstökulut	-8 077	-6 051	-6 483
Palvelujen ostot	-1 994 033	-1 961 300	-2 020 800
Ostot tilikauden aikana	-29 659	-27 750	-17 500
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 659	-27 750	-17 500
Vuokrat	-582	-220	0
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-4 459	-2 900	-2 200
Poistot ja arvonalentumiset	-303 524	-292 595	-287 500
LIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-81 792	187 884	189 217
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä ennen varauksia	-81 792	187 884	189 217
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-81 792	187 884	189 217
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, ei poistoja)	110,7 %	123,8 %	123,0 %
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, sis.poistot)	96,3 %	108,0 %	107,9 %

Vastuutoimielin:	81	Rakennus- ja ympäristölautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöpäällikkö	
Sitovuustaso:	256	Ympäristöpalvelut

PALVELUAJATUS

Ympäristöpalvelut vastaa rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvistä, sektorin lainsäädännön edellyttämistä viranomaistehtävistä Ylivieskan kaupungin alueella. Laeissa tarkoitettuna viranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen, sekä myös muuhun kaupungin hallintoon nähden riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Rakentamislain voimaantulon myötä, sekä yleisen taloustilanteen vuoksi, lupamäärät ovat jääneet muuttamaan edellisvuoden tapaan suhteellisen alhaiseksi. Tilavuus- ja pinta-alayksiköillä mitattuna rakentamisen määrä on kuitenkin kasvanut edellisvuoteen verrattuna, mikä johtuu pääasiassa muutamasta verraten suuresta hankkeesta.

Rakennetun ympäristön tiedonhallinnan valtakunnallisesta kehittämisestä tulee aiheutumaan lisäkustannuksia rakennusvalvonnalle, ohjelmistohankintojen ja uusien koulutustarpeiden takia. Lisäksi ohjelmistotoimittajat ovat korottaneet vuosimaksujaan vuonna 2026 pakolliseksi tulevan tietomallien vastaanottamisen, ja käsittelemisen edellyttämien muutostöiden kustannusten kattamiseksi.

Rakentamislain voimaantulo 1.1.2025 vaatii muutoksia päätöksentekoa ja rakentamista ohjaavaan säännöstöön, siksi ehdotus uudeksi rakennusjärjestykseksi tullaan viemään valtuuston käsiteltäväksi vielä kuluvan loppuvuoden aikana.

Rakennusvalvonnan viranhaltijapalveluja myydään Alavieskan, Toholammin ja Sievin kunnille, vaikka toimintaa on vaikeuttanut toukokuusta lähtien henkilöresurssien vaje. Tilanne korjaantuu, kun rekrytointi on saatu käynnistettyä ja vietyä päätökseen.

Ympäristönsuojelussa käsiteltävien hakemusten ja ilmoitusten määrät ovat olleet vuonna 2025 hieman lasku suunnassa, johtuen mm. yleisestä taantumasta, mikä vähentää esim. eläinsuojien laajennus halukkuutta. Myös maa-ainesten ottamisessa on vanhat lupa kohteet luvitettu lähivuosina, eikä uusia suuria ki- viaineita vaativia hankkeita ole näkyvissä.

Ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa Ylivieskassa toteutetaan kuntayhteistyönä siten, että mukana ovat myös Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungit sekä Merijärven ja Sievin kunnat. Valvontatyöstä

vastaa ympäristötarkastaja. Viranhaltijapalveluja myydään Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungeille sekä Alavieskan, Merijärven ja Toholammin. Yhdyn viranhaltijan irtisanouduttua vuoden 2024 lopussa Halsuan kanssa purettiin ympäristösuojelun palvelusopimus Halsuan kunnan aloitteesta. Lisäksi kuntayhteistyötä jatketaan Kalajoen valuma-alueen vesienhoitoryhmässä, johon kaupunki on saanut valtionavustusta ELY-keskuksen kautta. Vesienhoitoon ja tulvariskien hallintaan liittyvistä hankkeista Katajaoja- virtaa hilliten hanke on valmis. Uusin hanke viipyvä- vesi aloitettiin suunnitelulla vuonna 2025, jonka on tarkoitus johdattaa rakentamiseen vuonna 2026. Myös mertuanjärven kuivikon kosteikkosuunnitelma päivitettiin vuonna 2025. Hamarin Kaupunkipurohankkeessa on päästy aloittamaan ja viemään rakentamista jo pitkälle valmiiksi vuoden 2025 hankkeen päättymisen aikana.

Rakennus- ja ympäristölautakunta jakaa Ylivieskan kaupungin ympäristöpalkinnon maailman ympäristöpäivänä 5. kesäkuuta 2026. Lautakunnalla on mahdollisuus myös päättää, ettei palkintoa jaeta.

Ympäristöpalvelut osallistuu Ylivieskan kaupungin HINKU-toimintaan, mihin verkostoon kaupunki liittyi vuonna 2020. Ylivieskan Kaupunki on mukana lakisääteisessä valtakunnallisessa jätehuoltosuunnitelmassa, jota päivitetään vuosittain ja sen tavoitteita toimenpiteiden toteutumista seurataan. Ympäristöpalvelut vastaa suunnitelman päivittämisestä.

Vakinaista henkilökuntaa on 7, minkä lisäksi ympäristöpalveluissa on vuoden 2025 alussa määräaikainen virka ja yksi työsuhde. Vaihtuvuutta on ollut vuoden 2024–2025 aika niin ympäristösuojelun, kuin rakennusvalvonnan puolella.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Rakennusvalvonta					
Rakennusluvut					
- määrä (kpl)	120	80	90	110	120
- määrä (k-m ²)	16352	9 000	12000	15000	18000
Toimenpideluvut					
- määrä (kpl)	59	-	-	-	-
Lupapäätökset yht.					
- määrä (kpl)	185	90	115	130	140
Rakennusvalvonta					
- kustannukset (€/as)	0 (yli.)	8	15	13	10
- tuottojen osuus (%)	125,5	65	38	42	46
Ympäristöpalvelut					
Maa-aines- tai ympäristölupa (kpl)	9	8	7	7	7
Maisematyölupa (kpl)	-	8	8	8	8
Henkilöstö,					
- vakinainen	6	7	7	7	7
- määräaikainen	3	2	2	2	2

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
256 Ympäristöpalvelut						
Myyntituotot	251 352	249 650	253 000	263 000	263 000	1 %
Maksutuotot	443 132	200 000	179 000	180 000	180 000	-10 %
Tuet ja avustukset	73 508	130 000	72 000	40 800	31 212	-45 %
Muut toimintatuotot	500	10 000	0	0	0	-100 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	768 492	589 650	504 000	483 800	474 212	-15 %
Henkilöstökulut	-621 520	-627 846	-623 795	-624 845	-640 359	-1 %
Palvelujen ostot	-200 840	-221 029	-179 300	-145 850	-133 151	-19 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 390	-2 250	-7 250	-2 805	-2 861	222 %
Avustukset	-53	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-58 541	-52 195	-54 700	-54 870	-57 543	5 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-887 344	-903 320	-865 045	-828 370	-833 915	-4 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-118 852	-313 670	-361 045	-344 570	-359 703	15 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Vastuutoimielin:	82	Ympäristöterveyslautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöterveydenhuollon johtaja	

Sitovuustaso:	257	Ympäristöterveydenhuolto
----------------------	------------	---------------------------------

PALVELUAJATUS

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Ylivieska, Nivala, Sievi ja Alavieska. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on terveellisen elinympäristön turvaaminen, terveyshaittojen vähentäminen ja niiden ennaltaehkäisy. Tavoitteena on terveellinen asuin- ja elinympäristö, hyvälaatuinen talousvesi ja turvalliset elintarvikkeet, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto. Toimintojen ennaltaehkäisevän luonteen vuoksi valtaosa toiminta-alueen asukkaista on tavalla tai toisella palvelujen piirissä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon tehtävät on järjestetty yhteistoiminta-alueesta annetun lain (410/2009) mukaisesti useamman kunnan välisenä yhteistyönä. Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Ylivieskan ja Nivalan kaupungit sekä Sievin ja Alavieskan kunnat. Vastuukuntana toimii Ylivieska. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä vastaavana monijäsenisenä toimielimenä toimii kuntien yhteinen ympäristöterveyslautakunta. Lautakunta on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoille ympäristöterveydenhuollon erityislakien mukaista toimivaltaa niiltä osin, kuin lainsäädäntö sen mahdollistaa.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueeseen kuuluvat eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on terveellisen elinympäristön turvaaminen, terveyshaittojen vähentäminen ja niiden ennaltaehkäisy. Tavoitteena on terveellinen asuin- ja elinympäristö, hyvälaatuinen talousvesi ja turvalliset elintarvikkeet, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät, toiminta ja tavoitteet kuvataan yksityiskohtaisesti vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa. Valvontasuunnitelmassa otetaan huomioon ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma, valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat sekä paikalliset tarpeet ja riskiperusteisuus.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on yhteensä 13 virkaa ja yksi toimi. Toimipisteitä on kolme. Terveysvalvonnan toimipisteessä työskentelevät ympäristöterveydenhuollon johtaja, valvontaeläinlääkäri ja neljä terveysinsinööriä, jotka vastaavat yhteistoiminta-alueen elintarvikelain, terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisesta valvonnasta. Yhteistoiminta-alueen seitsemän praktikkoeläinlääkärinä työskentelevät eläinlääkintähuollon Nivalan ja Ylivieskan toimipisteissä, jossa työskentelee myös eläintenhoitaja. Eläinlääkäripäivystyksissä ja eläinlääkintähuollon valvonnassa tehdään yhteistyötä Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa. Kalajoen virassa olevan toisen valvontaeläinlääkärin vuosityöpanoksesta 50 % kohdennetaan Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen käyttöön organisaatioiden välisen sopimuksen perusteella.

Terveysvalvonnan palvelutuotanto koostuu erilaisista valvontatehtävistä, kansalaisille ja toiminnanharjoittajille annettavasta ohjauksesta ja neuvonnasta, lausunnoista ja sidosryhmäyhteistyöstä. Suunnitelmallisen valvonnan tarve määräytyy riskiperusteisesti, ja siihen lukeutuvat kohteissa suoritettavat tarkastukset, näytteenotot ja mittaukset sekä toimintaa koskevien ilmoitusten käsittely. Muun valvonnan tarpeeseen vaikuttavat asiakkailta tulleet yhteydenotot ja yllättävät häiriötilanteet.

Eläinlääkintähuollon palvelut järjestetään eläinlääkintähuoltolain (285/2023) mukaisesti, ja valvonta on eriytetty praktiikasta. Eläinlääkintähuollon palveluihin lukeutuvat kaikkien eläinten terveyden ja sairauksien hoito sekä kotieläintilojen eläinterveydenhuoltokäynnit. Kiireellistä eläinlääkäriapua on saatavilla ympäri-vuorokautisesti kaikille eläimille. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta pitää sisällään myös varautumisen helposti leviävien eläintautien ja zoonoosien aiheuttamaan uhkaan. Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella alkutuotanto on merkittävä toimiala, ja eläinlääkäripalvelujen saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä. Viime vuosina trendinä on ollut pieneläinpalveluiden kasvava kysyntä.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoito edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja. Toiminnan riskit ovat pääosin henkilöstöriskejä. Henkilöstömitoitus mahdollistaa normaaliajan toiminnan mutta etenkin häiriötilanteissa ja loma-aikoina pienen yksikön resurssit voivat olla riittämättömät. Monet ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat luonteeltaan ennaltaehkäiseviä, ja häiriötilannevarautuminen kuuluu ympäristöterveydenhuollon perustehtäviin.

Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työsidonnaisuuden kohtuullisena pitämisestä huolehditaan. Henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen on välttämätöntä toimialan ja lainsäädännön muutosten sekä häiriötilanteisiin varautumisen vuoksi. Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta sisältää täydennyskoulutusvelvollisuuden, jolle työnantajan tulee luoda edellytykset.

Ympäristöterveydenhuollon teot:

1. Asiakaskohtainen, sujuva ja laadukas viranomaistoiminta kaikilla ympäristöterveydenhuollon osa-alueilla.
 - Asiakaspalautteen kerääminen ja analysointi. Tavoite: Asiakaspalautteen keräämisen järjestäminen ja asiakastytytyvyyden selvittäminen. Mittari: Asiakaspalautteiden lukumäärä / vuosi.
2. Varautumisyhteistyö yhteistoiminta-alueen kuntien ja sidosryhmien kanssa.
 - Tavoitteena vähintään yksi yhteistyöpalaveri / jäsenkunta / vuosi.
 - Viranomaisten välisten yhteistyöverkostojen ylläpito. Tavoite: yksi palaveri / vuosi.
 - Toimijoiden ja viranomaisten välinen yhteistyö. Tavoite: säännölliset palaverit.
 - Hygieniatyöryhmän kokoontumiset. Tavoite kaksi palaveria / vuosi.
 - Valmiusharjoituksiin osallistuminen.
 - Mittari: palavereiden lukumäärä / vuosi.
3. Tupakkalain muutos / tupakointikiellot ja -rajoitukset

- Tupakkalain mukaisten opasteiden esille laittaminen. Tavoite: valvotaan ja ohjeistetaan kaikilla varhaiskasvatyksiköiden ja oppilaitosten suunnitelmallisilla tarkastuksilla. Mittari: tarkastusten määrä / vuosi
- Ehkäisevän päihdetyön palaverit. Tavoite yksi palaveri /jäsenkunta /vuosi. Mittari: palavereiden lukumäärä / vuosi.

TUNNUSLUVUT	TA 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Ympäristöterveyshuolto					
Eläinlääkinnän suoritteet	5466	5445	5520	5520	5520
- suurelääkäynnit	2700	2665	2550	2500	2500
- pienelääkäynnit	2426	2460	2650	2700	2700
- praktikoiden th-käynnit ja viranomaistehtävät	240	220	200	200	200
- valvontaeläinlääkäri, elsu	100	100	120	120	120
Terveysvalvonta, suunnitelman mukaiset tarkastukset	355	306	292	300	300
- elintarvikelaki	169	145	166	150	150
- alkutuotannon valvonta	35	35	35	35	35
- Tupakka	12	15	23	20	20
- Nikotiini	12	12	17	15	15
- Terveystensuojelulaki	127	99	51	80	80
Henkilöstö	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
82 Ympäristöterveyslautakunta						
Myyntituotot	731 998	793 767	789 187	789 187	789 187	-1 %
Maksutuotot	139 636	142 500	148 200	151 164	154 187	4 %
Tuet ja avustukset	95 507	87 000	88 000	89 760	91 555	1 %
Muut toimintatuotot	3 627	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	970 768	1 023 267	1 025 387	1 030 111	1 034 929	0 %
Henkilöstökulut	-1 120 528	-1 167 020	-1 204 105	-1 232 764	-1 262 283	3 %
Palvelujen ostot	-102 794	-94 020	-99 000	-100 980	-103 000	5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 387	-21 040	-21 040	-21 461	-21 890	0 %
Muut toimintakulut	-188 041	-180 632	-180 833	-181 497	-182 174	0 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-1 432 749	-1 462 712	-1 504 978	-1 536 702	-1 569 346	3 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	-461 981	-439 445	-479 591	-506 591	-534 417	9 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

Negatiivinen toimintakate on Ylivieskan maksuosuus.

Vastuutoimielin:	90	JÄTELAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Jätelautakunnan esittelijä	

Sitovuustaso:	84	Jätelautakunta
----------------------	-----------	-----------------------

PALVELUAJATUS

Jokilaaksojen jätelautakunta on jätelain edellyttämä ja kuntalain mukainen yhteinen lautakunta kuntien omistaman, jätehuollon palvelutehtävästä huolehtivan jätehuoltoyhtiö Vestia Oy:n toimialueella.

Jätelautakunta vastaa ja päättää toimialueellaan kunnalle kuuluvista jätehuollon viranomaistehtävistä siten kuin jätelaissa on säädetty.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen sekä myös riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Jätelautakunnan toiminnan keskeisiä tehtäviä vuonna 2026 ovat:

- Ylivieskan keskustaajaman alueella alkaneen kotitalouksia koskevan biojätteen lajitteluvälvoitteen seuranta
- taloyhtiöitä koskevan pakkausjätteiden erilliskeräysvälvoitteen noudattamisen seuranta
- jätehuollon liittymisvälvoitteen seuranta
- kompostirekisterin ylläpito ja edelleen kehittäminen
- lietekuljetusrekisterin edelleen kehittäminen ja päivittäminen
- jätemaksutaksan käsittely
- jätehuoltomääräysten tarkastelu päivitystä varten
- jätehuollon palvelutason laatimisen käynnistäminen
- jätehuoltopoliittisen ohjelman laatimisen käynnistäminen

Keskeinen osa jätelautakunnan perustoimintaa ovat jätetaksan liittyvät tehtävät, kuten maksuunpanoluetteloiden hyväksyminen, maksumuistutusten käsitteleminen, maksujen kohtuullistamis- päätökset sekä maksamattomien jätemaksujen ulosottoon siirtäminen. Lautakunnan alaisia työntekijöitä työllistävät myös poikkeamisratkaisut jätehuoltomääräyksistä, kiinteistökohtaiseen jätteenkuljetukseen liittymättömät kiinteistöt sekä jätteen kuljetuksen rekisterin ylläpitotehtävät.

Jätelautakunnan toiminnan kustannukset on arvioitu kuuden pidettävän kokouksen mukaan. Lautakunnan vuosittaiseen koulutukseen on varattu määräraha. Lisäksi on varauduttu tiedottamisesta ja seurannasta aiheutuviin kustannuksiin.

Jätelautakunnan viranomaispalveluissa työskentelee vuonna 2026 kolme työntekijää.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SU 2027	SU 2028
Henkilöstö (htv)	3	3	3	3	3

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos-% (ed.ta/ta)
84 Jätelautakunta						
Myyntituotot	212 461	227 192	270 467	276 445	282 594	19 %
TOIMINTATUOTOT (sis.+ulk.)	212 461	227 192	270 467	276 445	282 594	19 %
Henkilöstökulut	-154 678	-181 692	-218 846	-224 006	-229 321	20 %
Palvelujen ostot	-46 858	-32 900	-39 200	-39 974	-40 763	19 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-453	-800	-800	-816	-832	0 %
Muut toimintakulut	-10 471	-11 800	-11 620	-11 648	-11 677	-2 %
TOIMINTAKULUT (sis.+ulk.)	-212 461	-227 192	-270 467	-276 445	-282 594	19 %
TOIMINTAKATE (sis.+ulk.)	0	0	0	0	0	-133 %
Sitova taso on toimintakate (sis.+ulk.)						

6.Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöt

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisön toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön talousarvion tulee perustua sille asetettujen tavoitteiden täyttämiseen. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Alla on esitetty yhtiöihin kohdistuvat tavoitteet ja tunnusluvut. Tunnusluvuissa on käytetty 2024 osalta tilinpäätöstietoja ja 2025 ja 2026 osalta ennustetta/talousarviotietoa.

6.1 Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy on kaupungin 100 %sti omistama yhtiö, joka perustettiin vuonna 1989 Ylivieskan kaupungin vuokra-asuntojen hallinnointia varten. Yhtiö vuokraa ja hallinnoi vuokra-asuntoja Ylivieskan alueella.

Toimintaympäristön muutokset

Vuokra-asuntoja on hyvin tarjolla paikkakunnalla, joka vaikeuttaa käyttöasteen nostoa.

Tavoite	Tavoitetaso
Vuokra-asuntojen käyttöaste vähintään	90 %
Toiminnan omarahoitus-osuus vähintään	100 %
Yhtiö rakennuttaa, omistaa ja ylläpitää kaupungin vuokra-asuntokantaa sekä vuokraa niitä. Toiminnassaan yhtiö noudattaa sosiaalisen	Yhtiö selvittää perheasuntotarvetta ja tarvittaessa rakennuttaa asuntoja

asuntotuotannon periaatteita ja pyrkii maltilliseen, kuitenkin pitkän aikavälin kannattavuuden takaavaan hinnoitteluun. Yhtiö kehittää paikkakunnan vuokra-asuntotarjontaa vastaamaan eri asukasryhmien tarpeita.	
Käyttökate- % on vähintään	30 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2024	2025	2026
Liikevaihto, t€	2 957	3 020	3 170
Tilikauden tulos, t€	190	60	61
Taseen loppusumma, t€	11 458	12 500	12 100

6.2 Ylivieskan Toimitilat YTEK Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Toimitilat Ytek Oy on kaupungin 100 %sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi kahta yrityskiinteistöä Vierimaantiellä.

Toimintaympäristön muutokset

Yhtiö rakennuttaa yritystiloja lunastussopimusperiaatteella.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiö rakennuttaa yritystiloja taloudellisesti kestäväällä tavalla	Tavoite toteutuu
Käyttökate- % on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	30 %

Tunnusluvut	2024	2025	2026
Liikevaihto, t€	614	685	620
Tilikauden tulos, t€	142	170	150
Taseen loppusumma, t€	2 229	2 400	2 300

6.3 Vieskan Teollisuustalo Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vieskan Teollisuustalo Oy on kaupungin 54 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1971. Yhtiö omistaa ja hallinnoi teollisuuskiinteistöä osoitteessa Joutsentie 11.

Toimintaympäristön muutokset

Ei muutoksia.

Valtuuston asettama tavoite:

Kaupunki päättää luopua asteittain muista kuin omassa käytössä olevista tiloista yhtiössä. Tämän seurauksena omistus laskee alle 50 %:n.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu
Käyttökate- % on vähintään	10 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2024	2025	2026
Liikevaihto, t€	124	126	128
Tilikauden tulos, t€	-5	0	0
Taseen loppusumma, t€	189	180	170

6.4 Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu

1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi Ylivieskan kaupungille vuokrattua keskuskeittiörakennusta.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu
Käyttökate- % on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	20 %

Tunnusluvut	2024	2025	2026
Liikevaihto, t€	262	252	250
Tilikauden tulos, t€	8	5	5
Taseen loppusumma, t€	2 694	2 558	2 422

6.5 Asunto Oy Raudassato

Asunto Oy Raudassato on kaupungin 100 %:sti omistama kahden rivitalon yhtiö, joka vuokraa asuntoja.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu

Tunnusluvut	2024	2025	2026
Liikevaihto, t€	51	51	51
Tilikauden tulos, t€	0	0	0
Taseen loppusumma, t€	223	220	212

7.Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittävätkö toimintatulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot palvelujen tuottamisesta ja rahoituksesta aiheutuvien menojen kattamiseen. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnilla aina negatiivinen, koska tärkeimmät tulolähteet verotulot ja valtionosuudet ovat tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeen.

Vuosikate ilmoittaa paljonko talousarviovuoden tulo- ja rahoituksesta jää investointien (omarahastusosuus) ja lainanlyhennysten kattamiseen. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen, mutta pitämällä aikavälillä keskimäärin nettoinvestointien suuruinen.

Tilikauden tulos ilmoittaa talousarviovuoden tulojen ja menojen erotuksen, kun vuosikatteen jälkeen huomioidaan vielä suunnitelman mukaiset poistot ja satunnaiset menot ja tulot.

Tilikauden yli-/alijäämä ilmoittaa talousarviovuoden yli-/alijäämän pakollisten ja vapaaehtoisten varausten ja muiden tuloksen käsittelyä koskevien erien jälkeen.

Tuloslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot:

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Tuloslaskelmassa sitovia eriä ovat: rahoitustuotot ja -kulut yhteensä. Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituserien poikkeamisista on raportoitava valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Talousarvion 2026 tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa, että toimintakate on 50,56 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintatulot (sis. ja ulk.) ovat 29,1 miljoonaa euroa (ulkoiset 16,5 milj.e) ja toimintamenot 79,9 miljoonaa euroa (ulkoiset 67,2 milj.euroa). Toimintatuloilla katetaan toimintamenoista 36,5 prosenttia.

Vuosikate on 7,2 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosipoistojen määrä on noin 7,0 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2026 tulos ja ylijäämä on noin 0,15 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2027 – 2028 tuloslaskelmat

Suunnitelmavuoden 2027 vuosikate on 7,3 milj. euroa positiivinen. Korkokulut kasvavat aiemmin tehtyjen korkokiinnitysten vuoksi.

Vuosipoistojen määrä on n. 7,1 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden 2027 ylijäämäksi muodostuu 0,2 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden 2028 vuosikate on 8,1 milj. euroa positiivinen. Vuosipoistojen määrä on noin 7,1 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden ylijäämäksi muodostuu 1,0 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma (sisäiset ja ulkoiset)

Talousarvio

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	TA esitys 2026	TS 2027	TS 2028	ed.TA/ TA muutos%
Myyntituotot	6 145 014	9 888 602	10 080 359	10 282 602	10 388 767	1,9 %
Maksutuotot	1 894 400	1 641 370	1 592 949	1 602 926	1 610 582	-3,0 %
Tuet ja avustukset	1 844 835	1 180 826	1 288 755	1 278 290	1 287 200	9,1 %
Muut toimintatuotot	18 022 700	16 058 867	16 185 411	16 206 952	16 228 349	0,8 %
TOIMINTATUOTOT	27 906 949	28 769 665	29 147 474	29 370 770	29 514 898	1,3 %
Valmistus omaan käyttöön	118 838	140 000	141 000	141 000	141 000	0,7 %
Henkilöstökulut	-35 253 365	-37 345 298	-37 223 969	-37 711 564	-38 542 129	-0,3 %
Palvelujen ostot	-15 042 085	-16 635 967	-17 832 505	-18 137 843	-18 339 988	7,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 037 438	-4 750 835	-4 195 178	-4 309 054	-4 334 480	-11,7 %
Avustukset	-5 290 607	-6 685 490	-6 417 800	-6 546 156	-6 677 079	-4,0 %
Muut toimintakulut	-14 413 771	-13 879 392	-14 180 636	-14 252 567	-14 187 882	2,2 %
TOIMINTAKULUT	-74 037 265	-79 296 982	-79 850 087	-80 957 182	-82 081 557	0,7 %
TOIMINTAKATE	-46 011 479	-50 387 317	-50 561 613	-51 445 413	-52 425 659	0,3 %
Verotulot	40 386 006	41 630 000	42 140 000	43 600 000	45 110 000	1,2 %
Valtionosuudet	17 212 160	17 227 961	17 717 774	18 086 878	18 354 000	2,8 %
Korkotuotot	1 428 716	712 690	513 890	292 890	292 890	-27,9 %
Muut rahoitustuotot	269 324	283 375	269 975	269 975	269 975	-4,7 %
Korkokulut	-2 781 209	-2 885 000	-2 773 000	-3 350 000	-3 320 000	-3,9 %
Muut rahoituskulut	-145 129	-145 675	-145 475	-145 495	-145 475	-0,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 228 297	-2 034 610	-2 134 610	-2 932 630	-2 902 610	4,9 %
VUOSIKATE	10 358 390	6 436 034	7 161 551	7 308 835	8 135 731	11,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 687 268	-6 838 026	-7 011 897	-7 077 512	-7 102 533	2,5 %
TILIKAUDEN TULOS	671 122	-401 992	149 654	231 323	1 033 198	-137,2 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	671 122	-401 992	149 654	231 323	1 033 198	-137,2 %

Ulkoinen tuloslaskelma

Ulkoinen tuloslaskelma

	TP 10 2023	TP 10 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos-% (ed.kausi/seur.ta)
Myyntituotot	4 066 074	4 462 424	9 695 802	8 659 693	-10,7 %
Maksutuotot	1 110 912	1 352 940	1 641 370	1 592 949	-3,0 %
Tuet ja avustukset	1 508 355	966 990	1 180 826	1 288 755	9,1 %
Vuokratuotot	4 175 647	4 732 875	4 311 326	4 550 582	5,5 %
Muut toimintatuotot	182 627	160 690	523 500	417 100	-20,3 %
Muut toimintatuotot	4 358 275	4 893 565	4 834 826	4 967 682	2,7 %
TOIMINTATUOTOT	11 043 616	11 675 920	17 352 824	16 509 079	-4,9 %
Valmistus omaan käyttöön	9 435	518	140 000	141 000	0,7 %
Henkilöstökulut	-28 567 020	-28 885 232	-37 258 089	-37 223 969	-0,1 %
Palvelujen ostot	-11 730 624	-11 875 910	-16 385 888	-16 429 869	0,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 613 633	-3 294 514	-4 750 835	-4 195 178	-11,7 %
Avustukset	-4 002 450	-4 427 896	-6 685 490	-6 417 800	-4,0 %
Vuokrat	-2 414 546	-2 454 481	-2 175 185	-2 602 052	19,6 %
Muut toimintakulut	-313 227	-429 947	-624 654	-342 825	-45,1 %
Muut toimintakulut	-2 727 773	-2 884 428	-2 799 839	-2 944 877	5,2 %
TOIMINTAKULUT	-50 641 501	-51 367 981	-67 880 141	-67 211 692	-1,0 %
TOIMINTAKATE	-39 588 451	-39 691 544	-50 387 317	-50 561 613	0,3 %
Verotulot	34 089 054	32 809 491	41 630 000	42 140 000	1,2 %
Valtionosuudet	15 671 457	14 293 641	17 227 961	17 717 774	2,8 %
Korkotuotot	166 566	759 091	712 690	513 890	-27,9 %
Muut rahoitustuotot	2 272 909	65 935	139 100	125 700	-9,6 %
Korkokulut	-1 451 056	-1 782 285	-2 885 000	-2 773 000	-3,9 %
Muut rahoituskulut	-1 380	-845	-1 400	-1 200	-14,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	987 039	-958 103	-2 034 610	-2 134 610	4,9 %
VUOSIKATE	11 159 099	6 453 485	6 436 034	7 161 551	11,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 862 449	-5 735 151	-6 838 026	-7 011 897	2,5 %
TILIKAUDEN TULOS	5 296 650	718 334	-401 992	149 654	-137,2 %
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0	0	-100,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	5 296 650	718 334	-401 992	149 654	-137,2 %

Verorahoitus

Tuloslaskelman verorahoitus muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista yhteensä.

Verotulot ja valtionosuudet

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	TA esitys 2026	TS 2027	TS 2028	ERO ed.TA/ TA-esitys	TA muutos- prosentti
5000 Kunnan tulovero	32 020 031	32 230 000	33 340 000	34 500 000	35 950 000	1 110 000	3 %
5100 Kiinteistövero	5 252 822	5 700 000	5 610 000	5 700 000	5 610 000	-90 000	-2 %
5200 Osuus yhteisöveron tuotost	3 113 153	3 700 000	3 190 000	3 400 000	3 550 000	-510 000	-14 %
Verotulot	40 386 006	41 630 000	42 140 000	43 600 000	45 110 000	510 000	1 %
5501 Peruspalvelujen valtionosuus	7 940 713	9 897 561	10 354 878	10 354 878	10 514 000	457 317	5 %
5502 Verotuloihin perustuva tasaus	6 526 933	5 950 700	5 842 986	6 172 000	6 160 000	-107 714	-2 %
5701 Opetus- ja kultt.t. muut valt	311 104	300 000	530 000	560 000	580 000	230 000	77 %
5890 Verotulomenetysten korvaus	2 433 410	1 079 700	989 910	1 000 000	1 100 000	-89 790	-8 %
Valtionosuudet	17 212 160	17 227 961	17 717 774	18 086 878	18 354 000	489 813	3 %

Verotulot

Verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Valtuusto on vahvistanut vuoden 2026 tuloveroprosentiksi 10,30 % ja kiinteistöveroprosenteiksi seuraavat: yleinen 1,30 %, vakituisten asuinrakennusten 0,70 %, muiden asuinrakennusten 1,15 %, voimalaitosten 3,10 %, rakentamattomien rakennuspaikkojen 3,00 % ja yleishyödyllisten yhteisöjen 0,00 %.

Valtionosuudet

Valtionosuudet muodostuvat peruspalveluiden valtionosuudesta, veromenestysten kompensatioista, verotuloihin perustuvasta tasauksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen muusta valtionosuudesta.

Korkotulot ja muut rahoitustulot

Korkotulot muodostuvat antolainojen koroista sekä sijoitusten, talletusten ja kassavarojen korkotuloista. Ylivieskalla ei ole pitkäaikaisia sijoituksia tai talletuksia.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan mm. verotilitysten korot, osingot ja provisiotuotot, viivästyskorot, arvopapereiden myyntivoitot ja muut rahoitustulot.

Korkomenot ja muut rahoitusmenot

Korkomenot muodostuvat lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen korkomenoista. Lainojen korkomenoihin ja korkosuojauksista aiheutuviin menoihin on varattu yhteensä 2,77 miljoonaa euroa vuodelle 2026. Varaus perustuu oletukseen, että maksettava korkotaso on noin 2,50 %:a. Koronvaihtosopimusten ennakoidaan pienentävän kaupungin korkokuluja noin 0,1 miljoonaa euroa vuonna 2026. Suunnitelmavuosien osalta korkotason on ennakoitu olevan noin 2,50 %:n tasolla.

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. verotilitysten korkomenot ja viivästyskorot.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmapoistot lasketaan valtuuston vahvistaman poistosuunnitelman mukaisilla poistoajoilla ja -perusteilla. Poistot ovat n. 7,0 milj. euroa vuonna 2026. Suunnitelmakaudella poistot ovat vuonna 2027 noin 7,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2028 noin 7,1 miljoonaa euroa. Investointien tarkat valmistumisajankohdat vaikuttavat vuosittaisiin poistomääriin, joten poistot perustuvat arvioon.

8. Investointiosa

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028
<u>Talonrakentaminen</u>				
Talonrakennusinvestoinnit, muut		-500 000	-500 000	-500 000
Kasarmin rivitalon ja paritalon remontti		-300 000		
Liikunta- ja tapahtumakeskus (uudirakennus)	-33 000 000	-30 000		
<u>Kunnallistekniikka</u>				
Liikennealueet, muut		-500 000	-800 000	-800 000
Junnikankankaan yritysalueen kunnallistekniikka	-2 700 000	-1 200 000		
Kiviojan alikulkusiltoihin liittyvä kaupungin osuus	-2 900 000	-100 000		
Taanilan liikealue (2026) ja sen laajennus (2027>)	-1 200 000	-600 000	-1 000 000	-500 000
Hamarintien kevyenliikenteenväylä	-300 000	-300 000		
Salmiperän asemakaava-alueen 2.vaiheen infa	-850 000	-700 000	-150 000	
Viemärilaitos		-200 000	-400 000	-400 000
Kaupunkipuro	-450 000	-150 000		
Vt27 ratasilta, kaupunginosuus	-800 000		-700 000	-100 000
Puistot		-100 000	-100 000	-50 000
Ulkoliikunta-alueet		-50 000	-50 000	-50 000
<u>Osallistava budjetointi</u>				
Osallistava budjetointi, kohdentuu KH:n päätöksellä		-30 000	-30 000	-30 000
<u>Irtain</u>				
Irtain (kh jakaa eri tulosalueiden irtaimen hankintaan)		-190 000	-100 000	-100 000
<u>Osakkeet ja osuudet</u>				
Osakkeiden tai osuuksien hankinta		-20 000		
-				
<u>Maa- ja vesialueet (sitovuustaso: netto).</u>				
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000
Maan luovutustulot		800 000	800 000	800 000
YHTEENSÄ, netto		-4 470 000	-3 330 000	-2 630 000

Investoinnit	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	800 000	800 000	800 000
Menot	-5 270 000	-4 130 000	-3 430 000
Nettoinvestoinnit	-4 470 000	-3 330 000	-2 630 000

Vastuulliset:

Talonrakentaminen (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)

Kunnallistekniikka (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)

Irtain (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)

Osakkeet ja osuudet (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)

Maa- ja vesialueet (sitovuustaso: netto), (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: kaupunginjohtaja, tekninen johtaja)

Investointien perusteluja

- Talonrakennusinvestoinnit muut: Tiloihin liittyvät pienet hankkeet ja korjaustyöt, jotka tekninen lautakunta kohdentaa.
- Kasarmin rakennusten remontti: Rautatieaseman läheisyydessä olevaa Kasarmin aluetta on kehitetty voimakkaasti viime vuosina. Rakennusten kunnostaminen on nähty tärkeänä kaupunkikuvan kannalta. Rakennukset ovat asemakaavassa kaavamerkinnällä SH (historiallinen rakennus). Vuonna 2025 aloitettiin kahden vielä kunnostamatta olevan rakennuksen korjaustyöt vesikattojen osalta. Tarkoituksena on jatkaa näiden kunnostustöitä vuonna 2026.
- Liikunta- ja tapahtumakeskus: Nykyisen uimahalli-liikuntakeskuksen elinkaari on päättymässä 2030-luvulla. Hankkeen suuri koko ja merkittävyys huomioiden on alustava suunnittelu jo aloitettu. Vuoden 2025 aikana käynnistettiin hankesuunnitelman laatiminen, joka jatkuu vielä vuonna 2026. Aiemmin valtuusto on linjannut, että kyse on uudisrakentamisesta, joka sijoittuu nykyiselle tontille.
- Liikennealueet muut: Kunnallistekniikkaan liittyvät pienemmät uudishankkeet tai korjaustyöt, jotka tekninen lautakunta kohdentaa.
- Junnikankaankaan yritysalueen kunnallistekniikka: Ouluntien läheisyydessä oleva yritysalue, jonne tavoitellaan uusia tai alueella jo toimivia yrityksiä, jotka haluavat laajentaa teollista yritystoimintaa Ylivieskassa. Alueen erityiset kohderyhmät ovat vihreän siirtymän ja uusiutuvien energianlähteiden käyttöä teollisen yritystoiminnan harjoittamisesta kiinnostuneet yritykset (aurinko- vetyenergia ja akut). Alueen hyödyntäminen edellyttää kunnallistekniikan rakentamista, joka aloitettiin vuonna 2024 ja jatkuu edelleen.
- Kiviojan alikulkusilltoihin liittyvä kunnallistekniikka: Väylävirasto parantaa rautateiden tasoristeysturvallisuutta poistamalla kolme tasoristeystä ja korvaamalla kulkuyhteydet uusilla alikulkusillalla ja alikulkukäytävällä Kiviojan alueella. Kaupunki rakentaa samalla alikulkujen tarvitseman kunnallisinfran. Hanke toteutettu pääosin vuoden 2025 aikana ja vuodelle 2026 jää vihertöitä ja urakan viimeinen maksuerä.
- Taanilan liikealueen kunnallistekniikka: Alueen infran rakentaminen aloitettiin vuonna 2025 ja sitä tulee jatkaa vuonna 2026, jotta alueen kaupallinen käyttö mahdollistuu.
- Hamarin kevyenliikenteen väylä: Hamarintien kevyenliikenteenväylän tarve on ollut tiedossa jo pidempään, alueella liikkuu paljon jalankulkijoita ja pyöräilijöitä. Kiviojan alueen uuden asemakavoituksen myötä asutus on alueella lisääntynyt ja sen myötä jalankulku/pyöräilyliikenne on lisääntynyt entisestään Hamarintiellä. Kaupungin ainoa virallinen uimapaikka on Hamarintien varressa, jonne varsinkin lapset ja nuoret kulkevat pyörällä.
- Salmiperän asemakaava-alueen laajennus: Salmiperän uuden asemakaavan 1.vaihe toteutettiin vuosina 2023-24. Alue olisi saatava rakentumaan kokonaisuudessaan, jotta viihtyvyys parantuisi ja tullesiin tonttikyselyihin pystyttäisiin vastaamaan.
- Kaupunkipuro: Hankkeen tarkoituksena on luoda Kalajoen alimman voimalaitoksen kiertävä luonnonmukainen kaupunkipuro. Kaupunkipuro edistää alueen tulvansuojelua, minkä lisäksi kaupunkipuron tavoitteena on mahdollistaa kalojen kulku vaellusesteen eli Hamarin voimalaitoksen ohi. Kaupunkipuro on saanut ely-keskukselta rahoitusta vuodelle 2025, jonka aikana kaupunkipuro rakennettiin Hamarin alueelle. Kaupunkipuron suunnitteluun ei kuitenkaan ole kuulunut viher-/ympäristösuunnittelu, joka tulisi toteuttaa vuonna 2026.
- Puistot ja liikunta-alueet: Kaupungin puistoalueiden, leikkipuistojen ja liikunta-alueiden rakentaminen ja kunnostaminen.
- Viemärilaitos: Jäte- ja hulevesien viemärintiin liittyvät hankkeet ja korjaustyöt.

10 vuotinen investointisuunnitelma

Nettoinvestoinnit ovat yhteensä 60,8 miljoonaa euroa.

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031	TS 2032	TS 2033	TS 2034	TS 2035
Talorakentaminen											
Tal.rak.investoinnit muut		-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Kasarin rivitalon ja paritalon remontti		-300 000									
Liikunta- ja tapahtumakeskus (uudrakennus)	-33 000 000	-30 000					-200 000	-7 000 000	-12 000 000	-13 770 000	
Kirjasto	-8 200 000									-200 000	-8 000 000
Kunnallistekniikka											
Liikennealueet, muut		-500 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-400 000	-400 000
Junnikankankaan yritysalueen kunnallistekniikka	-2 700 000	-1 200 000									
Kiviojan alikulkusillat liittyvä kaupungin osuus	-2 900 000	-100 000									
Taanilan liikealue (2026) ja sen laajennus (2027>)	-1 200 000	-600 000	-1 000 000	-500 000	-500 000						
Hamarintien kevyenliikenteenväylä	-300 000	-300 000									
Salmiperän asemakaava-alueen 2.vaiheen info	-850 000	-700 000	-150 000								
Viemärlaitos	-200 000	-200 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-200 000	-200 000
Kaupunkipuro	-450 000	-150 000									
Vt27 ratasilta, kaupunginosuus	-800 000		-700 000	-100 000							
Puistot		-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	
Ulkoliikunta-alueet		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	
Osallistava budjetointi											
Osallistava budjetointi, kohdentuu KH:n päätöksellä		-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	
Irtain											
Irtain (kh jakaa eri tulosalueiden irtaimen hankintaan)		-190 000	-100 000	-100 000	-20 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000	-20 000	-20 000
Kirjastoauto				-800 000							
Osakkeet ja osuudet											
Osakkeiden tai osuuksien hankinta		-20 000									
Maan- ja vesialueet (sitovuustaso: netto)											
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Maan luovutustulot		800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	
YHTEENSÄ, netto		-4 470 000	-3 330 000	-3 430 000	-2 450 000	-1 430 000	-1 430 000	-8 080 000	-13 080 000	-14 290 000	-8 820 000

Investointisuunnitelma on sitova talousarviovuoden osalta ja myöhemmät vuodet ovat suunnitelmallisia ja täsmennyvät myöhemmin.

9.RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien kassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan muutokset osoittavat, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämäinen nettokassavirta on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Tuloslaskelmasta rahoituslaskelmaan tuodaan vuosikate sekä satunnaiset tulot ja menot. Investointiosasta rahoituslaskelmaan tuodaan investointimenot yhteensä ja investointien rahoitustulot (mm. valtionosuudet) sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Tuloslaskelmasta ja investointiosasta siirtyvien meno- ja tuloerien lisäksi rahoituslaskelmassa arvioidaan antolainojen ja ottolainojen muutokset.

Rahoituslaskelman pitkäaikaisten lainojen lisäys -kohtaan arvioidaan, kuinka paljon talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina tarvitaan pitkäaikaista lainaa kattamaan rahoitustarvetta. Vastaavasti lyhytaikaisten lainojen muutokset -kohtaan arvioidaan lyhytaikaisen rahoituksen lisäysten ja vähennysten muutos.

Rahoituslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut:

Rahoituslaskelmassa esitetään valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Rahoituslaskelmassa sitovia eräi ovat: antolainasaamisten lisäykset ja lainakannan muutos (pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäys/pitkäaikaisten ja lyhytaikaistenlainojen vähennys).

Kaupungin ottamien korollisten velkakirja- ja kuntatodistuslainojen määrä on vuoden 2026 lopussa noin 112,9 milj. euroa ja suunnitelmakauden lopussa vuonna 2028 noin 104,6 milj. euroa.

Rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet

Kaupunki kilpailuttaa kaikki merkittävät pitempiaikaiset rahoitustarpeet markkinoilla. Tavoitteena on kustannustehokkuus, riippumattomuus ja tasapuolisuus.

Lyhytaikaista lainaa voidaan nostaa kaikilla rahamarkkinoiden yleisesti käyttämillä tuotteilla. Kaupungin lyhytaikaiseen vieraan pääoman hankintaan käytetään ensisijaisesti kuntatodistuksia. Lyhytaikaiseen lainanottoon voidaan käyttää myös alle vuoden pituisia velkakirjoja tai pankkien luotto- tai tililimiittejä. Pitkäaikaiseen rahoitukseen käytettäviä perusinstrumentteja ovat velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat sekä leasingrahoitus.

Rahoitukseen liittyviltä riskeiltä pyritään suojautumaan hajauttamalla rahoitusta mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, rahoituslähteen ja korkoperusteen mukaan. Riskienhallinta ja sen keinot ovat tasapainoteltua lainarahoituksen hinnan ja riskien välillä.

Korkoriskiä hallitaan laina-aikajakaumalla ja suojauksilla eli johdannaissopimuksilla. Laina-aikajakau- malla tavoitellaan lainojen tasaista erääntymistä, jolloin myös jälleenrahoitusriski pienenee. Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla lainasalkkua kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin, laina-aikajakaumalla sekä korkosuojauksilla. Suojauksilla voidaan hallita tai poistaa esim. korkojen nousun haitallisia vaikutuksia. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan suojaussopimuksella muuttaa kiinteäkorkoiseksi, jolloin korkokustan- nusten ennakoitavuus paranee. Suojaussopimus on erillinen sopimus, jolla suojataan yksi tai useampi laina tai tietty osa lainasalkusta. Suojaussopimus voidaan tehdä myös tulevaisuuden rahoitustarpeen korkoriskiä vastaan.

Keskeinen rahoitusriskin hallintakeino on investointitason mitoittaminen kunnan tulorahoitusta vastaavaksi sekä kunnan velkaantumistasen rajoittaminen.

Jälleenrahoitusriskiä jää kuitenkin aina olemaan, eikä sitä ole taloudellisesti järkevää poistaa kokonaan. Avoin jälleenrahoitusriski pidetään sellaisella tasolla, joka pystytään hallitsemaan.

Lainojen takaisinmaksussa voidaan käyttää tasa-, kertalyhenteisiä tai bullet -ohjelmia.

Kaupungin on mahdollista käyttää lyhytaikaiseen lainanottoon myös alle vuoden pituisia velkakirjoja tai pankkien luotto- tai tililimiittejä.

Kaupungin ottolainausta toteutetaan vain euromääräisenä.

Kaupungin pitkäaikainen vieraan pääoman hankinta järjestetään ensisijaisesti velkakirjalainoilla. Leasing- rahoitusta käytetään pääasiassa irtaimistohankintoihin. Leasing-rahoitusta voidaan käyttää investointien rahoittamiseen silloin kun sen käyttö rahoitusmuotona on perusteltua.

Markkinakorkoihin liittyvää riskiä pienentääkseen kaupunki voi käyttää koronvaihtosopimuksia, korkokattoa ja -lattiaa ja korko-optiosopimuksia sekä näiden yhdistelmiä. Johdannaissopimusten ja muiden korkosuo- jausinstrumenttien käyttö perustuu rahoituslaitosten kanssa solmittuihin yleissopimuksiin sekä vaihtoehto- jen vertailuun. Suojauksia tehtäessä huomioidaan lainasalkun tuleva lainakanta. Johdannaisinstrumen- teissa osapuolena tulee olla hyvän luottokelpoisuuden omaavat koti- tai ulkomaiset rahoituslaitokset. Ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoa korkeampaa hintaa ja lainasalkun kes- kikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kau- pungin korkonäkemykset ja tilanne korkomarkkinoilla. Suojausastetta muutetaan markkinatilanteen mukai- sesti. Vaihtuvakorkoisen lainakannan suojausaste pidetään keskimäärin 40-95 prosentissa. Suojausaste voi jonakin vuonna alittaa ja jonakin vuonna ylittää tavoitteen mukaisen suojausasteen

Talousarvion 2026 rahoituslaskelma

Vuoden 2026 talousarvion rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen noin 2,4 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat noin 10,0 milj. euroa ja lainojen lisäykset 7 milj. euroa. Lainakannan vähennys vuonna 2026 on noin 2,5 milj. euroa.

Talousarvion 2026 vaikutus maksuvalmiuteen on 0 euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2027 – 2028 rahoituslaskelmat

Vuoden 2027 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen 3,7 milj. euroa.

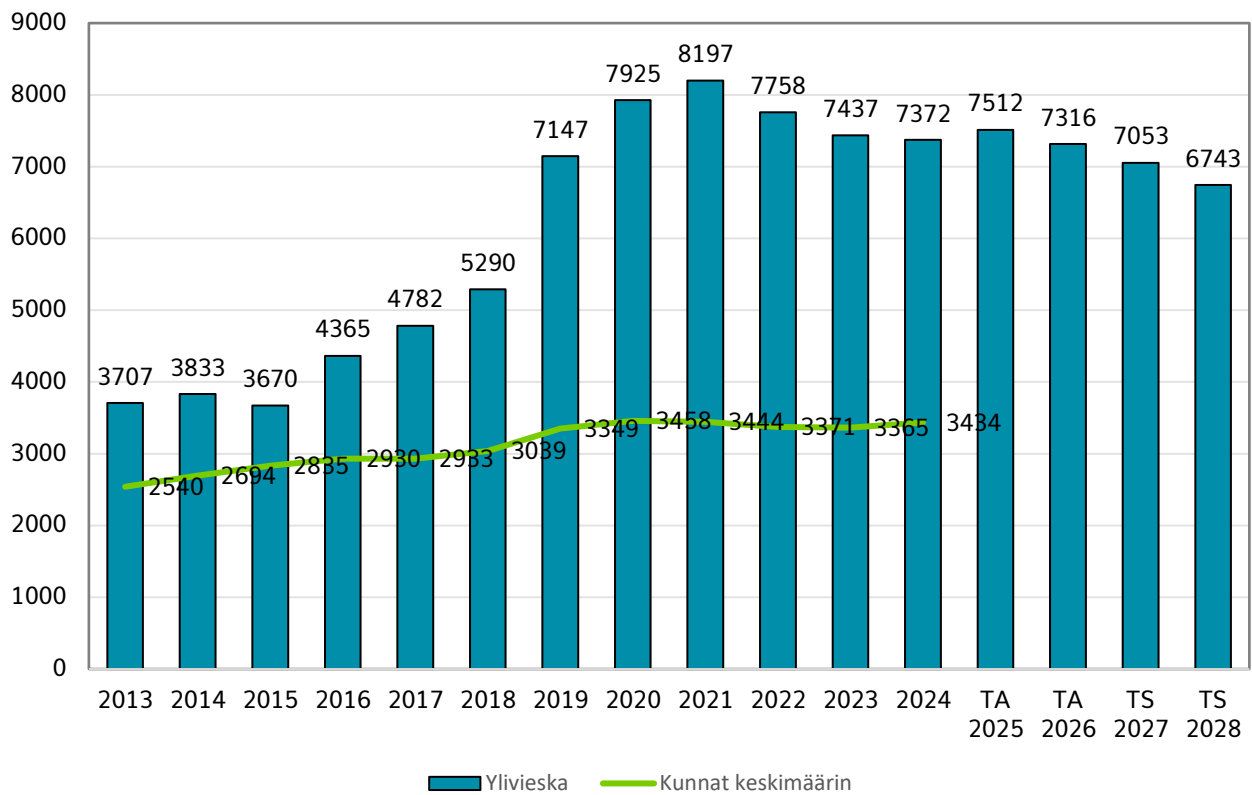
Lainojen lyhennykset ovat arviolta 12 milj. euroa ja lainojen lisäys noin 8 milj.euroa.

Vuoden 2028 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen 4,4 milj.euroa.

Lainojen lyhennykset ovat arviolta noin 12 milj. euroa ja lainojen lisäys 7 milj.euroa.

RAHOITUSLASKELMA	TILINPÄÄTÖS 2024	TALOUSARVIO 2025	TALOUSARVIO 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate (+ / -)	10 358 389	6 436 630	7 161 551	7 308 835	8 135 731
Satunnaiset erät (+ / -)		0	0		
Tulorahoituksen korjauserät (+ / -)	-395 073	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot (-)	-4 885 721	-7 530 000	-5 270 000	-4 130 000	-4 230 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	275 801	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot (+)	644 545	800 000	800 000	800 000	800 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	5 997 941	-593 370	2 391 551	3 678 835	4 405 731
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Lisäykset (-)	-1 000 000	0	0	0	0
Vähennykset (+)	74 352	74 350	108 248	108 248	108 248
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	36 000 000	15 500 000	7 000 000	8 000 000	7 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys (-)	-18 200 000	-15 000 000	-10 000 000	-12 000 000	-12 000 000
Lyhytaikaisten lainojen lis + / väh -	-18 499 407	19 020	500 201	212 917	486 021
Muut maksuvalmiuden muutokset	-982 840	0	0	0	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	3 390 047	0	0	0	0
Lainamäärän muutos	-699 407	519 020	-2 499 799	-3 787 083	-4 513 979
Lainat yhteensä 31.12.	114 871 000	115 390 020	112 890 221	109 103 138	104 589 159
Lainat e/asukas 31.12.	7 455	7 512	7 316	7 053	6 743

Lainakanta €/asukas

Kaupungin lainakannan määrä on korkea verrattuna kuntien keskimääräiseen

